UNIVERSAL
LIBRARY
OU_206205
UNIVERSAL
LIBRARY

గండికోట శ్రీవైష్ణవ గ్రంథమాలా నెం. 14

శ్రీయై నమః

శ్రీమన్నిగమాంత మహాదేశిక విరచితంబులగు

౩౨ రహస్య గ్రంథములలో

పదునాల్గవదియగు

రహస్యరత్నావళీహృదయము.

ఇయ్యది

కావ్యరత్న, వేదాంతరత్న, వేదాంతతీర్థ, వేదాంతవాచస్పతి

ఇత్యాది బిరుదాలంకృతులగు

కందాడై శేషాచార్యులవారిచే

ఆంధ్రీకరింపబడి

స్వకీయ

వేదాంతముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రచురింపబడినది.

Madras.

1929.

Rs. 1-8-0.) All Rights Reserved. (వెల 1-8-0

Printed at the
'VEDANTA PRESS'
No. 88, Seven wells Street,
G. T. MADRAS.

తా॥ కర్మపరిపాకమువలనఁ గలిగినదియగుటంజేసి చతుర్ముఖబ్రహ్మలోకమువరకును అంతయు నశ్వరంబని తలంచుకొని విరక్తులైనట్టి వారికి వాసుదేవుండే పరమగతి.

శ్లో॥ యేచవేద విదోవిప్రాః యేచాధ్యాత్మవిదోజనాః।
తేవదంతిమహాత్మానం కృష్ణం ధర్మంసనాతనం॥

తా॥ వేదవేదాంతవేత్తలగు బ్రాహ్మణులు శ్రీకృష్ణుని సనాతన ధర్మమునుగాఁ జెప్పుచున్నారు.

శ్లో॥ అమృతం సాధనం సాధ్యం తం పశ్యన్తి మనీషిణః।
యజ్ఞాఖ్యం పరమాత్మానం విష్ణుం ధ్యాయన్న సీదతి॥

తా॥ భగవంతుని ప్రాపకమునుగాను ప్రాప్యమునుగానును జ్ఞానులు చెప్పుచున్నారు. యజ్ఞస్వరూపుండగు విష్ణువును ధ్యానించునట్టి వాఁడు కష్టపడఁడు.

పా॥ నాకత్తైమిక్కైనప్పురాన్ శరణేశరణ్ నమక్కు,

తా॥ శేషపర్యంకశాయి యగు భగవంతుండే మనకు శరణము.

ఈ మొదలగు ప్రమాణములయందుఁ జెప్పియున్నట్లు విలక్షణుండగు నొక యధికారి పరమప్రాప్యుండగు శ్రియఃపతియొక్కండే యేదొకదాని మూలమున వశపఱచుకొనఁదగినట్టి సిద్ధోపాయంబనుట.

„ఉణర్న్దవర్ = తెలిసికొనియున్నట్టివారు” అనఁగా ప్రతిబుద్ధులగు అధికారులనుట „ప్రాప్యస్య బ్రహ్మణోరూపం ప్రాప్తుశ్చప్రత్యగాత్మనః। ప్రాప్త్యుపాయం ఫలం ప్రాప్తేః తథాప్రాప్తివిరోధిచ వదన్తిసకలావేదా స్సేతిహాస పురాణకాః”

న్న వర్థపంచకత్తైయుమ్ చకారసముచ్చితమాన సమ్బంధ విశేషత్తైయుమ్ సత్వనిష్ఠరుక్కు శ్రోతవ్యవిశేషములు ఉర్రైక్క లామ్పడి తిరుచ్చ క్కణ్ణవర్కళై ప్రతిబుద్ధరెన్గిఱదు.

ప్రాప్యమాన బ్రహ్మమావదు? "విష్ణో స్సకాశా దుద్భూతం జగత్తత్రైవచ స్థితమ్। స్థితిసంయమకర్తాసౌ జగతోఽస్యజగచ్చ సః॥ కృష్ణ ఏవహి లోకానా ముత్పత్తి రపిచావ్యయః। కృష్ణస్యహి కృతేభూతం మిదం విశ్వం చరాచరమ్" ఇత్యాదికళిల్పడియే సర్వకార్యైకకారణమాయ్ సత్యత్వజ్ఞానత్వాది స్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళై యుడైయనుమాయ్ జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణమహోదధియాయ్ శుద్ధాశుద్ధవిభూతిద్వయత్తుక్కు మేకశేషియాయ్ "ఓరుయిరేయో వులకఙ్గ

ప్రాప్యుండగు బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపమును, ప్రాప్తయగు జీవునియొక్క స్వరూపమును, ప్రాప్తికిగానగు ఉపాయముయొక్క స్వరూపమును, ప్రాప్తివలనఁగలుగఁగల ఫలముయొక్క స్వరూపమును, ప్రాప్తికిగానగు విరోధియొక్క స్వరూపమును వీటినే సమస్తవేదములును ఇతిహాసపురాణంబులున్ను తెలుపుచున్నవి) ఇత్యాదులయందుఁ జెప్పియున్నట్టి యర్థపంచకమును, పై శ్లోకమునందు చకారముయొక్క యర్థంబగు సముచ్చయముచేఁ దెలుపఁబడినట్టి సంబంధ విశేషమున్ను వీటిని సత్వగుణప్రధానులగువారికి సంపూర్ణముగ నుపదేశింపఁగలవారు ప్రతిబుద్ధులనఁబడుచున్నారు.

ప్రాప్యంబగు బ్రహ్మమనఁగా—"విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతం జగత్తత్రైవ చ స్థితం స్థితిసంయమకర్తా సౌ జగతో స్యజగచ్చసః' (ఈప్రపంచము విష్ణువునుండి బుట్టి వానియందే యునికి పట్టుకలది ఈ జగత్తును రక్షించువాఁడును నియమించువాఁడును, తానే యదిగాఁ దానిలోనంతరాత్మగానుండువాఁడును అతండే) అనియును "కృష్ణ ఏవ హిలోకానా ముత్పత్తిరపి చాప్యయః। కృష్ణస్యహికృతే భూతమిదం విశ్వం చరాచరం (కృష్ణుండే యీ జగత్తుయొక్క సృష్టి సంహారములకుఁ గారణంబైనవాఁడు కృష్ణునిచేతనే యీప్రపంచము రక్షింపఁబడుచున్నది.) అనియును యీ మొదలగు తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, సమస్తములగు కార్యపదార్థంబులకును తానే కారణంబై సత్యత్వము, జ్ఞానత్వము ఈ మొదలుగాఁగల స్వరూపనిరూపక ధర్మంబులుగలవాఁడై, జ్ఞానము, శక్తి మొదలగు కల్యాణగుణంబులకాకరంబై నిత్యవిభూతిలీలావిభూతులకు రెం

ళుక్కెల్లా" మెన్నుమ్పడి పరవ్యూహాది పఞ్చప్రకార దివ్యమఙ్గళవిగ్రహయుక్తనాయ్ సర్వలోకశరణ్యనాయ్ శరణాగతవత్సలనాయ్ సర్వప్రకార నిరతిశయభోగ్యనాన నారాయణన్

ప్రాప్తావాన ప్రత్యగాత్మావానదు "పుమా న్న దేవో నవరో నపశు ర్న చపాదపః। శరీరాకృతిభేదాస్తు భూప తే కర్మయోనయః॥ నాయం దేవో నమర్త్యోవా నతిర్యక్ స్థావరోపివా। జ్ఞానానన్దమయస్త్వాత్మా శేషోహి పరమాత్మనః" ఇత్యాదికళిల్పడియే దేహేంద్రియాదివిలక్షణనాయ్, జ్ఞానానంద స్వరూపనాయ్, స్వయంప్రకాశనాయ్ స్వస్మైభాసమాననాయ్, అణువాయ్, జ్ఞానానందగుణకనాయ్, పరశేషత్వైకరసనాయ్ పరిపూర్ణ భగవదనుభవయోగ్యనాయ్ స్వరూపానుగుణస్వచ్ఛంద కైంకర్యార్థియాన జీవన్.

టికిని తానొక్కండే యధిపతియై "ఓరుయరేయో వులకంగ
ళుక్కెల్లామ్" (ఈలోకంబులకన్నింటికిన్ని యొక్కటియే యా
త్మగానున్నవాఁడు) అని చెప్పఁదగినట్లు పర వ్యూహాదిరూప
ముగ అయిదు విధములగు దివ్యమంగళ విగ్రహములు గలిగి
నట్టివాఁడై, సర్వలోకశరణ్యుండై, శరణాగతవత్సలుండై,
అన్నివిధములను అంతకుమించినది లేనట్టి భోగముగలవాఁడగు
నారాయణుండు.

ప్రాప్తయగు ప్రత్యగాత్మ యనఁగా — "పుమాన్న దే
వో న నరో న పశుర్న చ పాదపః శరీరాకృతిభేదాస్తు భూపైతే
కర్మయోనయః" (ఈ యాత్మ పురుషుండుగాని, దేవతగాని,
నరుండుగాని, పశువుగాని, వృక్షముగాని కాదు. ఆ యా
కర్మములనుబట్టి దేవాదిశరీరభేదములు గలుగుచున్నవి) అని
యు, "నాయం దేవో న మర్త్యో వా న తిర్యక్ స్థావరోఽపి వా జ్ఞానానంద
మయస్త్వాత్మా శేషో హి పరమాత్మనః" (ఈయాత్మ దేవశరీరుండు
గాని, మనుష్యశరీరుండుగాని తిర్యగ్జంతువుగాని స్థావరపదా
ర్థముగాని కాదు. ఈతండు జ్ఞానానందమయుండును, పరమాత్మకు
శేషభూతుండును) అనియు ఈ మొదలగు తావులఁ జెప్పియు
న్నట్లు, దేహేంద్రియాది విలక్షణుండై, జ్ఞానానంద స్వరూపుం
డై, స్వయంప్రకాశుండై తనకుగాను ప్రకాశించునట్టివాఁడై
అణువై, జ్ఞానానందగుణుండై పరమాత్మకు శేషభూతుండుగా
నుండుటయే యెక్కువ భోగ్యముగాఁగలవాఁడై, పరిపూర్ణం
బగు భగవదనుభవమునకు యోగ్యుండై, స్వరూపానురూపం
బై స్వేచ్ఛగ ననుష్ఠింపఁబడునట్టి కైంకర్యముఁగోరునట్టి వాఁ
డగు జీవుండు.

ప్రాప్త్యుపాయమావదు ఇజ్జీవన్ సంసారసాగరత్తై క్కడక్క అక్కరైప్పడుత్తుకైక్కుఱుపాయ సాధనమాక స్వబుద్ధియాలే కోలుప్పడి శాస్త్రీయమాన వర్గమ్. ఇదు సిద్ధమెన్ఱుమ్ సాధ్యమెన్ఱుమ్ ఇరణ్డుపడియాయిరుక్కుమ్.

సిద్ధోపాయమావదు నిత్యనిర్మలాన స్వరూపగుణఙ్గళై యుడైయనాయ్ సర్వజ్ఞనాకైయాలే పరహితవేదియాయ్, సర్వశక్తియాకైయాలే సర్వానిష్టనివారణక్షమనాయ్, సర్వభూత నిసర్గ సుహృత్తాకైయాలే పరానిష్ట నివారణాదికళిల్ సర్వదా ఽభిముఖనాయ్ “సర్వజ్ఞోపి హి విశ్వేశస్సదా కారుణికోపి సన్ । సంసారతన్త్రవాహిత్వాద్రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే” ఇత్యాదికళిల్పడియే అపసరప్రతీక్షనాయ్ వ్యాజవిశేష వశీకరణీయనాయ్ సఙ్కల్పితవిశేషత్తిల్ సహకారినిరపేక్షనాయ్ స్వార్థ ప్రవృత్తనాయ్ మోక్షప్రదానత్తుక్కు అవ్యవహిత సఙ్కల్పాశ్రయనాన శ్రియఃపతి.

సాధ్యోపాయమావదు పురుషనుక్కు కర్తవ్యమాక చోదితమాన పురుషార్థసాధనమ్, మోక్షార్థమాన సాధ్యోపాయమ్ భక్తియెన్ఱుమ్ ప్రపత్తియెన్ఱు మిరణ్డుపడియా యిరుక్కుమ్.

ప్రాప్యోపాయంబనఁగా — ఈ జీవుండు సంసారసముద్రమునుండి కడ తేరుటకుగాను నిరపాయంబగునట్టి సాధనముగ స్వబుద్ధిచే కోరంబడునట్లు శాస్త్రోక్తంబగునట్టి యర్థము. ఇది సిద్ధమనియు, సాధ్యంబనియును రెండువిధములుగా నుండును.

సిద్ధోపాయంబనఁగా — నిత్యసిద్ధంబులగుస్వరూపగుణంబులఁగలిగినట్టివాఁడై, సర్వజ్ఞుండగుటచే పరులయొక్క హితముఁ గుర్తెఱింగినవాఁడై, సర్వశక్తియగుటంజేసి సర్వానిష్టంబులను నివారించుటలో సమర్థుండై, సమస్తభూతములకును స్వభావసిద్ధముగానే మిత్రుండైనందున పరుల యిష్టంబులను నివారింపఁజేయుటకై సర్వదా సన్నద్ధుండై యున్నట్టివాఁడై, "సర్వజ్ఞోపిహి విశ్వేశస్సదాకారుణికోపిసన్ । సంసారతంత్రవాహిత్వా ద్రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే" (సర్వేశ్వరుండు సర్వజ్ఞుండైనను కారుణికుండైనను సంసారతంత్రమును నడిపించునట్టివాఁడైనందున రక్ష్యాపేక్షను ఈజీవునికోరికనున్న యెదురు చూచుచున్నాఁడు) ఇత్యాది తావులఁజెప్పియున్నట్లు తగినట్టిసమయముకై నిరీక్షించునట్టివాఁడై, యేదొక వ్యాజమాత్రమున వశపఱచుకొనఁదగినట్టివాఁడై సంకల్పించుకొనిన దానిని నెఱవేర్చుటలో వేఱొకని సహాయము నపేక్షింపనివాఁడై, స్వార్థముగాఁ ప్రవర్తించునట్టివాఁడై, మోక్షము నొసంగుటలో నిరాటంకంబైనట్టి సంకల్పముగలవాఁడగు శ్రియఃపతి.

సాధ్యోపాయంబనఁగా — పురుషునిచే ననుష్ఠింపవలసినదిగా విధింపఁబడినట్టి పురుషార్థసాధనము. మోక్షార్థంబగు సాధ్యోపాయము భక్తియనియు, ప్రపత్తియనియును రెండు విధములు గలది.

భక్తిరూపమాన సాధ్యోపాయమ్ కర్మయోగజ్ఞాన యోగసంస్కృతాంతఃకరణసాధ్యమాయ్ అష్టాఙ్గయోగయుక్తమాయ్, వర్ణాది నియతాధికారమాయ్, వర్ణాశ్రమ ధర్మేతికర్తవ్యతాకమాయ్ (కృచ్ఛ్రసాధ్యమాయ్) తైలధారావదవిచ్ఛిన్నస్మృతిసంతతి రూపమాయ్, అహరహరభ్యాసాధేయాతిశయమాయ్, ఆప్రయాణ మనువర్తనీయమాయ్, ప్రారబ్ధేతర పుణ్యపాపనివర్తకమాయ్ స్వయత్నసాధ్యాన్తిమ ప్రత్యయవిశేషమాయిరుక్కుఙ్.

ప్రపత్తిరూపమాన సాధ్యోపాయమ్ మహావిశ్వాసాది సంస్కృతాంతఃకరణసాధ్యమాయ్, షడంగయోగసంజ్ఞితమాయ్, అనన్యోపాయ సర్వాధికారమాయ్ ఆనుకూల్యసంకల్పాదిమాత్రపరికరమాయ్, సుకరమాయ్, ప్రార్థనాన్విత సకృద్భరన్యాసరూపమాయ్, అనాధేయాతిశయమాయ్, ఆదేహపాతమ్ స్వస్వరూపావృత్త్యాదికర్తవ్యశేషరహితమాయ్, ప్రారబ్ధకర్మనివర్తకమాయ్ స్వప్రయత్న సాపేక్షాన్తిమప్రత్యయానపేక్షమాయిరుక్కుమ్. సాధ్యోపాయత్తిల్ అనుపాయత్వాదివ్యపదేశమ్ పరసంకల్ప సాపేక్షత్వాదినిబంధనమ్.

భక్తిరూపంబగు సాధ్యోపాయము కర్మయోగ, జ్ఞానయోగంబుల సంస్కారముగల యంతఃకరణముచే సాధింపవలసినదై, అష్టాంగయోగయుక్తంబై, వర్ణాదులనుబట్టియుండునట్టి యధికారముగలదియై, వర్ణాశ్రమధర్మానుష్ఠానముచే నుపకరింపఁబడునదియై, (కష్టముతో సాధింపవలసినదై) తైలధారవలె నెడతెగని స్మృతి సంతానరూపంబై. ప్రతిదినము అభ్యసింపగా నభ్యసింపఁగా నతిశయించునదియై, యావజ్జీవమనుష్ఠింపవలసినదియై, ప్రారబ్ధమును తప్ప తక్కిన పుణ్యపాపకర్మంబులను (సంచితాగాములను) నశింపఁజేయునదియై, స్వప్రయత్నముచేతనే అంతిమస్మృతిఁ గలుగఁజేసికొనవలసినదిగా నుండును.

ప్రపత్తిరూపంబగు సాధ్యోపాయంబనునది మహావిశ్వాసాదుల సంస్కారముగల యంతఃకరణముచే సాధింపవలసినదియై, షడంగయోగంబను ప్రసిద్ధికలదై, అనన్యోపాయులగు వారికందఱికిని యధికారముగలదియై, ఆనుకూల్యసంకల్పాదులు మాత్రము అంగముగాఁ గలదియై, సుకరంబై, ప్రార్థనతోఁ గూడినదై సకృత్కర్తవ్యంబగు భరన్యాసరూపంబై, వేఱొక్కదాని మూలముగ నతిశయమును పొందింపనక్కఱలేనిదై, యావజ్జీవము పదేపదే యనుష్ఠించుచుండుట యను వేఱొక్క తరువాయి లేనిదై, ప్రారబ్ధకర్మమును సయితము నశింపఁజేయునట్టిదియై, అంతిమస్మృతిని స్వప్రయత్నముచే సాధించుకొన నక్కఱలేనిదిగాను నుండగలదు. సాధ్యోపాయము (స్వతంత్రమగు) మోక్షోపాయముకాదని (కొందఱు) చెప్పుట యది సర్వేశ్వరునిసంకల్పమునుబట్టి యుండునదియైనందున నని యెఱుంగునది.

ఇఙ్గు ఫలమావదు స్వాధికారానుగుణ వశీకరణవిశేష త్తాలే ఉత్తరపూర్వాఘాశ్లేషవినాశఙ్గళ్ పిఱన్దు స్థూలశరీర నివృత్తియుణ్డాయ్ ఊర్ధ్వగతివిశేషత్తాలే ఉత్క్రాన్తనాయ్ అర్చిరాదిమార్గత్తాలే ఆతివాహికరాలే అతిలంఘిత త్రిగుణమ ణ్డలనాయ్ అవధూతసూక్ష్మశరీరనాయ్ అప్రాకృత దేశవిశేష ప్రవిష్టనాయ్ ఆవిర్భూతస్వరూపనాయ్ అపహతపాప్మత్వా ది గుణాష్టక విశిష్టనానవనుడైయ దేశకాలస్వరూపపరిచ్ఛేద రహిత కైఙ్కర్యపర్యన్తమాన పరిపూర్ణ భగవదనుభవా నన్దమ్.

ప్రాప్తివిరోధి యావదు బీజాంకురన్యాయత్తాలే అనా దియాయ్ ప్రవృత్తమాన నకృత్యకరణ కృత్యాకరణ ప్రవాహ త్తాలే ఉత్పన్నమాయ్ ప్రాయశ్చిత్తప్రణ్ణాదాఱ్ఱ అనతి లంఘనీయఫలమాయ్ ఆగమైకసమధిగమ్యమాయ్ అనుప్రేక్ష ణీయవిపాకసమయమాయ్ ఆబ్రహ్మస్తంబ మభివ్యాప్తమాయ్ అత్యంతవిషమప్రవాహమాయ్ అతిఘోరనరకాద్యనర్థపరం పరాహేతువాయ్ చక్రవత్పరివర్తనమాయ్ ఆమోక్షమను వర్తనమాన భగవన్నిగ్రహసన్తానముమ్ అదిఱ్ కార్యకారణ వర్గముమ్,

ఈసందర్భమున ఫలమనఁగా—స్వాధికారానుగుణంబగు వశీకరణోపాయముచే(భక్తిచేఁగాని ప్రపత్తిచేఁగాని)సంచితాగామి పాపకర్మంబులునశించి,యీ స్థూలశరీరము విడిచిపోయి, ఊర్ధ్వనాడి గుండ శరీరములోనుండి బయలు వెడలి, అర్చిరాది మార్గము నవలంబించి ఆతివాహికుల సహాయముచే పాంచభౌతికమంగలము నతిక్రమించిపోయి, సూక్ష్మశరీరమునున్ను విడనాడినట్టివాఁడై, అప్రాకృతదేశవిశేషమును (శ్రీవైకుంఠమును) బొంది,స్వస్వరూపావిర్భావముగలవాఁడై అపహతపాప్మత్వాది గుణవిశిష్టుండైనట్టి జీవునికి దేశకాల స్వరూప పరిచ్ఛేద రహితంబైనట్టిదై కైంకర్యపర్యంతంబగు పరిపూర్ణ భగవదనుభవము వలనఁగలుగునట్టి యానందము.

ప్రాప్తివిరోధియనఁగా—బీజాంకురన్యాయప్రకారము అనాదికాలముగ వచ్చుచున్నట్టి యకృత్యకరణ కృత్యాకరణ పరంపరచే నుత్పన్నంబైనవై, అందులకుగాను ప్రాయశ్చిత్తము నొనర్చుకొననట్టి వారిచే తప్పక యనుభవింపవలసినదియై, శాస్త్రముద్వారా మాత్రమే తెలియఁదగినదియై, ఫలానుభవమెప్పుడో తెలియనిదియై, ఆ బ్రహ్మస్తంబపర్యంత మంతటను వ్యాపించియుండునదై,మిక్కిలి క్రూరంబైనట్టి ప్రవర్తనగలదై, అత్యంతము భయంకరంబులగు నరకానుభవాద్యనర్థంబులకు పరంపరగా హేతుభూతంబై, చక్రమువలె నావృత్తిగలదియై ఈతండు మోక్షమును బొందువరకును తటస్థించుచుండునట్టి, భగవన్నిగ్రహమున్ను, అందులకుగానగు కార్యకారణ సముదాయంబును.

ఇవై సమ్బన్ధమావదు — ప్రాప్తావాన జీవాత్మావుక్కు ప్రాప్యనాన పరమాత్మావోడుణ్డాన తొడర్చ్చి. ఇదు ఆధేయత్వమ్ విధేయత్వమ్ అపృథక్సిద్ధత్వమ్ శేషత్వమ్ శరీరత్వమ్ వాచ్యత్వమ్ రక్ష్యత్వమ్ కింకరత్వమ్ భోగ్యత్వమ్ భోక్తృత్వమ్ ఎన్ఱిప్పడి సామాన్యవిశేషాది రూపమాయ్క్కొణ్డు పరిణామఙ్గళాలే విచిత్రమాక విభక్తమాయిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి మోక్షశాస్త్రసిద్ధమాన ప్రాప్యత్తైయుమ్ ప్రాపకత్తైయుమ్ ప్రాప్త్యుపాయత్తైయుమ్ ప్రాప్తియైయుమ్ ప్రాప్తిప్రతిబంధకత్తైయుమ్ సంబన్ధత్తైయుమ్ శాస్త్రదృష్టియాలే సమ్యక్కాక నిర్ణయిక్కవల్లార్కళే ఉణర్న్దవర్గళ్ అదు.

ఉణర్న్దవర్గళ్ పక్కలెన్ఱు కాట్ట వేణ్డువదు. 'తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా । ఉపదేక్ష్యన్తి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః ॥ యే సన్తుష్టాః శ్రోత్రియాః పేతాః సత్యార్జవపరాయణాః । జితేంద్రియా జితక్రోధాః తానుపాస్వ చ పృచ్ఛ చ' ఇత్యాదికళిల్పడియే సమ్యగుపసన్నరానార్క్కు సర్వ

ఈ తావున సంబంధమనఁగా— ప్రాప్తయగు జీవాత్మకు ప్రాప్యుండగు పరమాత్మతోఁగల సంబంధము. ఇది ఆధేయత్వమనియు, విధేయత్వమనియు, అపృథక్సిద్ధత్వము (వేఱుగానుండనిదగుట) అనియు శేషత్వమనియు, శరీరత్వమనియు కింకరత్వమనియు, భోగ్యత్వమనియు, భోక్తృత్వమనియు, ఇట్లు సామాన్యవిశేషాదిరూపముగ పలు తెఱంగుల విభజింపఁబడియున్నది.

ఇట్లు మోక్షశాస్త్రముచేఁ దెలియవచ్చునట్టి ప్రాప్యమును, ప్రాప్తను, ప్రాప్త్యుపాయమును, ప్రాప్తిఫలమును, ప్రాప్తిప్రతిబంధకమునున్న, సంబంధమునున్న శాస్త్రదృష్టిచే బాగుగా నెఱింగియుండునట్టివారు ప్రతిబుద్ధులనఁబడుచున్నారు.

"కాట్ట=చూపింపఁగా" అనఁగా అట్లు ప్రతిబుద్ధులైనట్టి వారు ఉపదేశింపఁగా ననుట. ఉపదేశించుటయెట్లనఁగా, "తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా ఉపదేక్ష్యన్తి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః" (ఆచార్యుని సన్నిధియందు దండము సమర్పించి కుశలప్రశ్నలనడిగి వారికి పరిచర్యనొనర్చి వారివలన తత్త్వార్థముల నెఱుంగుము. తత్త్వద్రష్టలగు జ్ఞానులు జ్ఞానమును ఉపదేశించుదురు) అనియు "యేసంతుష్టాశ్శ్రుతోపేతాః సత్యార్జవదయాపరాః జితేంద్రియాజితక్రోధాస్తానుపాస్వచపృచ్ఛచ" (శాస్త్రజ్ఞులై సత్యార్జవాద్యాత్మగుణోపేతులై జితేంద్రియులును శాంతస్వరూపులైనట్టి వారిని ఆశ్రయించి వారిని సద్విషయములను గుఱించి యడుగుమా) అనియును ఈ మొదలగు తావులఁజెప్పియున్నట్లు, భక్తిశ్రి

పేక్షితార్థంగళైయుమ్ ఉపదేశిక్కవల్ల వనన్యప్రయోజనరాన జ్ఞానికళ్ పుకలొన్ఱిల్లాద సమక్కు "సర్వయోగ్య మనాయాస మప్రమాద మనూపమమ్। ప్రపన్నార్తిహరం విష్ణుం శరణం గన్తుమహార్ఱసి'' ఇత్యాది కళిల్పడియే నిరపాయ సాధ్యోపాయ విశేషత్తాలే వశీకరణీయనాన సిద్ధోపాయత్తై వెళియిట్ట వెన్ఱపడి.

ఇత్తాలే నానున్ ఎన్నై రక్షిత్తుక్కొళ్ళమాట్టేన్. వేఱు ఎనక్కు రక్షకరిల్లై. మేలే ఎన్నుడైయ వ్యాపారవిశేషత్తాలే అపేక్షియాదే దేవరీరే యెన్నైగ్ రక్షిత్తరుళవేణుమెన్ఱిఱ భరన్యాసరూప వశీకరణ విశేషానుష్ఠానముమ్ ఫలితమ్.

అఙ్గినన్ఱిక్కే ఓన్ఱే పుకలెన్ఱుణర్న్దవర్ ఎన్ఱు ఆచార్యర్కళై విశేషిక్కిఱదాకవుమామ్. అప్పోదు, (కాట్ట) ఎన్ఱదు "తవ భరోऽహమకారిషి ధార్మికై'' రిత్యాదికళిల్పడియే సర్వశేషితిరువడికళిలే "అత్మాత్మీయంచ యత్కించి ద్దుర్భరం దుస్త్యజం మమ । తత్సర్వం తవవిన్యస్తం శుభయోః పాద

ద్ధతో నాశ్రయించునట్టి వారికపేక్షితంబులగు శాస్త్రార్థంబుల నన్నింటిని యుపదేశింప సమర్థులై యనన్యప్రయోజనులగు జ్ఞానులు వేఱొక్క యుపాయం బెద్దియును లేనట్టి మనకు "సర్వలోక్య మనాయాస మప్రమాద మనూపమం ప్రపన్నార్తి హారం విష్ణుం శరణం గంతు మర్హసి" (అందఱికిన్ని అధికారముగలదియు, కష్టంబెద్దియునులేనిదియు, ప్రమాదము కవకాశమీయనిదియు, నిరుపమానమునగు ఉపాయమునుగాఁగొని ఆశ్రితులకష్టములఁ దొలగించునట్టివాఁడగు విష్ణువు నాశ్రయింపుమా) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు నిరపాయంబగు సాధ్యోపాయము (ప్రపత్తి) మూలముగ వశపఱచుకొనఁదగినట్టి సిద్ధోపాయము నుపదేశించుదురనుట.

దీని తాత్పర్యమేమనగాఁ—నేనున్ను నన్ను రక్షించుకొనజాలను. వేఱే నాకు రక్షకు లెవ్వరున్ను లేరు. అటుపయిని, నే నోర్చునట్టి దానితో నిమిత్తములేకుండ దేవరవారే నన్ను రక్షించి కృపచేయవలయుననెడి భరన్యాసరూపంబగు వశీకరణోపాయానుష్ఠానము తెలుపఁబడిన దనుట.

అథవా "ఒన్ఱైత్తుకలెన్ఱుణర్న్దవర్" అను దానిని ఆచార్యులకు విశేషముగానును గొనవచ్చును. అట్లు అన్వయించుకొనునప్పుడు "కాట్ట=చూపింపఁగా" అనఁగా, "తవభరోహమకారిషిధార్మికైః" (ఓస్వామీ నాభారమును నీపైబెట్టుమని ధార్మికు లుపదేశించిరి) అన్నట్లు, సర్వశేషియగు సర్వేశ్వరుని శ్రీపాదములయందు "ఆత్మాత్మీయంచ యత్కించిద్దర్భరం దుస్త్యజంమమ తత్సర్వం తవ విన్యస్తం శుభయోః పాదపద్మయోః" (ఓస్వామీ! నాచే భరింపనేరనిదియు, దు

పన్మయోః' ఎన్ను ఆత్మాత్మీయరాన స్వాన్ని అనన్యార్హత్వేన సమర్పిక్క వేణ్డుమపడి.

(తిరువరుళాల్) ఎన్నను 'సతతం సంశ్రితం ఘోరమాశ్రిత్యాశ్రితాగతమ్ । వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యపాలయత్ ॥ కృపయా కేవల మాత్మనా త్యుప' ఇత్యాదికళిల్పడియే ప్రత్యుపకారాది నిరపేక్ష పరమకృపైయాలే ఎన్నపడి.

'యామాలంబ్య సుఖేనేమం దుస్తరం త్రిగుణోదధిం । నిస్తరన్త్యచిరేణైవ వ్యక్తం ధ్యానపరాయణాః' ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే అవిలమ్బితానాయాసమాయ్ ఫలసిద్ధియుండామ్పడి ఆశ్రితరక్షణార్త్తిలే ఆత్మనాళ్ళభన్నై అభిముఖనాక్కకిఱ అఖిలజగన్మాతావినుడైయ అనపాయకృపైయాలే ఎన్నపుమామ్.

స్త్ర్యజంబునగు ఆత్మాత్మీయంబెద్దికలదో) అది యంతయును మంగళాకారంబులగు నీపాదపద్మముల యందర్పింపఁబడినది) అని చెప్పియున్నట్లు. ఆత్మాత్మీయంబులగు మనలను వానిచే మాత్రమే రక్షింపవలసినట్టి వారినిగా వానికి సమర్పింపఁగా నని యర్థము.

“తిరువరుళాల్ = పరమకృపచేత” అనఁగా “సతం నిపతితం భూమౌ శరణ్యశ్శరణాగతం వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యపాలయత్” (వధార్హుండైనను కాకాసురుండు శరణాగతుండై శ్రీరామచంద్రుని శ్రీపాదములపై బడఁగా, కృపతో రక్షించెను) అనియు, “కృపయా కేవలమాత్మసాత్కురు” (ఓస్వామీ! నీయొక్క కృపచేతనే నన్ను నీవస్తువునుగాఁ జేసికొనుము) అనియు, ఈమొదలగు తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, ప్రత్యుపకారము నపేక్షింపనిదియగు పరమ కృపచేననుట

అథవా, (తిరువరుళాల్ = లక్ష్మీదేవికృపచే) అనఁగా “యామాలంబ్యసుఖేనేమం దుస్తరం త్రిగుణోదధిం నిస్తరన్త్యచిరేణైవ వ్యక్తంధ్యానపరాయణాః” (ఏలక్ష్మీదేవిని ధ్యానించి మహాయోగులు సత్త్వరజస్తమోగుణమయంబును, వ్యక్తంబును, దుస్తరంబునగు సంసారమును శీఘ్రముగా నతిక్రమించుచున్నారో) అన్నట్లు ఆలస్యము కాకుండగను, కష్టపడనక్కఱ లేకుండగను ఫలసిద్ధిగలుగునట్లు, ఆశ్రితులను రక్షించు విషయమున తన భర్తను అభిముఖునిగాఁ జేయునట్టి యఖిలజగన్మాతయొక్క (లక్ష్మీదేవియొక్క) ఉపాయరహితంబగు కృపచేననియును అర్థము చెప్పఁగొనవచ్చును.

(అన్తైయుడై కృలజ్ఙాణ్ణ) ఎన్నదు ‹అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ । మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి' ఎన్గుమ్ ‹దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురా । సమాశ్రయే దాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం హియః॥ నిర్దోషం విద్ధి తంజంతుం ప్రభావా త్పరమాత్మనః' ఎన్గుమ్ ‹త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శరణంగతః ఎన్గుమ్ ‹ఆనయైనం హరిశ్రేష్ఠ దత్తమస్యాభయం మయా" ఎన్గుమ్ శొల్లుకిఱపడియే భరసమర్పణ సమనంతరం సమక్షస్వరక్షణార్థ కర్తవ్య శేషమిల్లాదపడి భరస్వీకారం పణ్ణినవరెన్నపడి.

(నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్) ఎన్నదు ‹వేగవత్యా త్తరే తీరే పుణ్యకోట్యాం హరిస్స్వయమ్ । వరద స్సర్వభూతానా మద్యాపి పరిదృశ్యతే,' ‹నిశరిల్ పుకఘ్రాయులకు మూన్నుడైయా

(అస్త్రేయద్దైక్కలంకొండ = అర్జుననే మమ్ములను రక్ష్యవస్తువుగా నంగీకరించినట్టి) అనఁగా — "అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానంమయినిక్షిప్య మయినిక్షిప్త భరత్వ్యాః కృతకృత్యోభవిష్యతి" (ఈమంత్రముచేతనే తన భారమునంతయు ను నాపైయుంచునది. నాపై నుంచినవాఁడు కృతకృత్యుండు గాఁగలడు) అనియు, "దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురాసమాశ్రయేదాది దేవం శ్రద్ధయా శరణంహియః నిర్దోషం విద్ధితంజంతుంప్రభావాత్పరమాత్మనః" (ఇంతకుముందు దురాచారుండైనను, ఆహారనియమము లేనివాఁడైనను, కృతఘ్నుండైనను, నాస్తికుండైనను, ఆదిదేవుండగు భగవంతుని యాశ్రయించినచో, వాని ప్రభావమువలనఁ నట్టి వానిని దోషరహితునిగా నెఱుంగునది) అనియు, "త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చరాఘవం శరణంగతః" (దారాపుత్రులను విడనాడి శ్రీరామచంద్రుని శరణుజొచ్చెను) అనియు, "ఆనయైనంహరిశ్రేష్ఠ దత్తమస్యాభయంమయా" (ఓసుగ్రీవా! విభీషణుని పిలుచుకొని రమ్ము నేనతనికి యభయము నిచ్చినాఁడను) అనియును చెప్పియున్నట్లు భరసమర్పణనొసర్చినపిదప మనకు మనలను రక్షించుకొనుటకై చేయవలసిన దేదియును లేకుండునట్లు మన భారమునంతయును తనపైబెట్టుకొనుట కొప్పుకొనినాఁడనుట.

(నమ్మత్తిక్కిరిత్తిరుమాల్ = మాహస్తిగిరియందు వేంచేసియున్నట్టి శ్రియఃపతి, అనఁగా "వేగవత్యాస్తరేతీరే పుణ్యకోట్యాంహరిస్స్వయం। వరదస్సర్వభూతానా మద్యాపి పరిదృశ్యతే' (వేగవతీనద్యుత్తరతీరమున పుణ్యకోటి విమానంబున నారాయణుండు స్వయముగవచ్చి వేంచేసియుండి

యెన్నైయాళ్వానే' ఇత్యాది కళిప్పిడియే ఆశ్రిత సంరక్షణో

పయుక్త సౌశీల్య వాత్సల్యస్వామిత్వ విశిష్టనాయ్ ఎన్గపడి.

(ఇన్ద్రాయుశైయి లిప్పైయడిశేర్‌పవర్) స్తపు నణ్ణినవర్

కళుక్కు విస్తులక్ స్తరగత్తైన్దు రహూ పేషూ ప్రతీక్షనాయ్

మణ్ణులకిల్వన్దు ఫలప్రదానోన్ముఖనాయ్ నిఱ్కుమ పెరుమాళ్

త్వాహమస్య స్తపుర్బుద్ధిః క్వచాత్మహితవీక్షణమ్ । యద్ధితం

మమ దేవేశ తదాజ్ఞాపయ మాధవ॥ త్వాం ప్రపన్నోస్మి దా

సస్తే నాన్యాత్క్వాపి గతిర్మమ । అద్యైవ కింకరీకృత్య సిధేహి

త్వత్పదాంబుజే' ఇత్యాది కళిప్పడియే నామ్ పరమపురుషార్థ

క మనస్కరామళవిల్ అహ్పదే కొడువులకు కాట్టాదే

నులయభీష్టంబులను నెరవేర్చుచు నిప్పటికిని సేవింపఁబడుచున్నాఁడు) అనియు, 'నికరిల్ పుకழ்ాయులకు మూన్ఱుడైయా మెన్నైక్కాళ్వానే' (అనవద్యంబులగు కల్యాణగుణములు గలవాఁడును, మూఁడులోకములకును స్వామియునైన వాఁడు నాకు రక్షకుండు) అనియును ఈ మొదలగు తావులఁ జెప్పియున్నట్లు ఆశ్రితులను రక్షించుటలో నుపయుక్తంబులగు సౌశీల్య, వాత్సల్య స్వామిత్వంబులతోఁ గూడియుండునట్టివాఁడై యనుట.

'ఇన్ఱైయ్ శైయ్యిల్ యిన్ఱైయడిశేర్వర్' = ఈరోజుననే మెప్పుకొంటిమేని తన సుందరములగు శ్రీపాదములతోఁ జేర్చుకొనును' అనఁగా ఆశ్రయించినవారికి పరమపదము నొసంగుటకై సిద్ధముగానుండి రక్షింపుమని కోరితేచాలుననుకొని యందులకై నిరీక్షించుచుండి యీలీలావిభూతికి వచ్చి వేంచేసియుండి, ఫలప్రదానోన్ముఖుండై యున్నట్టి పెరుమాళ్ళు' 'క్వాహమత్యంతదుర్బుద్ధిః క్వచాత్మహితవీక్షణం । యద్ధితం మమ దేవేశ తదాజ్ఞాపయ మాధవ। త్వాం ప్రపన్నోస్మి దాసస్తేనాన్యాక్వాపిగతిర్మమ అద్యైవకింకరీకృత్యానిధేహీత్వత్పదాంబుజే' స్వామీ? నేనా అత్యంతము దుర్బుద్ధిగలవాఁడను, ఇట్టి వాఁడనగు నేనునాహితమునకై యోచించుకొనుటయెక్కడ? దేవరవారిని శరణుజొచ్చినాడను మీరే నాకు హితమునునియమింపుడు ఈరోజుననే నన్ను దేవరవారి కింకరునిగాఁజేసికొని దేవరవారి శ్రీపాదములయందుఁ చేర్చుకొనుము] ఈ మొదలగు తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, మనము పరమపురుషార్థము విషయమున మనస్సుగలవారమగు నప్పుడు వెంటనే యీ కూరంబగు నరలోకమును మనకుఁ గానరాకుండ జేసి, నిరతి

కొణ్డుమ్ శోతి యు. యరత్తుక్కూట్టియ తిరువడి కూట్టి యరుళ్వ రెన్నపడి.

(ఇవిప్పిఅవ్వోమ్) ఎన్నదు 'ఇణ్ణుశేట్టు' ఇత్యాది కళిఅ్పడియె పరావర పురుషార్థ వివేకత్తాలే ఐశ్వర్య కైవల్యజ్ఞైరౌమ్య్రితానామ్ వదేను మెయిను భగవక్షేత్రవాస కైంకర్యాది సంగత్తాలే. ఇష్టేతిరున్నెత్తిక్కుప్పిశక్కుర్ సైక' ఎన్న తస్సరై యుద్ తిరుక్కు మళవిలుమ్ 'శరణమాశన్ తన తాళడైన్తార్ కెల్లామ్, మరణమానాల్ వైకున్తమ్ కొడుక్కుమ్పిరాన్' 'త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోర్జున' 'కోళ్ళుక్కు క్రైపిలన్ వేణ్డితెల్లామ్ తరు' మిత్యాదిగళిల్ప్పడియే ఇః యునక్కు ఒరు శరీర పరిగ్రహముణ్డాకాదపడి ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషత్తైయుమ్ ఒళివిరుకాలే కళ్ళుతు రక్షిత్తరుళువ రెన్నపడి.

(సత్తపనువదెల్లా) మెన్నను ఇద్దేహమ్ విడుమళవుమ్ 'భోగైః పుణ్యక్షయం తథా' ఎన్గిఅపడియే అనుకూలంగళ్ పగ

---

* పా॥ ఇక్కేతిరిన్దేత్తి ప్పూక్కుమ్ ఱైతే ఇగుమానిలమునన్న ణ్డుమిర్న్ద.
శెజ్గోల తీపవళవాయ్ చ్చెన్దామరైక్కణ్ణనమ్మాన్,
పాత్తైప్పుగప్పుకళ్ వాయువాయ్ ప్పూన్గొళ్ వడివేన్ మనత్తైయాయ్
అక్షేయమలర్ కళ్ కై యావాయ్ స్సిఱ్ఱోడపాళిలే.

తా॥ విస్తారమైనట్టి భూమిని ప్రళయకాలము ప్రమింగి సృష్టికాలమునవెడలు గ్రక్కినట్టు యెట్టిగ పగడమువలెనుండు అధరమునున్న, తామర పుష్పమువలె నుండు తిరునేత్రములనున్ను గలిగియున్నట్టి నా స్వామియొక్క కల్యాణ గుణంబులను నోరార అనుసంధించుకొనుచు, మనోహరంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహమునున్ను మనసార స్మరించుకొనుచు వాటికిఁదగినట్టి పుష్పంబులను చేతిలోనుంచుకొని భగవద్భక్తులు మనోహా

శయ జ్యోతిర్మయంబైనట్టి యూర్ధ్వలోకమునందు దుర్లభంబులగు తన శ్రీపాదంబులతోఁ జేర్చుకొను కాపాడుననుట.

«ఇప్పిఱవామ్=ఇఁక యీలోకమునందు జన్మింపము' అనఁగా «కణ్ణుకేట్టు' ఇత్యాదిశాఖలయందుఁ జెప్పియున్నట్లు, పరావరపురుషార్థ వివేకముచే నైశ్వర్య కైవల్యంబులను విడనాడినట్టి మనము ఏదైన నొకభగవత్ క్షేత్రమునందు వసించి కైంకర్యాదులనొనర్చుచు, *«ఉంగెతిరువ్వేఙ్కడత్తిఱ్క్కట్ ఇఱైక్' అని సాయించినట్లు మోక్షమునకై త్వరపడకుండినను «శరణమాకుమ్ తనతాళడైన్దార్క్కెల్లామ్ మరణమానాల్ వైకున్దమ్ కొడుక్కుమ్ పిరాన్'(తన శ్రీపాదంబుల నాశ్రయించినవారికి మోక్షోపాయము కాఁగలఁడు మరణము నొందనప్పుడు వైకుంఠము నిచ్చునట్టి యుపకారకుండు) అనియు, «త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతిమామేతి సోఽర్జున'(ఓ యర్జునా! నన్ను శరణుజొచ్చినవాఁడు శరీరమును విడనాడినపిమ్మట నన్నుఁ బొందుచున్నాఁడు మరల యీ లోకమున జన్మింపఁడు) అనియు, «కొళ్ళక్కుఱై విలక్ వేండిత్తెల్లామ్ తరుమ్' (కొరతలేకుండ కావలసినవాటి నన్నింటిని యీయఁగలఁడు) ఇత్యాదిశాఖలఁ జెప్పియున్నట్లు ఇఁక నీవు వేఱె జన్మంబెత్త నక్కఱ లేకుండ ప్రారబ్ధకర్మమునున్ను ఏదొక డానిమూలముగ నశింపఁజేసి రక్షింపఁగలఁడనుట.

«నన్దవరువ తెల్లామ్= రానున్న దంతయును మంచిదేను' అనఁగా ఈదేహము విడిచిపోవువఱకును «భోగైః పుణ్యక్షయం కృత్వా' (భోగానుభవముచే పుణ్యకర్మంబులను నశింపఁజేసికొను

---

* కాఁ యంబులతో నొనర్చుచువచ్చునట్టి కైంకర్యమార్గమునసుండి యీ లోకమున సంచరించునట్టి నాకేమితక్కువ?

మన్యే మహాద్గుణాని భక్తేభ్యోహితబుద్ధ్యా కరోతిహి । శస్త్ర
క్షారాగ్ని కర్మాణి స్వపుత్రాయ యథా పితా ॥ యస్యాను
గ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తంహరామ్యహమ్' ఇత్యాదికళిత్వ
డియే ప్రారబ్ధముపృత్తిల్ కొక్కై తీర్త్తపడియాలుమ్. రత్న
పర్వత మారుహ్య యథారత్నంనరో ముదే। స తాఽనురూప
మాదత్తే తథా కృష్ణా న్మనోరథాన్ ॥ పఞ్చాల్యాదేవ భగవాన్
తత్త్వతో భావితాత్మనామ్ । వృత్తాన్యముష్మిలం కాలం సేచయ
త్యమృతేనతు' ఇత్యాది. కళిత్వ్పడియే కైంకర్యమనోరథతుక్కు
భంగం వారామైయాలుమ్ యావచ్ఛరీరపాతమ్ నడక్కవు
మన్మై యెల్లామ్ప్రియహితవిశేషంగళెన్ఱు ప్రీతరాకిఱపడి. ప్రియ
మితర దథాపివా యద్వ్యథాం వితరసి వరద ప్రభో త్వంహిమే।
తదనుభవనమేవ యుక్తంహి మే త్వయి నిహితభరోస్మి సోఽ
హం యతః' ఎన్ఱార్కళిఱే.

ను) అని చెప్పియున్నట్లు అనుకూలంబులైనవి తటస్థింపనప్పు
డది ప్రారబ్ధ పుణ్యకర్మ రూపమగు బంధము విడిపోవుట య
గుటం జేసియును, రామన్న ప్రతికూలాబులు ప్రాప్తదుఃఖానిభక్తే
భ్యో హితబుద్ధ్యాకరోతిహి శస్త్రక్షారాగ్నికర్మాణి స్వపుత్రాయ
యపితాయథా యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్యవిత్తం హరా
మ్యహం (కన్నతండ్రి కొడుకులకురుపునుకోసిచుట్లుకాచుటను
హితబుద్ధితో నొనర్చునట్లు, భగవంతుండు తనభక్తులకు కష్టం
బులను హితబుద్ధితోఁ గలుగఁజేయుచున్నాడు ఎవ్వనియెడల
భగవంతుని కనుగ్రహము గలుగుచున్నదో, వాని ద్రవ్యమును
హరించుచున్నాడు) ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు, ప్రారబ్ధ
దుష్కృతములనుండి భయమును పోగొట్టుటయగుటం జేసియును
రత్నపర్వతమాగహ్యా యథారత్నం నరోమునే సత్వానురూ
పమాదత్తే తథాకృష్ణాన్మనోరథాన్ సంకల్పాదేవభగవాన్ త
త్వతోభావితాత్మనాం వృత్త్యంతమఖిలంకాలం సేచయుత్యమృ
తేనతు' (రత్నముల పర్వతముపైనెక్కినను తనశక్తికొలదియే
రత్నములఁగొనినచ్చునట్లు, అట్లే భగవంతునివలన తనకోరి
కలను నెరవేర్చుకొనును. సంకల్పమువలననే భగవంతుండు
తనను శరణుజొచ్చినవారినడపడికను పరిశుద్ధపఱచుచున్నాడు)
ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు కైంకర్య మనోరథమునకు
భంగము గలుగక పోవుటం జేసియును,జీవించియున్న కాలము
లో మనకు సంభవించునవి యన్నియును ప్రియంబులును హి
తంబులునని తలంచుకొని సంతోషపడునది యనుట.(ప్రియమి
తరదథాపి యద్యథావితరసి వరదప్రభో త్వంహిమే తదనుభ
వనమేవ యుక్తంహిమే త్వయినిహిత భరోస్మి సోహంయతః'

(నమక్కుప్పర మెన్ఱిలదే) ఎన్ఱదు సర్వజ్ఞనుమాయ్ సర్వశక్తికనుమాయ్ పరమకారుణికనుమాయ్ పరను శేషియాన పెరుమాళ్ భరస్వీకారమ్పణ్ణి దేహయాత్రై నమ్ముడైయ కర్మానుగుణమాక నడత్తుకైయాలుమ్ ఆత్మయాత్రై తమ్ముడైయ ప్రధానరూప కృపానుగుణమాక నిర్వహిక్కైయాలుమ్ "జనార్దనం ప్రణిపతితః ప్రసీదతి। న వాసుదేవభక్తానామశుభం విద్యతే క్వచిత్। న క్రోధో నచ మాత్సర్యం నలోభో నాశుభామతిః। భవంతి కృతపుణ్యానాం భక్తానాం పురుషోత్తమే" ఇత్యాదికళిల్పడియే బుద్ధిపూర్వకమాక అపాయంగళిల్ప్రియువొట్టామైయాలుమ్ ప్రవృత్తంగళాకిల్ ఏదేను మొరుకణ్ణప్రివు శెయ్దు విడుక్కైయాలుమ్ పరావర తత్త్వవివేకత్తాలే పరతంత్రకర్తృత్వప్రతిపత్తిమై యుడైయనుమాయ్ సకించనాకించనాధికారి వివేకత్తాలే న్యస్తభరనుమాన నమక్కు ఆత్మరక్షార్థమాక ఇప్పొరుక ర్తవ్యవిశేషమిల్లై ఎన్ఱపడి.

‘ఓ వరదరాజా! ప్రియమునుగాని యప్రియమునుగాని నీవు దే
నిఁ గలుగఁజేసినను నావిషయమగు సమస్తభారమును నీపై
యుంచియున్నట్టి నాకు వాటిననుభవించుటయే యుక్తము’ అని
కదా పూర్వాచార్యులున్ను సాయించియున్నారు.

‘నమక్కు-ప్పరమొన్రిలతే= మనకు అంతకుపైన చేయ
వలసినదిలేదు కదా’ అనఁగా సర్వజ్ఞుండును, సర్వశక్తియును,
పరమకారుణికుండును, పరమశేషియునగు భగవంతుడు మన
రక్షణభారము నంతయును తనపైబెట్టుకొని మనదేహయాత్ర
ను మన కర్మానుగుణముగ నడిపించుటం జేసియును, ఆత్మ
యాత్రనన్ననో, తనయొక్క ప్రధానంబగుకృప కనుగుణముగ
నిర్వహించుకొని పోవుటంజేసియును ‘జనార్దనం ప్రణిపతితో
నసీదతి’ (భగవంతుని శరణుజొచ్చినట్టివాఁడు కష్టపడడు)
అనియు ‘నవాసుదేవభక్తానా మశుభం విద్యతేక్వచిత్ ।
నక్రోధో నచమాత్సర్యం నలోభో నాశుభామతిః’ (వాసుదేవు
ని విషయమున భక్తిగలవారికి అశుభము కలుగదు. క్రోధ
ముగాని, మాత్సర్యముగాని, లోభముగాని, అమంగళమగు
బుద్ధిగాని యివి యట్టివారి కెన్నటికిన్ని కలుగవు) అనియు, ఈ
మొదలగు తావులఁ జెప్పియున్నట్లు బుద్ధిపూర్వకముగ నపా
యంబులలోఁ బడనీయక పోవుటంజేసియును, ఒకవేళ, అట్లు అ
పాయంబులలోఁ బడుట తటస్థించినట్లయిన ఏదైననొక స్వల్ప
శిక్షనొనర్చి వాటినుండి తప్పించుటంజేసియును పరావరతత్త్వ
ముల విషయమగు వివేకముచే మన మొనర్చునది యంత
యును వాని సంకల్పమున కధీనంబైనది యనెడి యధ్యవసా
యముగలవారమై సకించనాకించనాధికారి వివేకముచే మన

ఇనిప్పిఱవేన్ ఎన్నుమ్ నమక్కు-ఎన్నుమ్ బహువచన ప్రయోగత్తాలే 'పశుర్మనుష్యః పక్షీ వాయేచ వైష్ణవసంశ్రయాః తేనైవ తే ప్రయాస్యంతి తద్విష్ణోః పరమంపద' మిత్యాదికళిల్ప డియే అనుబంధిరక్షణ మిఙ్గే సూచితమాకిఱదు.

౧. 'ఒరుజీవను క్కొరుజీవ త్తంజమల్లన్' ఎన్నదు

శ్లో॥ స్వయమ్మృత్పిండభూతస్య పరతంత్రస్య దేహినః'
స్వరక్షణేప్యశక్తస్య కో హేతుః పరరక్షణే॥

శ్లో॥ బ్రహ్మాణం శితికంఠంచ యాశ్చాన్యా దేవతాః స్మృతాః
ప్రతిబుద్ధా న సేవంతే యస్మాత్పరిమితంఫలం॥

శ్లో॥ అసన్యజ్ఞానవిరహా దశుద్ధా దేవతాగణాః।
బ్రహ్మేశానాదయస్సర్వే స్వస్వాతంత్ర్యేణగర్వితాః॥

శ్లో॥ అన్యేతుపురుషవ్యాఘ్ర చేతసో యేవ్యపాశ్రయాః।
అశుద్ధాస్తేసమస్తాస్సుః దేవాద్యాఃకర్మయోనయః॥

రక్షణభారమునంతయును వానిపై యుంచినట్టి మనకు మనయొక్క రక్షణవిషయమై మనమెద్దియును చేయనక్కఱ లేదు.

«ఇనిప్పిఱవోమ్=ఇంక మరల జన్మింపము' «నమక్కు=మనకు' అనుతావులనుండు బహువచన ప్రయోగముచే «పశుర్మనుష్యః పక్షీవా యేచ వైష్ణవ సంశ్రయాః । తేనైవతే ప్రయాస్యంతి తద్విష్ణోః పరమంపదం' (పశువుగాని,మనుష్యుండుగాని, పక్షిగాని యేదియైనను వైష్ణవసంబంధము గలదియైనట్లయిన, నందుమూలముగానే యది పరమపదమును బొందగలదు) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు భగవద్భక్తులకేగాక వారి నంబంధముగలవారికిన్ని మోక్షము గలుగఁగలదని యీతావున సూచితమగుచున్నది.

౧. ఒకజీవునికి వేఱొక్క జీవుండు రక్షకుండు కాడు.

దీని యభిప్రాయ మేమనగా—

తా ॥ తానే మృత్పిండమువలె పరతంత్రుండైనట్టి జీవుండు తనను తాను రక్షించుకొననేరని స్థితిలోనుండఁగానీ తంగు ఇతరులను రక్షించుట యెట్లు?

తా॥ బ్రహ్మరుద్రాదుల నాశ్రయించుటచే లభించునట్టి ఫలము పరిమితంబైనదియైనందున జ్ఞానులు వారిని సేవింపరు.

తా॥ భగవంతునికే యనన్యార్హ శేషభూతుల మనెడి జ్ఞానము లేనందున బ్రహ్మరుద్రాదులు పరిశుద్ధులుగారు. వారు స్వస్వాతంత్ర్యరూపమగుదోషమూలముగ తిరస్కృతులు.

తా॥ మనస్సుచేఁ దలంపఁగూడనివారును, కర్మమూలముగ జన్మించినవారలగు దేవాదులందఱును అపరిశుద్ధులు.

శ్లో॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతా జగదంతర్వ్యవస్థితాః।
ప్రాణినఃకర్మజనిత సంసారవశవర్తినః॥

శ్లో॥ యతస్తతోన తేజ్ఞానే జ్ఞానినాముపకారకాః।
అవిద్యాంతర్గతాస్సర్వే తేహిసంసారగోచరాః॥

శ్లో॥ పశ్చాదుద్బుద్ధబోధాశ్చ ధ్యానేనైవోపకారకాః॥
నైసర్గికోసనైబోధస్తేషామప్యన్యతోయతః॥
శ్లో॥ పశవఃపాశితాఃపూర్వం పరమేణ స్వలీలయా।
తేనైవమోచనీయాస్తే నాన్యైర్మోచయితుంక్షమాః॥

ఇత్యాదికళిల్సొల్లియపడియె పరతంత్ర చేతనర్కళిల్ ఆరేను మొరువర్ తనక్కుమ్పిఱరుక్కుమ్ నిరపేక్ష రక్షకనాకమాట్టా నెన్ఱపడి.

౨. 'శ్రీమానాన నారాయణ నొరువనుమే సర్వజీవర్కళుక్కుమ్ తంజమ్' ఎన్ఱదు.

శ్లో॥ శ్రీమన్నారాయణ స్వామిన్ననస్య శరణస్తవ।
చరణౌ శరణం యాతి స్తవైవాస్స్యహమచ్యుత॥

శ్లో॥ మామేవయేప్రపద్యంతే మాయామేతాంతరంతితే।

శ్లో॥ తమేవచాద్యంపురుషంప్రపద్యే
యతఃప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ॥

తా॥ చతుర్ముఖబ్రహ్మను మొదలుకొని యీబ్రహ్మాండమునందున్నట్టి సమస్తజీవరాశులును కర్మమూలముగ సంసారమునఁ బడియుండువారు.

తా॥ అవిద్యలోనుండునట్టి వారందఱును సంసారమునఁ బడియుండునట్టివారు వారు. జ్ఞాననిష్ఠులు కానందున జ్ఞానుల కుప కారకులు కారు.

తా॥ తరువాత గలిగినట్టి బోధలు స్వతస్సిద్ధములు కాక, యితరులనుండి కలిగినవిగాన, నవి ధ్యానమున నుపయోగపడవు.

తా॥ ఈజీవులందఱును ఇంద్రాదులయందు భగవంతునిచే స్వలీలార్థము సంసారబంధమున నుంచబడియున్నారు. కావున వానిచేతనే యట్టిబంధము విడిపింపబడ వలయునుగాని యితరులచే నది విడిపింప శక్యము కాదు.

ఈ మొదలగు ప్రమాణములయందుఁ జెప్పియున్న ప్రకారము పరతంత్రులగు ఈ జీవాత్మలలో నొక్కఁడు వేఱొక్కనికి రక్షకుండు కాజాలఁడు.

౨. శ్రీమానగు నారాయణుండే జీవులందఱికిన్ని రక్షకుండు. దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

తా॥ శ్రీమన్నారాయణా! స్వామీ! నేను వేఱొక్కరక్షకుండు లేనివాఁడను. నీ శ్రీపాదములనే యుపాయముగా నమ్ముకొనువాఁడను నేను నీకు శేషభూతుండను.

తా॥ ఎవ్వరు నన్ను శరణుజొచ్చుచున్నారో వారు యీమాయనుండి విడదలయగుచున్నారు.

తా॥ జగత్తునంతయును సృజించినట్టివాఁడగు ఆదిపురుషునే నేను శరణు జొచ్చుచున్నాను.

శ్లో॥ తమేవశరణంగచ్ఛ సర్వభావేనభారత।
తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతింస్థానంప్రాప్స్యసి శాశ్వతం॥
శ్లో॥ సంసారార్ణవమగ్నానాం విషయాక్రాంతచేతసాం।
విష్ణుపోతంవినానాన్య త్కించిదస్తిపరాయణం॥
శ్లో॥ సంసారసాగరంఘోర మనంతక్లేశభాజనం।
త్వామేవశరణంప్రాప్య నిస్తరంతిమనీషిణః॥
శ్లో॥ సర్వలోకశరణ్యాయ రాఘవాయమహాత్మనే।
నివేదయతమాంక్షిప్రం॥

ఇత్యాదికళిల్పడియే సత్యసమ్పన్నగుణవిశేష విశిష్టనాన నారాయణనొరువనుమే అకించనరాయుమ్ సంచనరాయుముళ్ళ సర్వజీవర్కళుక్కుమ్ స్వబుద్ధ్యాధీన సహకారత్వ తిరక్తాపేక్షార హితమాక అనిష్టనివృత్తియైయుమ్ ఇష్టప్రాప్తియైయుమ్ పణ్ణువనెన్ఱు పడి. ఇవనై ప్పఱ్ఱినవర్కళై ఒరువనుమ్ బాధిక్కమాట్టాదపడియైయుమ్ స్వభావతస్సర్వసమనాయ్, నమేద్వేష్యోఽస్తి'ప న్గిఱవననుక్కు ద్వేష్యరాప్పాపరాధరానారై ఒరువరుమ్ రక్షిక్కమాట్టాదడియైయుమ్ [1]'గజంవా వీక్ష్య సింహంవా' [2]'బ్రహ్మాస్వయంభూః' ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ తాత్పర్యత్తిలుమ్ ప్రహ్లాదసుముఖకాక రావణాది వృత్తాంతజ్గళిలుమ్ కండుకొళ్ వదు,

---

(1) శ్లో॥ గజంవావీక్ష్య సింహంవావ్యాఘ్రంవావనమాశ్రితా। నాహారయతిసంత్రాసం బాహూరామస్యసంశ్రితా॥ తా॥ శ్రీరామచంద్రుని శరణుజొచ్చినట్టిజంతు వెద్దియైననువనమందలి గజసింహాదులనుండి భయపడదు.
(2) శ్లో॥ బ్రహ్మాస్వయంభూ శ్చతురాననోవా రుద్రస్త్రినేత్ర స్త్రిపురాంతకోవా। ఇంద్రోనరేంద్రస్సురనాయకోవా త్రాతుంనశక్తా ఇతిరామవధ్యం॥
తా॥ భగవంతునిచే నశింపఁజేయఁదలంచినట్టివానిని బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదులలో నెవ్వండును రక్షింపఁజాలఁడు.

తా॥ ఓయర్జునా! అట్టి భగవంతునే శరణుజొచ్చుము వాని యనుగ్రహమువలన శాంతిని పరపదమునున్ను పొందగలవు.

తా॥ సంసార సముద్రమునం బడియుండి శబ్దాదివిషయమగ్నంబైనట్టి మనస్సుగలవారికి విష్ణువనంబడు ఓడతప్ప వేఱొక్కటి రక్షకంబు కాఁజాలదు.

తా॥ ఈసంసార సముద్రము లెక్కలేని కష్టంబుల కాకరంబయినది. స్వామీ! జ్ఞానులు నిన్ను శరణుజొచ్చి దీనినతిక్రమింపగలరు.

తా॥ అందఱినిన్ని రక్షించుటకై సన్నద్ధుండై యున్నట్టి శ్రీరామచంద్రుని సముఖమున నేను శరణుజొచ్చినానని వెంటనే తెలుపుడు.

ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు పత్నీసంబంధ గుణవిశేష విశిష్టుండగు నారాయణుండొక్కండే, అకించనులుగాను సకించనులుగాను నుండునట్టి సమస్తజీవులకును స్వబుద్ధ్యాధీన సహకార్యతిరిక్తాపేక్షా రహితముగ అనఁగా వారువారు కోరవలసినది తప్ప వేఱొక్కటి చేయనక్కఱలేకుండ అనిష్టనివృత్తినిన్ని ఇష్టప్రాప్తినిన్ని జేయఁగలడనుట. ఈతనిని ఆశ్రయించినట్టివారి నితరులెవ్వరును బాధింపజాలరను విషయమునున్ను, స్వభావసిద్ధముగ సర్వసముండై 'నమే ద్వేష్యోస్తి' (నాకు శత్రువు లెవ్వరును లేరు) అన్నట్టియీతనికి ద్వేష్యులనఁబడునట్లు అపరాధయుక్తులైనట్టివారి నొక్కరున్ను రక్షింపజాలకుండుటనున్ను 'గజం వా వీక్ష్య సింహం వా' 'బ్రహ్మా స్వయంభూః' అను శ్లోకములయొక్క తాత్పర్యార్థమునందును, ప్రహ్లాద, సుముఖ, కాకాసుర, రావణాదులచరిత్రలయందుఁ దెలియఁదగును.

3. ‘ఇజ్జీవన్ అనాదికాలం అనుభవిక్క ప్పోరాద శ్రియఃపతియై ప్పెఱుకైక్కు హేతువానయుపాయత్తై రహస్యత్రియముఖత్తాలే ఉపదేశిత్తు అవ్వుఞ్జియాలే ఆచార్య నివనుక్కు త్తంజమాకిఱాన్’ ఎన్ఱదు.

‘దాసభూతా స్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః’ ఇత్యాది కళిల్పడియే సూరికళోడొక్క స్వరూపయోగ్యతై ఉణ్డాయిరుక్క స్వాపరాధత్తాలే స్వతః ప్రాప్తమాన భగవదనుభవత్తై యిழన్ద సంసారిచేతనన్ ఇప్పేఱు పెఱుకైక్కు అవినాభావత్తాలే విశ్వసనీయమాన ఉపాయవిశేషత్తై అధ్యాత్మ శాస్త్రసారమాన మూలమంత్రాదికళాలే ఉపదేశిత్తు ‘ఆచార్యః స్థాపితా తస్య జ్ఞానం ప్లవ ఇహోచ్యతే॥ సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనూమ్। మగ్నానుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యా చ్ఛాస్త్రపాణినా’ ఇత్యాది కళిల్పడియే ఆచార్య నివనుక్కు పరంపరయా మోక్షసాధన మాకిఱానెన్నపడి. ‘పాపిష్ఠః క్షత్రబంధుశ్చ పుణ్డరీకశ్చ పుణ్యకృత్’

3. ఈజీవుండు అనాదికాలముగ అనుభవించుటకు
ంవని శ్రియఃపతిని అట్లు లభించుటకు హేతువగు ఉపాయ
ను రహస్యత్రయము ద్వారా యుపదేశించుటచే నందు
ాలముగ ఆచార్యుండు యీజీవునికి రక్షకుండగుచున్నాడు.

దీనియభిప్రాయమేమనఁగా

ఁదాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః'
మ స్తములను ఆత్మలును సర్వేశ్వరునికి దాసభూతులు) అన్న
నిత్యసూరులతోఁ బాటు భగవంతుని యనుభవించుటకు స్వ
పసిద్ధముగ యోగ్యతయున్నప్పటికిన్ని తానొనర్చియున్నట్టి
పరాధంబులమూలముగ దానిఁబోగొట్టుకొనినట్టి సంసారి
గుజీవుండు ఈఫలమునులభించుటకు ఎన్నటికిని విడువకుండ
్మయుండవలసినదియగు ఉపాయ (ప్రపత్తి) స్వరూపమును
ాంత శాస్త్రసారంబగు తిరుమంత్రాదులమూలముగ ఉపదే
చి, ఁఆచార్యః ప్లావితా తస్య జ్ఞానంప్లవ ఇహోచ్యతే। సాక్షా
రాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుం। మగ్నానుద్ధ
ిలోకాన్ కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినా'(ఆచార్యుండు నావికుని
టివాఁడు వానిజ్ఞానము నావ(పడవ)వంటిది. సాక్షాత్తుగనారా
ణుండే నరశరీరమును ధరించివచ్చి శాస్త్రమును చేతంబట్టు
ు దానిమూలముగ సంసారసాగర మగ్నులైనట్టి వారినుద్ధ
టకై వచ్చినాడని యాచార్య నెఱుంగువది) ఇత్యాదిశా
ుఁ జెప్పియున్నట్లు ఆచార్యుండు ఈజీవునికి క్రమేణ మోక్ష
కము కాఁగలడనుట. ఁపాష్టః క్షత్రబంధుశ్చ పుండరీకశ్చపుణ్యా
ో। ఆచార్యవత్తయా ముక్తా తస్మాదాచార్యవాన్ భవేత్'
పిష్టుండగుక్షత్రబంధువును పుణ్యాత్ముండగు పుండరీకుండును

ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ తస్మా దాచార్యవాన్భవేత్' ఎన్గిఱ
ఉక్కిడువే తాత్పర్యమ్.

౪. సర్వస్వామినియాయ్ సర్వేశ్వరనుక్కు శేష
మాయ్ సహధర్మచారిణియాన పెరియపిరాట్టియార్ ఇత్తై
యిల్ వాత్సల్యాతిశయత్తాలుమ్ అత్తైయిల్ వాల్లభ్యాతి
శయత్తాలుమ్ పురుషకారమాయ్కొణ్డు ఇజ్జీవర్కళుక్కు
త్తంజమాకిఱాళ్ ఎన్గిదు.

శ్లో॥ సర్వేషా మేవ లోకానా మీశ్వరీ మమవల్లభా।
అస్యా మమచ శేషంహి విభూతి రుభయాత్మికా॥

శ్లో॥ దేవతిర్యఙ్మనుష్యేషు పున్నామా భగవాన్హరిః।
స్త్రీనామ్నీలక్ష్మీర్మైత్రేయ నాన యోర్విద్యతేపరమ్॥
నిత్యైవైషాజగన్మాతా విష్ణోశ్శ్రీ రనపాయినీ।

శ్లో॥ యజ్ఞవిద్యా మహావిద్యాగుహ్యావిద్యాచ శోభనే।
ఆత్మవిద్యాచదేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ॥

శ్లో॥ ఇయంసీతా మమసుతా సహధర్మచరీతవ।
సర్వైశ్వర్యగుణోపేతా నిత్యంతద్ధర్మధర్మిణీ॥

శ్లో॥ కరుణాపూనతముఖీ కమలాక్షీ శశిప్రభా।
కల్యాణవాహినీకల్యా కలికల్మషనాశినీ॥

ఆచార్యుని యాశ్రయించి యుండుటచేనే ముక్తిని బొందినారు కావున నాచార్యుని యాశ్రయించినవారు కావలసినది) అని తెలుపునట్టిశ్లోకముయొక్క యభిప్రాయమున్న ఈపైని గనఁబఱచినదియె.

౪. సర్వస్వామినియై, సర్వేశ్వరునికి శేషమై, సహధర్మచారిణియగు పెరియపిరాట్టి యాజీవునియెడల యెక్కువ వాత్సల్యముగలది యగుటంజేసియును, సర్వేశ్వరునికి యెక్కువ ప్రియురాలగుటంజేసియును పురుషకారభూతురాలై జీవులకు రక్షకురాలగుచున్నది.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

తా॥ నాపత్నియగు శ్రీదేవిసమస్తలోకములకధిపతురాలు విభూతులు రెండును మాయుభయులకును శేషభూతములు.

తా॥ ఓమైత్రేయ! దేవతిర్యఙ్మనుష్యులలో పురుషుండు సర్వేశ్వరుండు స్త్రీ లక్ష్మీదేవి. ఈమె విష్ణువును యెన్నడును విడనాడక యుండునది.

తా॥ ఓదేవి యజ్ఞవిద్యాదులును మోక్షప్రదంబగు బ్రహ్మవిద్యయు నన్నివిద్యలును నీవే.

తా॥ ఓరామచంద్రా? నాకుమార్తెయగు సీతాదేవి నీతోఁబాటుగ ప్రవర్తించునది. సర్వైశ్వర్య గుణములుగలదియై నిత్యము తదనుగుణముగ ప్రవర్తించునది.

తా॥ ముఖమునందే కారుణ్యము తెలియ వచ్చునదియు, కొంచము తలవంచుకొనినదియు, పద్మములవంటి నేత్రములు గలదియు, చంద్రునివలె నాహ్లాదకరంబైనదియు, మంగళకరురాలును, కలిదోషమును నశింపఁజేయునదియును.

శ్లో॥ సర్వార్తివిచ్ఛేదకరీ సర్వేష్టాపరిపూరికా॥

శ్లో॥ ఆర్యాయశోదావసుదా ధర్మకామార్థమోక్షదా।
అప్రమేయక్రియాసూక్ష్మా పరనిర్వాణదాయినీ॥

శ్లో॥ వాచః పరం ప్రార్థయితా ప్రపద్యే నియతశ్రియమ్॥

శ్లో॥ ప్రాయశ్చిత్తప్రసంగేతు సర్వపాపసముద్భవే।
మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణం వ్రజేత్॥

శ్లో॥ సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీం।
క్షిప్రప్రసాదినీం లక్ష్మీం శరణ్యామనుచింతయేత్॥

శ్లో॥ ప్రణిపాతప్రసన్నాహి మైథిలీ జనకాత్మజా॥

శ్లో॥ అలమేషా పరిత్రాతుం రాక్షస్యో మహతో భయాత్॥

శ్లో॥ అలమేషా పరిత్రాతుం రాఘవాద్రాక్షసీగణమ్॥

ఇత్యాదికళిల్ శొన్న సర్వశేషివ్యతిరిక్త సర్వశేషిత్వమ్ నిగ్రహాసమానాధికరణ సర్వానుగ్రహవత్త్వ మిత్యాది స్వభా

తా॥ ఈమె సమస్తకష్టములను పోగొట్టునది. సర్వేష్టములను చేకూర్చునది.

తా॥ పూజ్యురాలును, కీర్తినిచ్చునదియును, ధనమునిచ్చునదియును, ధర్మకామార్థమోక్షంబుల నిచ్చునదియును, వాచామగోచరంబులగు పనులఁ జేయునదియును, సూక్ష్మమైనదియును మోక్షప్రదయును.

తా॥ భగవంతుని ప్రార్థించునట్టి నేను లక్ష్మీవిశిష్టుండగు భగవంతుని శరణు జొచ్చుచున్నాను.

తా॥ సర్వపాపంబుల నొనర్చినందున ప్రాయశ్చిత్తము నొనర్చుకొనవలసినప్పుడు దేవదేవుండగు భగవంతునికి పత్నియగు నన్ను శరణుజొచ్చునది.

తా॥ సమస్తకోరికలను నెరవేర్చునదియు,సంసారసముద్రమును దాటించునదియు, శీఘ్రముగ అనుగ్రహించునదియు, శరణ్యురాలగు లక్ష్మీదేవిని స్మరించుకొనునది.

తా॥ సీతాదేవి దండము సమర్పించినంత మాత్రమున ననుగ్రహించునది.

తా॥ రాక్షసులను గొప్పభయమునుండి రక్షించుట కీమే సమర్థురాలు.

తా॥ శ్రీరామచంద్రునినుండి రాక్షసగణమును రక్షించుట కీమే సమర్థురాలు.

ఈపైని గనఁబఱచినవి మొదలగు ప్రమాణములయందుఁ దెలిపియున్నట్లు, సర్వశేషియగు భగవంతునికితప్ప తక్కిన వారికందఱికిని యీమెయున్న శేషియగుటను, నిగ్రహంబనునది యెంతమాత్రము లేకుండ యందఱినిన్ని యను

షవిశేషఙ్గళై యుడైయవళాన పిరాట్టి సాపరాధరానవర్కళై ల్లారుక్కుమ్ శాసితావాన సర్వేశ్వరన్ అభిమతఙ్గళ్ళైయమా ట్టాదే తయఙ్గాదపడి యవనుడైయ పితృత్వ ప్రయుక్తమాన కౌష్మళీభావత్తై 'ఉచితైరుపాయై ర్వశ్యా' ఎన్ఱుమ్పడి యాక్కి ఇవర్కళై యవన్ తిరువడికళిలే శేర్త్తు, తన్నడియార్ తిరత్తకత్తు త్తామరై యాళాకిలుమ్ శిదకురైక్కుం మేల్ ఎన్న డియా రదుశెయ్యార్, ఎన్ఱుమ్పడి పణ్డైక్కణ్డు 'భవేయం శరణంహివః' ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దపడియే ఇవర్కళుక్కు రక్షా హేతువాకి రాళెన్ఱపడ.

౫. ఇవళై పురుషకారమాక్క వేణ్డుకిఱదు ఈశ్వరన్ దణ్డధరనాకైయాలే. ఎన్ఱదు

అప్రమేయోనియోజ్యశ్చ యత్రకామగమో వశీ। స్వాతంత్ర్యమైశ్వర మపర్యనుయోజ్య మాహుః' ఇత్యాదికళిల్పడియే నిరంకుశ స్వతంత్రనాన సర్వేశ్వరన్ 'తస్మాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణం తే కార్యాకార్యవ్యవస్థితౌ' ఎన్ఱు క్షేత్రజ్ఞరుక్కు

గ్రహించుటయే ప్రధానముగాఁ గలది యనుటయును, ఈ మొ
దలగు స్వభావంబులఁ గలిగియున్నట్టిది యగు పిరాట్టి సాపరా
ధులగు చేతనుల నందఱిని శిక్షించునట్టి వాఁడగు సర్వేశ్వ
రుని యిష్టంబెద్దియో యడిగి తెలిసికొనకయే నిరర్థ్యాంతర
ముగ వానికిఁగల పితృత్వమును బట్టియుండునది యగు నిగ్రహ
మును 'ఉచితైరుపాయైర్విస్మార్య' (ఉచితంబులగు ఉపాయంబు
లచేమఱపించి) అని సాయించినట్లొనర్చి, వీరిని వాని శ్రీపాదము
లయందుఁ జేర్చి, 'తన్నడి కూర్ తిరుత్తకత్తు తామరై యాళ్గళ్
లున్ శిదకురై క్కుంమేల్ ఎన్నడియారదు శెయ్యార్' (ఇట్లు
యీచేతనులను సర్వేశ్వరునితోఁ జేర్చినట్టి పిరాట్టియైనను అటు
పిమ్మట వారిపై నెపము బెట్టినట్లయిన. నాదాసులట్లు చేయరని
నిరాకరించువాఁడు) అన్నట్లొనర్చి, 'భవేయం శరణంహివః'
(మిమ్ములను రక్షించెదను) అని సాయించినట్లు వీరిని సర్వేశ్వ
రుండు రక్షించుటలో హేతుభూతురాలు కాఁగలదనుట.

౫. ఈశ్వరుండు దండించునట్టివాఁ డగుటంజేసి యీ
మెను పురుషకారముగాఁ గొనవలసి వచ్చినది.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా.—

'అప్రమేయోఽనియోజ్యశ్చ యత్రకామగమో వశీ
స్వాతంత్ర్యమైశ్వరమపర్యనుయోజ్యమాహుః' (సర్వేశ్వరుం
డు వాచామగోచరుండును, వేఱొకనిచే నియమింపఁబడని
వాఁడును, స్వేచ్ఛగ ప్రవర్తించువాఁడును, సర్వమును తనవశ
మున నుంచుకొనియుండు నట్టివాఁడును. సర్వేశ్వరుని స్వాతం
త్ర్యము అడ్డులేనిది) అని చెప్పియున్నట్లు, నిరంకుశస్వతంత్రుం
డగు సర్వేశ్వరుండు 'తస్మాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణంతే కార్యాకా

కృత్యాకృత్య వ్యవస్థాపకమాన శాస్త్రత్తై అనాదియాక ప్రవర్తిప్పిక్కు ప్రవాహానాదికర్మ సంయుక్తరాయ్ ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్పణ్ణినవర్కళై ఇవర్ 'క్షిపామ్యజస్రమశుభాన్' ఎన్నిఱపడియే నిగ్రహిత్తుప్పోరుమవనాక ప్రమాణసిద్ధనాకైయాలే స్వాపరాధభూయస్త్వైయాలే భీతరానవర్కళుక్కు ఆర్ద్రస్వభావాదికళాలే అనతిలంఘనీయ వాక్యైయాన విజ్ఞప్తియై పురుషకారమాక్కు వేణ్డుకిఱ దెన్నపడి.

౬. ఇద్దణ్ణకారణ మనాదియాన ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఎన్నదు.

'సమోఽహం సర్వభూతేషు' ఎన్ను సర్వసమనాన సర్వేశ్వరన్ తనక్కు వైషమ్యనైర్ఘృణ్యాదికళ్ వారాదపడి వ్యవస్థిత నిగ్రహాంపణ్ణుకైక్కు విశేషకారణమ్ 'నిమిత్తమాత్రమేవాసౌ సృజ్యానాం సర్గకర్మణి, ప్రధానకారణీభూతా యుతోవై సృజ్యశక్తయః॥ నిమిత్తమాత్రంముక్త్వైవ నాన్యత్కిఞ్చిదపేక్షతే। నీయతే తపతాం శ్రేష్ఠ స్వశక్త్యా వస్తువస్తుతామ్ ర్మభి ర్భావితాః పూర్వైః కుశలాకుశలైః ప్రజాః' ఎన్నుమ్ 'హ

ర్య వ్యవస్థితౌ' (ఇది చేయవలసినది ఇదిచేయకూడనిది యని ని ర్ణయించుకొనుటకుగాను శాస్త్రమే యాధారము) అన్నట్లు యీచేతనులకు కృత్యాకృత్యంబులను నిర్ణయించునట్టి శాస్త్ర మును అనాదికాలముగాఁ బ్రవర్తింపఁజేయఁగా, ప్రవాహానా దియగు కర్మముతోఁగూడియున్నట్టివారై భగవదాజ్ఞ నతిక్రి మించి ప్రవర్తించునట్టి వీరిని యీతండు 'క్షిపామ్య జస్రమ శు భాః' అన్నట్లు శిక్షించునట్టివాఁడుగాను శాస్త్రమునుండి తె లియవచ్చుటంజేసి, తమ యపరాధంబు లెక్కువమైనందున భయపడునట్టివారికి వస్తుస్థితినిబట్టి తనమాటకువ్యతిరిక్తములేని దియగు విష్ణుపత్నిని పురుషకారముగాఁ గొనవలయుననుట.

౬. దండించుటకు హేతువు ఈచేతనుండు అనాది కాలముగ భగవదాజ్ఞను అతిక్రమించి ప్రవర్తించుటయే.

దీనియభిప్రాయమేమనఁగా—

'సమోహంసర్వభూతేషు' (నేను అందఱియెడలను స మానుండను) అన్నట్లు, సర్వసముండగు సర్వేశ్వరుండు తనకు వైషమ్యము (పక్షపాతము) నైర్ఘృణ్యము (దయారాహిత్యము) మొదలగునవి తటస్థింపకుండునట్లు, ఒకవిధమైనకట్టుబాటుప్రకా రము శిక్షించుటకు ముఖ్యకారణము, 'నిమిత్తమాత్రమే వా సౌ సృజ్యానాం సర్గకర్మణి ప్రధానకారణీభూతా యతో వై సృ జ్యశక్తయః। నిమిత్తమాత్రం ముక్త్వైవనాన్యత్కించిదపేక్షతే నీయతే తపతాంశ్రేష్ఠ స్వశక్త్యావస్తువస్తుతాం। కర్మభిర్భావితాః పూర్వైఃకుశలాకుశలైఃప్రజాః' (సృజింపఁబడునట్టి వస్తువులు తమసృష్టివిషయమున నిమిత్తమాత్రము నపేక్షించునవి. వా టియందుఁగల శక్తులే యందులకు ముఖ్యకారణములు. నిమి

న్యతే తాత కః కేన యాత స్స్వకృతభుక్పుమాన్ 'ఎన్నుమ్, శుభే త్వసౌ తుష్యతి దుష్కృతేతు నతుష్యతే ఽసావరమశ్శరీరీ' ఎన్నుమ్ 'నానే నానావిదనరకఙ్కళుకు ప్పాపం శెయ్ దే' న్నుమ్ ప్రమాణసిద్ధమాయ్ ప్రవాహానాదియాన విరుద్ధానుష్ఠానమెన్నపడి.

౭. ఇప్పడి అపరాధానురూపమాక దండధరనాయ్ పోరుకిఱ శరణ్యనుడైయ వశీకరణఙ్గళిల్ ప్రధానమ్ సర్వాకిఞ్చనాధికారమాన ఆత్మరక్షాభరసమర్పణమ్ ఎన్నదు.

' అనిత్యమసుఖంలోక మిమంప్రాప్య భజస్వమామ్ ' ఎన్నుమ్ ' సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకంశరణంవ్రజ ' ఎన్నుమ్.

' పితరంమాతరందారా న్పుత్రాన్ బంధూన్ సఖీన్ గురూన్ రత్నానిధనధాన్యాని క్షేత్రాణిచగృహాణిచ॥ సర్వధర్మాంశ్చ సంత్యజ్య సర్వకామాంశ్చసాక్షరాన్ । లోకవిక్రాన్తచరణౌ

త్తమాత్రమునుతప్ప వేఱొక్కదాని నపేక్షింపవు, స్వశక్తిచే తనే వస్తువు లాయా శరీరంబులఁ బొందుచున్నవి. అట్టి నిమిత్తమాత్రములగు శక్తులు వారువారొనర్చినట్టి పుణ్యపాప కర్మంబులే) అనియు 'హన్యతే తాతకః కేన యతఃస్వకృతభుక్పుమాన్' (ఎవ్వఁడు ఎవ్వనిచే బాధింపఁబడుచున్నాఁడు? వాని వాని కర్మమును వాఁడువాఁడు అనుభవించుచున్నాఁడు) అనియు 'శుభేత్వసౌతుష్యతి దుష్కృతేతు నతుష్యతేసౌ పరమశ్శరీరీ' (ఈచేతనుఁడు పుణ్యకర్మము నొనర్చినయెడల భగవంతుండు సంతోషించును. పాపకర్మమునొనర్చినయెడల సంతోషింపఁడు) అనియును 'నానే నానావిధ నరకంపుకుంపాపం శేయ్ తే' (నేనే నానావిధంబులగు నరకంబులను బొందింపఁజేయునట్టి పాపంబుల నొనర్చినాఁడను) అనియును నిట్టి ప్రమాణంబుల మూలముగఁ దెలియవచ్చునదియై ప్రవాహానాదియగు శాస్త్రవిరుద్ధానుష్ఠానంబనుట.

౨. ఇట్లు అపరాధానుగుణముగ దండించునట్టి సర్వేశ్వరుని వశపఱచుకొనుటకు గాక వాటిలోఁ బ్రధానంబైనది సర్వాకించనాధికారంబగు ఆత్మరక్షాభరసమర్పణము.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

'అనిత్యమసుఖంలోక మిమంప్రాప్య భజస్వమాం (అనిత్యంబును, సుఖరహితంబునగు ఈలోకమున జన్మించి నన్నుభజింపుము) అనియు, 'సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణంవ్రజ' (అన్నింటిని విడనాడి నన్ను శరణుజొచ్చుము) అనియు, 'పితరం మాతరం దారాన్పుత్రాన్ బంధూన్ సఖీన్ గురూన్ రత్నాని ధనధాన్యాని క్షేత్రాణిచ గృహాణిచ। సర్వధ

శరణం తే వ్రజం విభో' ఎన్నుమ్ 'వృథైవ భవతో యాతా నిష్ఫలా జన్మసన్తతిః। తస్యామన్యతమం జన్మ సంచింత్య శరణం వ్రజ' ఎన్నుమ్ 'అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకించనోఽగతిః। త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః॥ శరణాగతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతామ్। తస్యానుబంధాః పాప్మాన స్సర్వే నశ్యంతి తత్క్షణాత్' ఎన్నుమ్ 'భక్త్యా పరమయా వాపి ప్రపత్త్యా వా మహామతే। ప్రాప్యోఽహం నాన్యథా ప్రాప్యో మమ కైంకర్యలిప్సుభిః' ఎన్నుమ్ 'శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగవివర్జితాః। తేపి మృత్యుమతిక్రమ్య యాన్తి తద్వైష్ణవం పదమ్' ఎన్నుమ్

ర్థాంశ్చ సంత్యజ్య సర్వకామాంశ్చసాక్షరాన్ లోకవిక్రాంత చ
రణౌ శరణంతే వ్రజం ప్రభో' (మాతాపితాదిబంధువర్గము
నున్ను, ధనధాన్యక్షేత్రాది సంపత్తునున్ను, సర్వధర్మములను
న్ను, సర్వకోరికలనున్ను విడనాడి నీ శ్రీపాదంబులను శరణు
జొచ్చితిని) అనియు, 'వృథైవభవతో యాతా నిష్ఫలా జన్మసం
తతిః । తస్యామన్యతమంజన్మ సంచింత్య శరణంవ్రజ'(వృథాగా
అనేకజన్మలనెత్తి నావు వాటిలో నొక్కజన్మమునైనను తలం
చుకొని భగవంతుని శరణుజొచ్చుమా?) అనియు, 'అహమస్మ్య
పరాధానా మాలయోఽకించనోఽగతిః త్వమేవోపాయభూ
తోమే భవేతిప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా సాదేవేస్మిన్ప్ర
యుజ్యతాం । తస్యానుబంధాః పాప్మానఃసర్వేనశ్యంతితత్క్షణాత్'
(స్వామీ! నేను అపరాధభూయిష్ఠుండను, ఎట్టియోగ్యతయును లేని
వాఁడను, వేఱొక్క మోక్షోపాయము లేనివాఁడను కావున
నీవే యుపాయంబై నన్నురక్షింపుమా యను ప్రార్థన శరణా
గతి యనఁబడును. ఇట్టి శరణాగతిని భగవంతుని విషయమున
నొనర్చునది. అట్లు శరణాగతిచేసిన వానిపాపము లన్నియును
వెంటనే నశించుచున్నవి) అనియు, 'భక్త్యాపరమయావాపిప్ర
పత్త్యావా మహామతే ప్రాప్యోహంనాన్యథాప్రాప్యోమమకైంక
ర్యలిప్సుభిః'(నాకైంకర్యమునుగోరువారిచే నేనుభక్తిచేఁగానిప్ర
పత్తిచేఁగాని పొందవలసినవాడను) వేఱొక్కవిధమునపొందుట
కవకాశములేదు) అనియు. 'శరణంత్వాం ప్రపన్నాయేధ్యాన
యోగవివర్జితాః । తేపిమృత్యుమతిక్రమ్య యాంతి తద్వైష్ణవం
పదం' (భక్తియోగరహితులై నీకు శరణాగతిచేసినట్టివారును
జన్మమరణాది రూపమగు సంసారము నతిక్రమించి పరమపద

ముముక్షువుక్కు శరణ్యప్రసాదనత్తుక్కాక చ్చెయ్యప్పట్ట ఉపాయ జ్ఞళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు 'నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః పంచాఙ్గ సంయుతః। సన్న్యాసస్త్యాగ ఇత్యుక్త శ్శరణాగతిరిత్యపి' ఎన్ఱుమ్ 'ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే' ఎన్ఱుమ్ శొల్ల ప్పట్ట స్వరక్షాభరసమర్పణమ్.

'ఇదం శరణమజ్ఞానా మిదమేవవిజానతామ్। ఇదంతితీర్ష తాంపార మిదమానన్త్యమిచ్ఛతామ్॥ తావదార్తి స్తదావాంఛా తావన్మోహ స్తదాఽసుఖం। యావన్నయాతిశరణంత్వామ శేషాఘనాశనమ్॥ ప్రపత్తేఃక్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యతే। సాహిసర్వత్రసర్వేషాం సర్వకామఫలప్రదా॥ ఉపాయభక్తిః

మును బొందుచున్నారు) అనియు నిట్లు ముముక్షువు సర్వేశ్వరుని సంతోషపెట్టుటకై సాధభూతంబులుగాను చెప్పఁబడినట్టి యుపాయంబులలో 'నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః పంచాంగసంయుతః సన్యాసస్త్యాగ ఇత్యుక్తశ్శరణాగతిరిత్యపి' (నిక్షేపమనఁబడునట్టి న్యాసము అయిదుఅంగములు గలది. అది సన్యాసమనియును, త్యాగమనియును శరణాగతియనియును పేర్కొనఁబడుట కద్దు) అనియు 'ఆత్మాత్మీయభరన్యాసోహ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే' (ఆత్మాత్మీయంబు లన్నింటిని సర్వేశ్వరునికొప్పగించుట ఆత్మనిక్షేప మనఁబడును) అనియును చెప్పియున్నట్టి స్వరక్షాభర సమర్పణము.

'ఇదంశరణమజ్ఞానా మిదమేవవిజానతాం । ఇదంతితీర్షతాంపార మిదమానంత్యమిచ్ఛతాం। తావదార్తిస్తదావాంఛా తావన్మోహ స్తదాఽసుఖం। యావన్నయాతిశరణం త్వామశేషాఘవినాశనం। ప్రపత్తేఃక్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యతే।సాహి సర్వత్రసర్వేషాం సర్వకామఫలప్రదా । ఉపాయభక్తిః ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తాఘనాశినీ। సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపిభూయసీ। సత్కర్మనిరతాస్సిద్ధాస్సాంఖ్యయోగవిద స్తథా। నార్హన్తి శరణస్థస్య కలాంకోటితమామపి' (జ్ఞానులకును అజ్ఞానులకును సంసారము నతిక్రమించుటకును మోక్షమునుబొందుటకునునిదియే సాధనము. ఎంతవరకు పాపవినాశకంబగు శరణాగతినిచేయకయుండెనో, అంతవరకే చింతయును కోరికలును, మోహమును కష్టమును కలుగఁగలవు. ప్రపత్తి ఫలమునిచ్చుటలో వేఱొక్కదాని సహాయము నపేక్షించునది కాదు. అది యన్నితావుల నందఱికొఱకుయును అన్నికోరికలను నెరవేర్చునది. భక్త్యుపా

 (అరవము
ప్రారబ్ధ వ్యతిరిక్తాఘనాశినీ । సాధ్యభక్తిస్తుసాహంత్రీ ప్రారబ్ధ
స్యాపిభూయసీ।సత్కర్మనిరతాస్సిద్ధాస్సాంఖ్యయోగవిద స్తథా।
నాహంఽతిశరణస్థస్య కలాంకోటితమీమపి' ఇత్యాదికళిల్ శొ
ల్లుకిఱపడియే వర్ణవిశేషాది రహితమాయ్ అత్యంతాకించనరు
క్కుమ్ అధికరిక్కైయాలుమ్ ఉపాయాంతరపర్యంత సకల
ఫలసాధనమాకైయాలుమ్ ఆర్తియిల్ తారతమ్యత్తుక్కును
గుణమాక ప్రారబ్ధకర్మత్తైయుమ్ కழிక్కవల్లదాకైయాలుమ్
సుకరమాకైయాలుమ్ దుష్కరపరికరనిరపేక్షమాయ్ సకృత్క
ర్తవ్యమాకైయాలుమ్ సర్వరుక్కుమ్ స్వాభిమతావిళంబిత ఫల
సిద్ధిక్కు ఇదువే ప్రధానమెన్నపడి.

ఇదిల్ శొన్న ప్రపత్తిరూపమాన స్వరక్షాభర సమర్పణ
మావదు—స్వరక్షణార్థ స్వప్రవృత్త్యభిమాన నివృత్తియో
డుమ్ ప్రార్థనైయోడుమ్ కూడిన శరణ్యైకసాధ్య స్వరక్షణాధ్య
ధ్యవసాయవిశేషమ్.

యను ప్రారబ్ధకర్మమునుతప్ప, తక్కిన సంచితాగామి పాప కర్మంబులనుమాత్రమే నశింపఁజేయునది. ప్రపత్తి యన్ననో, ప్రారబ్ధకర్మమునున్ను నశింపఁజేయునది గాన, నిది దానికంటెను బలవత్తరమైనది. కర్మయోగనిష్ఠులుగాని సిద్ధపురుషులుగాని, సాంఖ్యయోగ వేత్తలుగాని శరణాగతినిష్ఠునితో నొకకోటిభాగ మంతైనను సమానులు కారు) ఇత్యాది తావులయందుఁ జెప్పి యున్నట్లు, వర్ణాశ్రమాది నియమరహితంబై మిక్కిలి యకించనులకున్ను అనుష్ఠింపఁదగియుండుటం జేసియును, ఉపాయాంతరములలో సంగునట్టి ఫలంబులంగూడ సమస్తఫలములను చేకూర్చుటకు సాధనంబగుటంజేసియును, వారివారియార్తికిఁ గల తారతమ్యమునుబట్టి ప్రారబ్ధకర్మమునున్ను నశింపఁజేయునది యగుటంజేసియును, సులభసాధ్యంబైనది యగుటంజేసియును, గుర్వంగంబులగు అంగముల సహాయము నపేక్షింపనిక్కై యొక్కతూరిమాత్ర మనుష్ఠింపవలసినది యగుటంజేసియును, అంతకన్న తమతమ యిష్టంబులను శీఘ్రముగా నెరవేర్చుకొను విషయమున శరణాగతియే ప్రధానంబైనదియని తెలియఁగునది.

ఈతావునఁ జెప్పఁబడినట్టి ప్రపత్తిరూపంబగు స్వరక్షాభర సమర్పణంబనునది తనను రక్షించుకొను విషయమున స్వప్రయత్నముగాని, తద్విషయమగు అభిమానముగాని వీటిలోకద్దిగూడను లేకుండ, భగవంతునిప్రార్థించుచు, భగవంతుండొక్కండే రక్షకుండనెడి నిశ్చితజ్ఞానము.

౮. ఇదు సపరికరమాగ సకృత్కర్తవ్యమ్ ఎన్ఱు.

'సకృత్కృత శ్శాస్త్రార్థః' ఎన్గిఱ సామాన్యప్రాప్తియాలుమ్ 'ఆవృత్తి రసకృదుపదేశాత్' ఎన్గిఱ విశేష హేతు విల్లామైయాలుమ్ 'సకృదేవప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే। అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ॥ సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నరం । ననుప్రపన్నస్సకృదేవనాథ తవాహమస్మీతి చ యాచమానః॥ సకృత్ప్రార్థనామాత్రేణాపేక్షితం దాస్యతి' ఇత్యాది ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలుమ్ ప్రపత్తి మంత్రఙ్గళిల్ వర్తమానవ్యపదేశమ్ అనుష్ఠాన కాలాభిప్రాయ

౮. ఇది దీర్ఘయాగములతో సహా ఒక్కతూరి మాత్రము అనుష్ఠింపవలసినది.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా — 'సకృత్కృతశ్శాస్త్రార్థః' (శాస్త్రమున విధింపఁబడినట్టిదానిని ఒక్కతూరియు ననుష్ఠించునది) అను సామాన్యశాస్త్రము ప్రవర్తించుటం జేసియును, 'ఆవృత్తిరసకృదుపదేశాత్' అను బ్రహ్మసూత్రముచేతను ఉపాసనము పదేపదే యుపదేశింపఁబడినందున దానిని పదేపదే యనుష్ఠించునది యని చెప్పుటకు ప్రత్యేకముగ నొక హేతువున్నట్లు, దీనిని పదేపదే యనుష్ఠింపవలయుటకు గాను నట్టిహేతువిద్ధియును లేకపోవుటం జేసియును. 'సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే। అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ। సకృదేవ హి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నరం। ననుప్రపన్నస్సకృదేవ నాథ తవాహ మస్మీతి చ యాచమానః। సకృత్ప్రార్థనామాత్రేణాపేక్షితం దాస్యతి' (ప్రపన్నుం డొక్కతూరిమాత్రమే నీవాఁడనని ప్రార్థించువాఁడు. అట్టివారికందఱికిని మోక్షము నిచ్చుటయే నాయొక్క దీక్ష. శాస్త్రమున విధింపఁబడినది యొక్కతూరి యనుష్ఠించినంత మాత్రమున ఈజీవుని తరింపఁగలదు. నేను నీదాసుండనని యొక్కతూరి ప్రార్థించునట్టివాఁడు గదా ప్రపన్నుం డనఁబడుచున్నాఁడు. ఒక్కతూరి ప్రార్థించినంతమాత్రమున భగవంతుండు అపేక్షితంబుల నొసంగుచున్నాఁడు) ఇత్యాది ప్రమాణసంప్రదాయంబుల మూలముగను, ప్రపత్తిమంత్రముల (ద్వయ చరమశ్లోకముల) యందును క్రియాపదములు (ప్రపద్యే=వ్రజ అనునవి) వర్తమాన కాలికములుగాఁ బ్రయోగించియుండుటలో ను

మాకైయాలుమ్ (ద్రౌపదీ విభీషణ గజేంద్ర) సుముఖ కాక కపోతాది వృత్తాంతవిశేషజ్ఞళాలుమ్ ఆనుకూల్య సంకల్పాద్యంగ పంచక సంయుక్తమాన భరసమర్పణత్తుక్కు సర్వదనుష్ఠాన మేవ శాస్త్రీయమెన్నపడి.

౬. ఇస్సమర్పణత్తై తాననుష్ఠిక్కవుమామ్. తనక్కాక ఆచార్యాదిక ళనుష్ఠిక్కవుమామ్ ఎన్గిఱు.

'శాస్త్రఫలం ప్రయోక్తరి' యెన్ఱు వ్యవస్థై యుణ్డాయిరుక్కచ్చెయ్ తే పుత్రాదికళైక్కుఱిత్తు పిత్రాదికళ్ శిలసుకృతజ్ఞళై అనుష్ఠిక్కై శాస్త్రీయమాకైయాలుమ్, 'ప్రదిశతు భగవానశేషపుంసాం హరి రపజన్మజరాదికాం సమృద్ధిమ్॥ మయాఽద్య భక్త్యా పరమేశ్వరేశే స్మృతే జగద్ధాతరి వాసుదేవే' ఎన్గిఱ పరాశర శౌనక వాక్యజ్ఞళాలుమ్, మఱ్ఱుమ్ పరమర్షికళుడైయ వృత్తాంత ప్రకారత్తాలుమ్ ప్రహ్లాద విభీషణ దశరథ ద్రౌపదీప్రభృతికళ్ స్వసంబన్ధికళిలే శిలరైప్పఱ్ఱ ప్రపత్తిపణ్ణక్కాణ్గైయాలుమ్, లోకత్తిలు మివ్వనుష్ఠానముణ్డాకైయాలుమ్ (వేదంవల్లార్కళైక్కొణ్డు పిణ్ణోర్ పెఱుమా■ ●

ద్దేశము అనుష్ఠానకాలముఁ దెలుపుట యగుటంజేసియును, ద్రౌపదీ. విభీషణ, గజేంద్ర, సుముఖ, కాకాసుర కపోతాదుల చరిత్రలను బట్టియును ఆనుకూల్య సంకల్పాద్యంగ సందేశముతోఁగూడియుండునది యగు భరసమర్పణమును (శరణాగతిని) ఒక్కతూరిమాత్రము అనుష్ఠించుటయే శాస్త్రీయమనుట.

౯. ఈ భరసమర్పణము తాను స్వయముగా ననుష్ఠింపవచ్చును. అథవా తనకుగాను ఆచార్యాదులును అనుష్ఠింపవచ్చును. దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

'శాస్త్రఫలం ప్రయోక్తరి' (శాస్త్రవిహితమగు విధిని యెవ్వండనుష్ఠించునో ఫలమున్నవానిదే) అనెడి నియమమొక్కటి యుండియున్నను, పుత్రాదులకుగాను పితరులు కొన్ని సుకృతకార్యములు నాచరించుట శాస్త్రీయంబగుటంజేసియును, 'ప్రదిశతు భగవానశేషపుంసాం హరిరపజన్మజరాదికాం సమృద్ధిం' (భగవంతుండు సమస్తజనులకును జన్మమరణరహితంబగు సమృద్ధి నొసంగుఁగాక' అనియు 'మయాన్యభక్త్యా పరమేశ్వరేశే స్థితే జగద్ధాత్రి వాసుదేవే' (జగత్కర్తగాను శాస్త్రమునఁ దెలుపఁబడినట్టి భగవంతుని విషయమునఁ నాచే నిప్పుడే ప్రపత్తిచేయ బడినది) అను పరాశర శౌనక వాక్యంబులనుబట్టియును, ఇంకను తక్కిన మహాత్ము లనేకుల చరిత్రలనుబట్టియును, ప్రహ్లాదుండు, శ్రీవిభీషణులవారు, దశరథుండు, ద్రౌపది మొదలగువారు తమతో సంబంధించి యుండిన వారిలో కొందఱికిగాను తాము ప్రపత్తిచేసియున్నట్లు తెలియవచ్చుటంజేసియును, లోకమునందును ఇట్టియనుష్ఠాన ముండియుండుటంజేసియును, 'వేదంవల్లార్ కళైక్కొండు విణ్ణోర్ పెరుమాన్ తిరు

రుప్పాదమ్ పణిన్దిఃళ్ నోయ్ దుతీర్త్తు' ఎన్ఱార్ వారరుళిచ్చెయ్ద న్యాయత్తాలుమ్, ‘విల్లిపుత్తూర్నకర్ విట్టుచ్చిత్తర్ తంగళ్ తేవరై వల్లపరిశు వరువిప్పరేలదుకాణ్డుమే' ఎన్ఱు నాయ్చ్చియార్ అరుళిచ్చెయ్కైయాలుమ్, ఇప్పడి పూర్వాచార్య రనుష్ఠాన సంప్రదాయఙ్గళాలుమ్, ఇప్ప్రవృత్తియై త్తాననుష్ఠిత్తాల్ ఫలసిద్ధియుండామాప్పోలే, తనక్కాక వాచార్యాదిగళనుష్ఠిత్తాలుమ్ ఫలసిద్ధిక్కు క్కుఱైయిల్లై ఎన్ఱపడి. ‘త్వయ్యాచార్యైర్వినిహితభరాస్తావకా రంగనాథ। అంధోఽనంధగ్రహణవశగ' ఎన్గిఱ న్యాయత్తిలకత్తిల్ శ్లోకంగళైయుమ్ ఇఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు॥

౧౦. ఇదుక్కు క్కీழ్చొల్లిన ఫలత్తైప్పఱ్ఱ పునఃప్రవృత్తి ముదలాన కర్తవ్యశేషమిల్లై ఎన్ఱదు.

‘సకృదేవ ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాస్తి కించన' ఇత్యాదికళిల్ పడియే శేషియాన వేళ్వియాన వివనుక్కు స్వాభిమత ఫలనిశేవత్తైపఱ్ఱ సాధ్యమాక పణ్ణినప్రపత్తికు స్వరూపానురూపమాకవాద లజ్జమాకవాదల్ ఒరుకర్తవ్యశేషమిల్లామైయాలే స్వాధికారానుగుణమాక స్వామిసంతోషాతిశయ

పాదమ్ పణిన్దిరవర్ నోయ్ దుతీరు' (వేదవేదాంతార్థ వేత్తలగు ఆచార్యులంగొని వారిమూలముగ నిత్యసూరి నిర్వాహకుండగు శ్రీ ముఃపతియొక్క శ్రీపాదములకు నమస్కరించి యీ కష్టమును పోగొట్టుకొనకపోయినట్లయిన) అని శ్రీనమ్మాళ్వారులు సాయించిన ప్రక్రియను బట్టియును, 'విల్లిపుత్తూర్ నకర్ విట్టుశిత్తర్ తంగళ్ తేవరై వణ్ణపరిశు వరువిప్పరేలదు కాండుమే' (శ్రీవిల్లిపుత్తూరుకు నిర్వాహకులగు శ్రీ పెరియాళ్వారులు తమస్వామి శ్రమమైన మార్గముచే నిచటికి రప్పించిరేని మనము సేవింపవచ్చును) అని యాండాళు సాయించినదానిం బట్టియు, ఇవ్విధములగు పూర్వాచార్యుల యనుష్ఠానసంప్రదాయంబులం బట్టియును ఈప్రపత్తిని తాను స్వయముగ అనుష్ఠించినట్లయిన, ఎట్టిఫలము సిద్ధింపంగలదో, తనకుగాను ఆచార్యాదులనుష్ఠించినను, అట్టి ఫలము గలుగుటలో నెవ్విధమగు కొరతయున్న లేదని యెఱుంగునది. 'త్వయ్యాచార్యైర్విహిత భరాన్ తవకారంగనాథ' 'అథోనంఘ్రగహణవశగః' (ఓ రంగనాథ! మాయాచార్యులవారిచే మా రక్షణభారము వంతయును నీపై నుంచబడినారము. అజ్ఞాకుంకగు జీవుంగు జ్ఞానియగు ఆచార్యునిపశమున నుంచబడినవాఁడు) అను న్యాసతిలకము నందలిశ్లోకంబులయున్న ఈసందర్భమున ననుసంధించుకొనునది.

౧౦. దీని మూలముగాఁ గోరిన ఫలముకుగాను పునః ప్రపత్తి మొదలగు వాటిని వేటినిన్ని అనుష్ఠింపనక్కరలేదు.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

'సకృదేవ ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాస్తికించన' (ప్రపన్నుంకు చేయవలసినది యొక్కతడవే. ఆటుపైని చేయవలసినది యెద్దియును లేదు) ఇత్యాది తాపుంఁ జెప్పియున్నట్లు

మాయ్ క్కొణ్ణు స్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యవిశేషంగళు
ఉమ్ భక్తితత్త్వజ్ఞానాదికళై ప్పఱ్ఱవాదల్ విళంబాతుమత్తై
యాలే యాదల్ 'అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం
సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాఽత్ర యత్పునశ్శరణం
వ్రజేత్' ఎన్గిఱ నైమిత్తిక విశేషమాదల్ పునః ప్రపత్తి ప్ప
ణ్ణుమదుక్కుమ్ పూర్వప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యత్తోడు
విరోధమిల్లై ఎన్ఱపడి.

౧౧. ఇప్పడి కృతకృత్యనాన ప్రపన్ననుక్కు పరా-
(శ్రమాదిధర్మఙ్గళ్ స్వతంత్రాజ్ఞాసిద్ధఙ్గళాన కైంకర్యవిశేషఙ్గళ్
ఎన్ఱదు.

మఱ్ ఱుత్తరఫలవిశేషత్తై పఱ్ ఱవఱ్ఱిక్కే అకరణత్తిల్
అజ్ఞాతిలంఘనదోషం వరుమ్పడికళాయ్ 'శ్రేయోఽర్థివినై ఎ
న్ఱుళిచ్చెయ్యుమ్' ఎన్ఱు స్వతంత్ర భగవదాజ్ఞానురూప శాస్త్ర
విహితంగళాన వర్ణాశ్రమాది ధర్మంగళ్ తత్త్వహిత నిష్కర్షము

ఆత్మసమర్పణయాగము నొనర్చినట్టి యీతనికి స్వాభీష్టంబగు ఫలము లభించుటకుగాను అంగములతోసహా యొనర్పంబడినట్టి ప్రపత్తివిషయమున దానిని పదేపదే యనుష్ఠించుటగాని, దాని కంగముగానుగాని చేయవలసినది మరియెద్దియును లేదనుట. అనగా తన యధికారమునకుఁదగినట్లు భగవంతుని సంతోషపెట్టుటకై యొనర్పఁబడునవి యైనందున స్వయం ప్రయోజనములగు (వేఱొక్క ఫలము అపేక్షింపఁబడనివియగు) కైంకర్యములకును, భక్తి, తత్త్వజ్ఞానాదులకై గాని, భగవద్భాగవతులకు నొక యతిశయముఁ గలుగఁజేయుటకైగాని, మోక్షము గలుగుటలో నాలస్యమును సహించియుండఁ జాలమిచేఁ గాని, (అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్। ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునః శరణంవ్రజేత్' (ఏదైన నొకబాధకము ఘటస్థించినప్పుడు వెంటనే ప్రాయశ్చిత్తము నొనర్పవలసినది, ఆ విషయమున ప్రాయశ్చిత్తంబనునది మరల ప్రపత్తిచేయుటయే) అన్నట్లు నైమిత్తికముగానుగాని (యేదొక యపచారము ఘటస్థించినప్పుడు దానిఁ దొలగించుటకైగాని) యొనర్పఁబడునట్టిపునః ప్రపత్తికిని పూర్వమొనర్చియున్నట్టి ప్రపత్తియొక్క నైరపేక్ష్యముతో (ఇతరాపేక్షారాహిత్యముతో) విరోధముండజాలదనుట.

౧౧. ఇవ్విధముగ కృతకృత్యుండగు ప్రపన్నునికి వర్ణాశ్రమాదిధర్మానుష్ఠానంబులు స్వతంత్రాజ్ఞా(భగవదాజ్ఞా సిద్ధంబు అగు కైంకర్యవిశేషంబులు. దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

నేఁటొక్క ఫలముకై యాశపడుటచేఁ గాకుండ, అనుష్ఠింపక పోయినట్లయిన భగవదాజ్ఞాతిక్రమణమును ఘటస్థింపఁజేయునవియై, 'శెయ్యేల్ తివినై ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్యుమ్' (క్రూరము

డైయనాయ్ (దేవర్షి భూతాత్మనృణాం పిత్రూణాం నకింకరో నాయ మృణీచ రాజ్ఞ | సర్వాత్మనాయ శ్శరణం శరణ్యం నారాయణం లోకగురుం ప్రపన్న,' ఇత్యాదికళిత్పడియే అన్య భజనాదిదోష రహితనాన వివనుక్కు శక్తివంచనం పణ్ణాదే అవర్జనీయ్యాంగ శాక స్వామియుకన్ద కైంకర్యమెన్టపడి.

భగవత్కైంకర్యరతియాన ప్రపన్ననై పర్ఱావే (ఉపాయాపాయ సంత్యాగీ మధ్యమాం వృత్తిమాశ్రితః| మామేవ శరణం ప్రాప్య మామేవాంతే సమశ్నుతే' ఎన్టుమ్ (అవిప్లవాయధర్మాణాం పాలనాయ కులస్యచ | సంగ్రహాయచ లోకానాం మర్యాదాస్థాపనాయచ|| ప్రియాయ మమ విష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః | మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘ

లగు పాపకర్మములను చేయవలదని చెప్పుదురు) అని సంకేతం త్రుండగు భగవంతుని యాజ్ఞకు అనుగుణంబులై శాస్త్ర నియమితంబులగు వర్ణాశ్రమాది ధర్మంబులు, తత్ప్రతిహితంబుల విషయమున నిశ్చితంబగు జ్ఞానముగలవాండై, 'దేవర్షి భూతా త్మనృణాం పితౄణాం నకింకరోనాయమృణీచ రాజః సర్వా త్మనాయ శ్శరణంశరణ్యం నారాయణం లోకగురుం ప్రపన్నః' (లోకగురువగు భగవంతుని శరణుజొచ్చినట్టివాడు దేవపితృఋ ణములు గలవాండు కాని. వారికి కింకరుండుగానుకాండు ఇత్యాది శాస్త్రములం జెప్పియున్నట్లు వేదోక్తనియతాశ్రయించినట్లు మొదలగునవి లేనట్టివాండగు ఈతనికి సాధ్యమైనంతవరకు విడ నాడకూడనిదై భగవదభిమతంబులైనట్టి కైంకర్యంబు లనుట

భగవత్కైంకర్యకరనుండగు ఈప్రపన్నుని గుఱించి 'మే ఉపాయాపాయసంత్యాగీ మధ్యమాం స్థితిమాశ్రితః మా మేవశరణంప్రాప్య మామేవాంతే సముశ్నుతే' (ఉపాయం బులగు కర్మజ్ఞాన భక్తులనున్ను, అపాయంబులగు నిషిద్ధాచా రంబులనున్ను విడనాడినవాండై మధ్యస్థుండుగానుండి నన్ను శ రణుజొచ్చినట్టివాండు శరీరావసానమున నన్ను బొందుచున్నా డు) అనియు 'అవిప్లవాయ ధర్మాణాం పాలనాయ కులస్యచ । సంగ్రహాయచలోకానాం మర్యాదా స్థాపనాయచ ప్రియాయ మమవిష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః । మనీషీవైదికాచారంమ నసాపి నలంఘయేత్' (ధర్మలోపము గలుగకుండుటకుగానును

యేత్' ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ ప్రమాణాన్తరత్తైయుమ్ శ్రీభాష్యకారాదికళుమరుళిచ్చెయ్‌ద నిత్యఙ్గళైయుమ్ ఇఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు.

౧౨. ఇవనుక్కు శాస్త్రానుజ్ఞాసిద్ధఙ్గళాన కైంకర్యఙ్గళెల్లామ్ స్వయంప్రయోజనఙ్గళ్ ఎన్ఱు.

ఆహారశుద్ధి, ఆచారనియమమ్, అపరాధపరిహారమ్ ముదలాన మున్సొన్న శాస్త్రసిద్ధఙ్గళాన వర్ణాశ్రమాది ధర్మఙ్గళుమ్ పణ్డైనాళాలే నిన్ఱిరువరుళుమ్ పంగయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్ కొణ్డునిన్ కోయిల్ శీయ్‌త్తు' ఇత్యాదికళిల్పడియే ఇచ్చైయుళ్ళపోదు శేషత్వవృత్తమామ్ అల్లాదపోదు తవిరవొణ్ణాప్పడియే త్తమాకనిత్తిట్టు వంశ్ఱరాంతరగుణానుసంధాన స్తుతిసంకీర్తన సమ్మార్జనోపలేపన మాలాకరణ దీపారోపణాది కైంకర్యఙ్గళెల్లామ్ సర్వవిధబంధువాన సర్వస్వామియాయిరుక్కుమవనుడైయ సంప్రీతిహేతువాకైయాలే అనుక్తభార్యాదికళుడైయ శుశ్రూషణాదికళ్ పో

వర్ణమును కాపాడుటకు గానును, లోకసంగ్రహార్థము గానును శాస్త్రపద్ధతిని స్థాపించుటకు గానును దేవదేవుండగు నాయొక్క సంతోషార్థమును జ్ఞానులైనవారుడు వేదార్థంబులగు ఆచారంబులను మనస్సుచేతైనను విడనాడ కూడదు) అని తెలుపునట్టి ప్రమాణంబులును శ్రీభాష్యకారులవారు మొదలగు పూర్వాచార్యులు సాయించిన ఆహ్నికగ్రంథంబులును ఈ సందర్భమున ననుసంధించుకొనునది.

౧౨. ఈతనికి ఆజ్ఞానుజ్ఞాసిద్ధంబులగు కైంకర్యంబులన్నియును స్వయంప్రయోజనములు. దీని విభాగమెట్లనగా—

ఆహారశుద్ధి, ఆచారనియమము, అనగాధ్యాదిహారము, మొదలుగాఁగల మొందు చెప్పియున్నట్టి భగవదాజ్ఞాసిద్ధంబులగు వర్ణాశ్రమాచార ధర్మంబులును, 'ఒండ్రైనాళాలే సిత్రిగు వరుళుమ్ శంగయాళ్ తిరువరుళుమ్ కొండునే కోయిల్ శేయ్ త్తు' (చిరకాలముగ నీయొక్క యనుగ్రహమునను పిరాట్టియొక్క యనుగ్రహముకున్ను మీానన్నభక్తికైంకర్య మొనర్చుచుంటిని) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, ఇష్టము వచ్చినప్పుడు చేయఁబడునవిగాను ఇష్టము లేనప్పుడు విడనాడఁబడునవిగాను యుండునట్లు ఇష్టానుసారమొనర్పబడు అంతరంగకైంకర్యానుసంధానము భగవన్నామస్తోత్రము, భగవన్నామసంకీర్తనము, భగవదాలయసమ్మార్జనము లేపనము (భగవదాలయము నందు వ్రాసి ఉంచుట) మాలలఁ గట్టుట, భగవదాలయమున దీపములఁ బెట్టుట మొదలగు కైంకర్యంబులన్నియును, సర్వవిధబంధువును సర్వస్వామియునునగు భగవంతునికి సంతోషముఁ గలుగఁజేయునవి యగుటంజేసి, శాస్త్రసిద్ధములు కానట్టి భార్యాశుశ్రూషాదుల వలెను

లవుమ్ముక్తరుడైయవ్యాపారంగళ్పోలవుమ్, ప్రహ్లాదుష్మా
మి’ ఎన్నుమ్ ప్రయోజనమొన్ఱియ మన్ఱొన్ఱు ప్రయోజన
విశేషత్తై క్కణిశిక్కవేండాదపడి, దుర్గతావపిజాతాయాం’, ॥
మయేనైష్ఠవత్వంతు’ సర్వేషు దేశకాలేషు’, ఇత్యాదికళిల్ప్ప
డియే ఇన్నైతన్నైయే ఉద్దేశిత్తు ప్రవర్తిక్కుమ్పడి స్వరూపం
సాధిక్కక్కడవరుక్కు మెన్ఱపడి.

౧౩. కరణాకరణరూపఙ్గళాన వపచాఙ్గళ్ పుక్కన్ఱా
లుమ్ ప్రపన్ననుక్కు నరకాదికళిల్ త్తై యొన్ఱుమ్.

అంగమాగవాదల్ స్వతంత్రమాగవాదల్ భగవత్ప్రప
త్తియై క్కైముదలాకప్పఱ్ఱిన పరమైకాన్తికళ్కు ప్రబలప్రా
రబ్ధదుష్కృతవిశేషత్తాలే బుద్ధిపూర్వకమాగ అకృత్యకరణ
కృత్యాకరణరూపమాన ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్బణ్ణినాల్ ‘దృష్టోధ
ర్మవ్యతిక్రమః’ ‘సాహసంచ పూర్వేషాం। తేషాం తేజోవిశేషే
ణ ప్రత్యవాయో నవిద్యతే’ ఎన్ఱు విషయమన్ఱిక్కే నమ్మళవి
ల్ ‘తదన్వీక్ష్య ప్రయుంజాన స్సీదత్యవరః’ ఎన్నుమ్పడి సిత్తై
యాలుమ్ ధర్మాతిక్రమణంపణ్ణిన మహాత్మాక్కళుక్కుమ్ సుకృ
తవినాశాది ప్రత్యవాయం శొల్లుక్కైయాలుమ్ అవ్వకృత్యకరణ

ముక్తులయొక్క వ్యాపారవిశేషంబులవలెనున్న, 'పరిహార్షయిష్యామి' అన్నట్లు సంతోషపెట్టుటయను ప్రయోజనముతప్ప వేఱొక్కప్రయోజనమును చెప్ప నక్కఱలేకుండ, 'దుర్గతావపి జాతాయాం' 'గామయే నైష్ఠవత్వంతు' 'సర్వేషు దేశకాలేషు' (కష్టస్థితిలోనున్నను ఏకాలమునందైనను ఏదేశమునందున్నను వైష్ణవుండుగా నుండవలయును)ఇత్యాదితావుల(జెప్పియున్నట్లు వాటినే యొకప్రయోజనముగా(దలంచి ప్రవర్తించునట్లుస్వాభావికముగానే భోగ్యములుగా నుండగల వనుట.

౧౩. అకృత్యకరణకృత్యాకరణరూపంబులగు అపచారంబులు తటస్థించినను, ప్రపన్ననికి నరకానుభవాదులు లేవు.

దీనియభిప్రాయమేమన(గా—

వేఱొక యుపాయము కంగముగాను గాని, స్వతంత్రోపాయముగానుగాని భగవత్ప్రపత్తిపైయాధారపడినపరమైకాంతికి ప్రబలంబులగు ప్రారబ్ధ పాపకర్మంబులమూలముగ బుద్ధిపూర్వకముగ అకృత్యకరణ,కృత్యాకరణరూపంబగు భగవదాజ్ఞాతిక్రమణము తటస్థించినట్లయిన, నది,'దృష్టోధర్మవ్యతిక్రమః' 'సాహసంచపూర్వేషాం' 'తేషాం తేజోవిశేషేణప్రత్యవాయోనవిద్యతే' (జ్ఞానులవద్ద ధర్మవ్యతిరిక్తమగు ఆచరణ యుండవచ్చును. అది వారిసాహసము. అది వారిప్రభావాతిశయమువలన నశింప(గలదు) అన్నట్లుబాధకముకాకుండ,మనవిషయమునన్నో, 'తదన్వీక్ష్యప్రయుంజానస్సీదత్యవరః' (వారినిజూచి మనమున్ను అట్లాచరించితిమేని కష్టపడుదుము)అని చెప్ప(దగినట్లుండుటం జేసియును, ధర్మాతిక్రమణంబొనర్చినట్టి మహాత్ములకున్ను సుకృతనాశము మొదలుగా(గల ప్రత్యయవాయమును (అనర్థము()

గ్గళ్ ప్రత్యవాయ హేతుక్కళాయ్ విన్ఱాల్, ‘స్వపురుషమభివీక్ష్య పాశహస్తం వదతి యమః కిలతస్య కర్ణమూలే। పరిహర మధుసూదన ప్రపన్నాన్ ప్రభురహమన్యనృణాం న వైష్ణవానామ్॥ దేవం శార్ఙ్గధరం విష్ణుం యే ప్రపన్నాః పరాయణం। న తేషాం యమసాలోక్యం నచతే నరకౌకసః॥ యేనృశంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్తథా। తేపి యాంతి పరంధామ నరా నారాయణాశ్రయాః’ ఇత్యాదికళిల్పడియే నరకాది మహాక్లేశం వారాదే యథాసంభవమనుతాపశిక్షోపక్లేశఙ్గళాలే అపరాధనిస్తారముణ్డామెన్ఱపడి, ‘కింకరా దండపాశౌవా నయమోనచయాతనాః। సమర్థాస్తస్య యస్యాత్మా కేశవాలంబనస్సదా॥ ‘నమక్కు ఆరు శెయ్ దుకొణ్డిరున్దకుఱ్ఱ మెణ్ణన్ఱనే, నలియు నరకము నైన్ద సముక్కిఙ్గు యాతొన్ఱుమిల్లై’ ఇత్యాదికళైయు మిఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు.

౧౮. రాజకుమారనుక్కు మవధానమ్బణ్ణి నడక్క వేణ్డుమాప్పోలే లఘు ప్రత్యవాయముమ్ వారామైక్కాక వపచారఙ్గళ్ దూరపరిహరణీయఙ్గళ్ ఎన్ఱదు.

చెప్పియుండుటం జేసియును, అట్టి యకృత్యములు అనర్థహేతువులుగా నున్నట్లయిన, 'స్వపురుషమభివీక్ష్య పాశహస్తం వదతి యమః కిల తస్య కర్ణమూలే పరిహర మధుసూదన ప్రపన్నాన్ప్రభురహమన్యనృణాం న వైష్ణవానాం। దేవం శార్ఙ్గధరం విష్ణుం యే ప్రపన్నాః పరాయణం న తేషాం యమసాలోక్యం న చ తే నరకౌకసః। యే నృశంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్సదా। తేపి యాంతి పరంధామ నరా నారాయణాశ్రయాః' (యముండు దూతలతో విష్ణుభక్తుల యొద్దకు మాత్రము పోవద్దని రహస్యముగాఁ జెప్పెను నారాయణునికి భక్తులైనట్టివా రెన్నటికిని నరకమును బొందరు అట్టివారు పాపాత్ములైనను పరమపదమును బొందుచున్నారు) ఇత్యాదివాక్యములఁ జెప్పియున్నట్లు, నరకానుభవాది మహాకష్టములు సంప్రాప్తింపకుండ, సాధ్యమైనంతవరకు శిక్షవలనను, కష్టానుభవమువలననున్ను అట్టి యపరాధములు నశించిపోగలవనుట. 'కింకరా దండపాశౌ వా న యమో న చ యాతనాః। సమర్థాస్స్యుర్నాస్య కేశవాలంబనస్సదా' (యముండుగాని, వానికింకరులుగాని, వారిపాశములుగాని భగవద్భక్తుని బాధింపఁజాలవు) అనియు 'నమన్ కూఱుం శెయ్ తుకొండిరున్ద కుఱ్ఱ మెణ్ణ వల్లనే నలియు నరకమున్నైన్దు నమనుక్కిఙ్గు యాతొన్ఱుమిల్లై' (యముండు నన్ను పెరుమాళ్లనుండి విడదీసి నేను చేసినట్టి పాపంబులను మనస్సునందైనను చింతింపఁగలఁడా! కావున కష్టాపాదకంబులగు నరకాదులు లేవు) ఇత్యాదుల ననుసంధించుకొనునది.

౧౮. రాజకుమారుండైనను జాగరూకతోఁ బ్రవర్తింపవలసినట్లు, అల్పశిక్షయైనను రాకుండుటకై యపచారపడకూడదు.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

ః పితాసిలోకస్య చరాచరస్య త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురు ర్గరీయాన్' ఇత్యాదికళిల్ శొల్లప్పట్ట స్వభావంగళుడైయ భగవాన్ ఇవనై పుత్రాదికళై ప్పోలే పక్షపాతియాయ్ రక్షిక్కుమ్పడి నిఱ్కుమ్ భాగవతనుక్కు యమవిషయ గమనమిల్లైయెన్నుమ్, అపచారంగళ్ పుకున్దాల్ అవైనీఙ్గుకైక్కు శిల ఉపక్లేశంగళళవుమ్ ఫలమాయ్ విడుమెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ శాస్త్రార్థంగళిన్ పడియే బుద్ధిపూర్వాపరాధం పిఱన్దు పునః ప్రవృత్తి పణ్ణాదపోదు శిక్షారూపప్రత్యవాయ విశేషంగళ్ వరుమ్పడియా యిరుక్కైక్కాగాలే ఇప్పడి ఈశ్వరనిగ్రహంగళుక్కు ఇలక్కాకామైక్కాక ' చత్వారియస్యద్వారాణి సుగుప్తానిమనీషిణః। ఉపస్థముదరంపాణి ర్వాక్చతుర్థస్స వై పుమాన్' ఇదుకళిఱ్చొన్న వవధానవిశేషముడైయనాయ్ అనాగతాన్వేషణం పణ్ణినవిరన్ 'నయవేన్ పిఱర్ పొరుళై' 'నళ్ళేన్ కీఴారోడుశైయ్యాదనశై యొన్ఱు నీక్కుఱాశై చ్చెన్ఱోదోమ్' ఇత్యాదికళిల్పడియే

'పితాసిలోకస్య చరాచరస్య త్వమస్యపూజ్యశ్చగురుర్గరీయాన్' (స్వామీ నీవు స్థావరజంగమాత్మకమగు యీజగత్తుకు తండ్రివైనవాఁడవు. ఈ జగత్తులో నుండువారికి పూజ్యుండవును, అందఱికంటెను గొప్పవాఁడవును) ఇత్యాదివాక్యములఁ జెప్పియున్నట్టిస్వరూపస్వభావంబులఁగల భగవంతుండు ఈతనివిషయమున తండ్రిపుత్రునివిషయమునవలెనే పక్షపాతియై రక్షించుటకుదగినట్లున్నట్టి భగవద్భక్తునికి యమునియొద్దకుఁ బోనక్కఱలేదనియు, అపచారంబులు తటస్థించినను, అవి నశించుటకుగాను కొన్ని శిక్షారూపంబులగు కష్టంబులాదులకు ఫలముగాఁ గలుగఁజేయఁబడుననియును చెప్పినట్టి శాస్త్రము కనుగుణముగ, బుద్ధిపూర్వకంబగు నపచారము తటస్థించినప్పుడు పునఃప్రపత్తి నొనర్పనియెడల, శిక్షారూపంబులగు కొన్నికష్టంబులు సంప్రాప్తింపవలసియుండును. కావున నిట్లు సర్వేశ్వరుని నిగ్రహమునకు పాత్రుఁడు కాకుండుటకుగాను, 'చత్వారియస్యద్వారాణి సుగుప్తానిమనీషిణాం। ఉపస్థముదరంపాణిర్వాక్చతుర్థస్సవై పుమాన్' (ఎవ్వనియొక్క నాల్గుద్వారములును బాగుగా కాపాడబడినవో వాఁడే మనుష్యుండు. అవియేవియనఁగా వ్యభిచారాది రాహిత్యముచే మర్మస్థలమును కాపాడుకొనుటయును, ఆహారనియమముచే ఉదరమును కాపాడుకొనుటయును, చౌర్యాదుల నొనర్పకపోవుటచే హస్తమును కాపాడుకొనుటయును, పరుషవాక్యములఁ బలుకకపోవుటచే వాక్కును కాపాడుకొనుటయును) ఈవాక్యములఁ జెప్పఁబడిన ప్రవర్తనగలవాఁడై రాబోవుదానికై జాగరూకతతో వర్తించునట్టి యాతండు 'నయవేత్ పరర్పోరుషైః' (ఇతరులవస్తువుల నపహరింపను) 'నక్షేత్రక్షారోదు'

ఉక్కవే అపరాధఙ్గళ్ పుకురాదపడివర్త్తిక్క ప్రాప్తమెన్ఱపడి 'విహితప్రతిషిద్ధేచ యథామతియథాబలం। త్వయ్యాహితభర శ్శ్రీమాన్వర్త్తేరాజకుమారవత్ ' ఎన్గిఱ వచనత్తుక్కు అశక్య కర్త్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రవృత్తిరూపమాగవు మ్పరిహరణీయఙ్గళిల్ నివృత్తిరూపమాగవు మ్పణ్ణవేణ్డుమ్ వృత్తియిల్ ఎనక్కుళ్ళజ్ఞానబల ఙ్గళుక్కు అనురూపమాగ ఉపాయబుద్ధ్యైయుమ్ అతిలంఘన త్తిల్ పరమఫల ప్రతిబన్ధకబుద్ధ్యైయుమ్ విట్టు ప్రవృత్తియా నిన్ఱేనెన్గైయిలే తాత్పర్యమ్.

౧౫. ప్రపత్తిక్కుక్కోలినఫలత్తుక్కు ఒన్ఱాలుమ్ ప్రతిబన్ధకమిల్లై ఎన్ఱదు.

'మిత్రభావేనసంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచన। దోషో యద్యపితస్యస్యా త్సతామేతదగర్హితమ్ ॥ కౌన్తేయ ప్రతిజానీహి నమేభక్తః ప్రణశ్యతి। సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణంవ్రజ। అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమా శుచః॥మామేకమేవశరణ మాత్మానంసర్వదేహినాం। యాహి సర్వాత్మభావేన యాస్యసిహ్యకుతోభయ ' మెన్గిఱపడియే శర

(నీచులతోఁ జేరను) ‘ శ్రేయ్యాదన శ్రేయోవ్యామ్ తీక్ష్ణాశ్రి చ్ఛన్నోదోషః’ (పెద్దలు అనుష్ఠింపనికార్యములఁ జేయను ఇతరులకు చెడుపుచేయునట్టి యసత్యముల నాడను) ఇత్యాదిశాస్త్రములఁ జెప్పియున్నట్లు, ఇఁకమీఁదు అపరాధంబులు ఘటిస్పింపకుండునట్లు ప్రవర్తింప వలయుననుట. ‘ విహితప్రతిషిద్ధేచ యథామతియథాబలం। త్వయ్యాహిత భరశ్శ్రీమాన్ వర్తే రాజకుమారవత్ ’ అను వచనముకు అవశ్యముగా ననుష్ఠింప వలసినట్టి వాటి ననుష్ఠించుచును, పరిహరింప వలసిన వాటిని పరిహరించుచును నివ్విధముగ నడుచుకొనువిషయమున నాయొక్క జ్ఞానశక్తులకుఁదగినట్లు, ఉపాయబుద్ధినిన్ని అతిక్రమించి ప్రవర్తించినట్లయిన, పరమఫల (మోక్ష) ముకు ప్రతిబంధకంబులగునవేడి బుద్ధినిన్ని విడనాడియుండి నడచుకొనుచున్నానని తెలుపుటయే తాత్పర్యము.

౧౫. ప్రపత్తిమూలముగాఁగోరిన ఫలము కెద్దియును ప్రతిబంధకము కాఁజాలదు. దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

‘మిత్రభావేనసంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచన। దోషో యద్యపితస్యస్యా త్సతామేతదగర్హితం ॥ కౌంతేయప్రతిజానీహి నమేభక్తఃప్రణశ్యతి । సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణంవ్రజ। అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమా శుచః।మామేకమేవశరణ మాత్మానంసర్వదేహినాం।యాహి సర్వాత్మభావేన యాస్యసిహ్యకుతోభయం’ (మిత్రభావముతో వచ్చి నన్ను శరణుజొచ్చినను, అట్టివానినిన్ని విడనాడను. అట్టి వానికి దోషములున్నను వాటిని సత్పురుషులు నిందింపరు. ఓ యర్జునా! నాభక్తుండెన్నటికిని నశింపడని నమ్మియుండుము. ఉపాయంబులుగాఁ జెప్పఁబడినట్టి సమస్తధర్మంబులనువిడనాడి

ణ్యాభిప్రాయ విశేషత్తాలుమ్, 'తేషాన్తు తపసాం న్యాస మతి
రిక్తం తపశ్రుతమ్' ఎన్గిఱ ప్రభావాతిశయత్తాలుమ్, 'నేహాభి
క్రమనాశోஂస్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే। స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య
త్రాయతే మహతో భయాత్' ఎన్గిఱ నివృత్తి ధర్మాన్తరోప
క్రమత్తిల్ శొన్న నిష్కర్షమ్, నిష్కామనుడైయ ప్రపత్తియిల్
కైముతిక న్యాయసిద్ధమాకైయాలుమ్, 'యాచనాన్న శ్రుతి
ధ్రువం॥ ఉపాయాపాయసంయోగే నిష్ఠయా హీయతేஉనయా'
ఎన్ఱదు, 'ఏషా సా వైదికీ నిష్ఠా హ్యుపాయాపాయమధ్యమా' ఎన్గిఱ
పడియే ఉపాయాపాయ త్యాగవిశిష్ట మధ్యమవృత్తియిను
డైయ విశేషణ వైకల్యమాత్ర పరమాకైయాలుమ్, 'రాక్ష
సానామవిస్రంభాదాంజనేయస్య బన్ధనే। యథా విగళితా సద్య

నన్నొక్కనినే శరణుజొచ్చుము. నేను నిన్ను సర్వపాపములనుండి యును విముక్తునిగాఁ జేసెదను. దుఃఖింపకుము సమస్తాత్మలలో నంతరాత్మగా నుండునట్టినన్ను అన్నివిధములను శరణుజొచ్చుము. అప్పుడు నీవు సంసారభయములేనివాఁడ వగుదువు) అను తావులఁ దెలిపియున్నట్టి భగవదభిప్రాయమును బట్టియును, 'తేషాంతుతపసాంన్యాస మతిరిక్తంతపశ్శ్రుతం' (అన్నితపస్సుల కంటెనున్ను నిక్షేపంబనునది విలక్షణంబైనట్టి తపస్సుగాఁ దెలుపఁబడినది) అన్నట్టి ప్రభావాతిశయమును బట్టియును, 'నేహాభిక్రమనాశోస్తి ప్రత్యవాయోనవిద్యతే। స్వల్పమప్యస్యధర్మస్య త్రాయతేమహతోభయాత్' ఆరంభించినది నశించుటగాని, ముగింపకపోవుటచే దోషముగాని లేదు. ఈ కర్మయోగముయొక్క లేశమంతైనను గొప్పసంసారభయమునుండి యీచేతనుని రక్షింపఁగలదు) అని భక్తియోగారంభమున కర్మయోగమును గురించి చెప్పఁబడిననిష్కర్షంబనునదినిష్కాముని ప్రవత్తివిషయమున వేఱు చెప్పనక్కఱలేకపోవుటం జేసియును 'యాచనాన్నశ్యతిధ్రువం। ఉపాయాపాయసంయోగే నిష్టయాహీయతేనయా' (యాచనవలన నిశ్చితముగ నశించును ఉపాయాపాయంబులు రెండును తటస్థించినప్పుడు యీప్రవత్తినిష్ఠ చెడిపోవును) అని చెప్పినది. 'ఏషావైదికీనిష్ఠా హ్యుపాయాపాయమధ్యమా' (ఈవైదికనిష్ఠ ఉపాయాపాయంబులకు రెంటికిని మధ్యస్థముగా నుండునది) అన్నట్లు ఉపాయ (కర్మయోగాదులు) అపాయ (నిషిద్ధాచరణము) త్యాగ విశిష్టంబగు మధ్యమవృత్తియొక్క (ప్రవత్తియొక్క) విశేషణ వైకల్యమునుమాత్రము తెలుపునదియగుటం జేసియును, 'రాతసానామవిస్రంభాదాంజ

స్త్వమోఘాప్యప్రతిబంధనా॥ తథాపుంసామవిస్రంభాత్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవేత్। తస్మాద్విస్రంభయుక్తానాం ముక్తిం దాస్యతి సాచిరాత్' ఎన్ఱు ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలత్తిల్ విశ్వాసహాపాంగ నైశ్కల్యపరిహార పరమాక్కైయాలుమ్, ‘యజ్ఞోఽనృతేన క్షరతి దానం క్షరతి కీర్తనాత్। ఆయుర్విప్రాపవాదేన తపః క్షరతి విస్మయాత్' ఇత్యాదికళిల్ప్పోలే మఱ్ఱుమ్ ప్రపత్తిక్కు విశేషిత్తు ప్రతిబంధకాదికళై చ్చొల్లువదొరు విశేషవచనమిల్లామైయాలుమ్ లోకవేదఙ్గళిల్ ఓరిడత్తిలుమ్ సమర్థకారుణికవిషయ శరణాగతిక్కు ఫలహాని కాణామైయాలుమ్ అపవాదభీతరాన శ్రీ* భరతాళ్వార్ ‘శిష్యే పురస్తాచ్ఛాలాయా॥ శిరసా యాచతస్తస్య వచనం సత్కృతం మయా’ ఇత్యాది మాత్రత్తైక్కొణ్డు

* శ్రీభరతులవారు రాజధానికివచ్చి రాజ్యము నేలుటచే శ్రీరాముని శరణుజొచ్చెనని వడగలవారును తెంగలవారును ఒప్పుకొందురు. తెంగలవారు భరతుని శరణాగతి ఫలించలేదందురు. భరతుండు శిరసాప్రార్థించినను వానివచనమును నెరవేర్పకపోతి నేయని రాముండు అనుతపించినందునను శరణాగతి చేసినపిమ్మట భరతుండు సంతోషముతో రథమునెక్కిపోయినందునను వాని శరణాగతి ఫలించినదని వడగలవారు చెప్పుదురు.

నేయస్య బంధనే । యథావిగళితా సద్య స్త్వమోఘా హ్యస్త్ర బంధనా। తథాపుంసామవిస్రంభా త్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవేత్ । తస్మాద్విస్రంభయుక్తానాం ముక్తిం దాస్యతి సాచిరాత్' (రాక్షసులు ఆంజనేయుని బ్రహ్మాస్త్రముచే బంధించినప్పటికిన్ని అట్టి బ్రహ్మాస్త్రబంధమునందు వారికినమ్మకము లేనందున నదియమోఘంబైనదియైనను వెంటనే వ్యర్థంబైనట్లు, ప్రపత్తియును దానియందు నమ్మకములేనివారి విషయమున నది వ్యర్థము కాంగలదు. కావున నది తనయందు నమ్మకముగలవారికి వెంటనే ఫలము నొసంగం గలదు) అని చెప్పినది ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలమునందు విశ్వాసరూపాంగమునందలి లోపమును పరిహరించుటకైనందునను, 'యజ్ఞోనృతేన క్షరతి దానం క్షరతి కీర్తనాత్। ఆయుర్విప్రావమానేన తపః క్షరతి విస్మయాత్' (అసత్యమాడుటచే యజ్ఞఫలము నశించును. ఇతరులకు చెప్పుటచే దానఫలము క్షీణించును. బ్రాహ్మణులను అవమానపఱచుటచే ఆయుర్దాయము క్షీణించును. విస్మయముచే తపస్సు క్షీణించును) ఇత్యాది తావులయందువలెనే ప్రపత్తివిషయమునన్ను ప్రత్యేకించి ఫలప్రతిబంధకాదులం దెలుపునట్టి ప్రమాణవచనం బెద్దియును లేకపోవుటంజేసియును, లోకమునందుగాని శాస్త్రమునందుగాని ఒక్కతావునన్ను సమర్థుండగు సర్వేశ్వరుని విషయమున నొనర్చినట్టి శరణాగతికియొక్క ఫలమున కెవ్విధమైన హానియైనను యున్నట్లు కానంబడనందునను, లోకాపవాదమువలనభయపడినట్టి *శ్రీభరతులవారును 'శేష్యే పురస్తాచ్ఛాలాయాః' (పర్ణశాలయొక్క వాకిటిని పండుకొనెదను) అని యొనర్చినట్టి ప్రపత్తి తలంచుకొని 'శిరసాయాచతస్తస్య వచనం

ఇప్ప్రపత్తిపణ్ణినార్కెన్ఱు శొల్లుమదుక్కు యథాభిప్రాయం య
థాకాలమభిమతసిద్ధియుణ్డాకైయాలుమ్. 'తావదార్తిస్తదా
వాంఛా తావన్మోహస్తదాఽసుఖం । యావన్నయాతి శర
ణం త్వామశేషాఘనాశన' మెన్ఱు భగవత్ప్రపన్ననుక్కు
అభిమత ఫలమప్పోదే సిద్ధిక్కుమ్పడి సిత్రైక్కయాలుమ్, సర్వశ
క్తియాయ్ పరమకారుణికనాన సర్వేశ్వరనైప్పఱ్ఱి ప్రపత్తి
పణ్ణుకిఱవన్ యాదొరుకాలత్తిలే యాదొరుఫలం వరవేణుమెన్ఱు
కోలినాన్ అన్దకాలత్తిలే అన్దఫలమవనుక్కుప్పరుకై నియతమ్.
నడువుప్పుకున్ద నిషిద్ధకామ్యఙ్గలుమదుక్కు ప్రతిబంధకఙ్గళన్ఱిక్కే
అధికారానుగుణ ప్రాయశ్చిత్తాదికళాలే నడువే తీర్న్దువిడు
మెన్ఱపడి.

౧౬. బుద్ధిపూర్వాపచారఙ్గళ్ పుకుందాలుమ్ ప్రాయ
శ్చిత్తవిశేష మధికారివిశేష నియతమ్ ఎన్ఱదు.

శ్లో॥ శరీరం బల మాయుశ్చ వయః కాలంచ కర్మచ।
సమీక్ష్య ధర్మవిద్బుద్ధ్యా ప్రాయశ్చిత్తానినిర్దిశేత్॥

శ్లో॥ అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీ కుర్యాత్ప్రమాదతః।
యోగమేవహి కుర్వీత నాన్యంయత్నం సమాచరేత్॥

నర్చింపుమయా' (శరణాగతుని యొక్క వాక్యము ప్రకారము చేయకపోతివి) అని శ్రీరామచంద్రుడు అనుతాపపడిన దానినిబట్టి భరతులు ఈ ప్రపత్తినొనర్చినారని చెప్పునట్టి వారి మతమునను, అభిప్రాయప్రకారము సకాలమున అభీష్టము సిద్ధించుటం జేసియును, 'తావదార్తి స్తదావాంఛా తావన్మోహా స్తదా సుఖం। యావన్నయాతిశరణం త్వామశేషాఘనాశనం' అన్నట్లు భగవంతుని శరణుజొచ్చినవాని కట్టి శరణాగతియొక్క ఫలము ప్పుడే కలుగుచుండుటం జేసియును, సాక్షాత్తు పరమకారుణికుండగు సర్వేశ్వరుని విషయమున ప్రపత్తి చేసినట్టివాడు ఏయేదేశకాలమున యేదేశఫలము కలుగవలయునని కోరినట్లయిన, ఆ కాలమునందా ఫలము వానికి నియతముగ కలుగగలదు. మధ్యను తటస్థించునట్టి నిషిద్ధకామ్యకర్మంబులం దేవియు ప్రతిబంధకంబులు కాకుండ, అధికారానుగుణముగ ప్రాయశ్చిత్తాదుల మూలముగ మధ్యనే నశించి పోగలవనుట,

౧౬. బుద్ధిపూర్వకముగ అపచారంబుల నొనర్చుట తటస్థించినను, ప్రాయశ్చిత్తము ఆయా యధికారినిబట్టియుండును.

దీని యభిప్రాయమేమనగా—

తా॥ ధర్మవేత్తయైనవాడు శరీరస్థితిని, బలమును, ఆయుస్సును, వయస్సును, కాలమును, కర్మను వీటిని బాగుగా బుద్ధిలో యోచించి ప్రాయశ్చిత్తమును నియమింపవలయును.

తా॥ యోగనిష్ఠుండు ప్రమాదవశమున పాతకము నొనర్చెనేని, అందులకు ప్రాయశ్చిత్తముగాను యోగమునే యొనర్చునది. వేఱొక్క ప్రయత్నము చేయనక్కఱలేదు.

శ్లో॥ ఉపపాతకయుక్తోపి మహాపాతకవానపి।
యామిన్యాః పాదమేకన్తు బ్రహ్మధ్యానంసమాచరేత్॥

శ్లో॥ అథపాతకభీత స్త్వం సర్వభావేన భారత।
విముక్తాన్యసమారంభో నారాయణపరోభవ॥

శ్లో॥ మేరుమందరమాత్రోపి రాశిఃపాపస్య కర్మణః॥
కేశవం వైద్య మాసాద్య దుర్వ్యాధిరివ నశ్యతి॥

శ్లో॥ నామ్నోస్తి యావతీశక్తిః పాపనిర్హరణేహరేః।
శ్వపచోపినరః కర్తుంతమస్తావన్నకిల్బిషమ్॥

శ్లో॥ అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే సర్వపాతకైః।
పుమాన్విముచ్యతే సద్యస్సింహత్రస్తైర్మృగైరివ॥

శ్లో॥ అయంహి కృతనిర్వేదో జన్మకోట్యంహసామపి।
యద్వ్యాజహార వివశో నామస్వస్త్యయనంహరేః॥

శ్లో॥ ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపఃకర్మాత్మకానివై।
యాని తేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణంపరమ్॥

శ్లో॥ కృతేపాపేఽనుతాపోవై యస్యపుంసఃప్రజాయతే।
ప్రాయశ్చిత్తంతుతస్యైకం హరిసంస్మరణంపరమ్॥

తా॥ ఉపపాతకము నొనర్చినను, మహాపాతకము నొనర్చినను అందులకు ప్రాయశ్చిత్తముగాను ఒకజాముసేపు బ్రహ్మధ్యానము నొనర్చునది.

తా॥ ఓయర్జునా, పాతకములనుండి భయపడితివేని, అన్నింటిని విడవాడి నారాయణైక పరుండవగుము,

తా॥ మేరుమందర పర్వతములంత పాపరాశియైనను, దుర్వ్యాధి మంచిదైన దుగ్ధనిచే పోగొట్టబడునట్లు, నారాయణునందను వైద్యునిచే పోగొట్టబడును.

తా॥ ఓనారాయణా? నీయొక్క నామ సంకీర్తనముయొక్క ప్రభావం బెట్టిదియని చెప్పందగును?ఛండాలుండైనను నీ నామసంకీర్తన మొనర్చునట్టివాండు పావముచేయ నొల్లడు.

తా॥ పరవశుండుగా నుండియైనను నీ నామోచ్చారణముం జేసినంతమాత్రమున సమస్తపాతకములు సింహామునుండి భయపడనట్టి మృగములవలెనే చెల్లాచెదరై పోవుచున్నవి,

తా॥ కోట్లకొలది పాపంబులనొనర్చినను, అనుతాపమునుబొందినవాడు పరవశుండై దేనిని యుచ్చరించినను, అదిహరినామ స్మరణంబగుచున్నది.

తా॥ తపః కర్మాత్మకంబులగు ప్రాయశ్చిత్తంబు లన్నిటికంటెను భగవన్నామ స్మరణము మేలైనది,

తా॥ పాపంబొనర్చినపిదప అనుతాపము గలవాని అందు విషయమున శ్రేష్ఠంబగు ప్రాయశ్చిత్తము భగవన్నామస్మరణం బొక్కటియే।

శ్లో॥ అతిపాపప్రసక్తోపి ధ్యాయన్నిమిష మచ్యుతమ్।
భూయ స్తపస్వీ భవతి పఙ్క్తిపావనపావనః॥

శ్లో॥ నారాయణం జపేన్నిత్యం ప్రణమ్య పురుషోత్తమమ్।
స్వపన్నారాయణం విప్ర స్తిష్ఠన్ జాగ్రన్ సనాతనమ్॥

శ్లో॥ ఉన్మిషన్నిమిషన్వాపి నమో నారాయణేతి వై।
భోజ్యం పేయం చ లేహ్యం చ నమో నారాయణేతి యః॥
అభిమంత్ర్య స్పృశేన్భుఙ్క్తే సయాతి పరమాంగతిమ్॥

ఇత్యాదికళిల్పడియే ఎకనిమిత్త న్తనక్కు విద్వదవిద్వ ద్వర్ణాశ్రమ వయోవస్థాది వైషమ్యత్తాలే ప్రాయశ్చిత్తం మాఱి నానాప్రకారమాయ్ పోరుకిఱపడయే ప్రపన్ననై పర్క్కు, అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్। ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజేత్' ఎన్ఱపడిక్కు విశేష వచన ముణ్డాకైయాలుమ్, యది కించిదతిక్రాంతం విశ్వాసాత్ప్రణయేన వా। ప్రేష్యస్యతత్క్షమితవ్యం మేనకశ్చిన్నాపరాధ్యతి' ఇత్యాదికళిఱ్పొన్న న్యాయత్తాలుమ్, ఇప్పడిక్కు సత్సంప్రదాయా

తా॥ ఎంతపాప మొనర్చినను, నిమిషమాత్రము భగవంతుని ధ్యానించినయెడల నతండు తపోవంతుండును పంక్తిపావనుండునగుచున్నాడు.

తా॥ స్వప్నమునందును మేల్కొనియున్నప్పుడును ఎల్లప్పుడును సనాతనుండగు శ్రీమన్నారాయణుని స్మరించుకొనునది.

తా॥ కండ్లుమూసికొని యుండిగాని తెరచియున్నప్పుడుగాని నమోనారాయణాయ యనిచెప్పుచు భోజన పానాదికి యల నొనర్చవది, అట్లు నారాయణ మంత్రముచే మంత్రించి భుజించునట్టివాడు పరమపదమును బొందుచున్నాడు.

పైని గనంబఱచినవిధమున నొక్కవిధమైనట్టి కర్మకే ప్రాయశ్చిత్తంబనునది విద్వాంసులు, అవిద్వాంసులు, వర్ణము, ఆశ్రమము వయస్సు మొదలుగాఁగల యవస్థాభేదములంబట్టి మారి నానావిధములై యుండునట్లు, ప్రపన్నని విషయమున నది 'అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్। ప్రాయశ్చిత్తిరియంసాత్ర యత్పునః శరణంవ్రజేత్' (అనర్థము సంభవించినప్పుడు ప్రాయశ్చిత్తము నొనర్చుకొనునది. ప్రపన్నని విషయమున ప్రాయశ్చిత్తము పునః ప్రపత్తినొనర్చుటయే) అని ప్రత్యేకించి చెప్పియుండుటంజేసియున్న, 'యదికించిదతిక్రాంతం విశ్వాసాత్ప్రణయేనవా పేృష్యస్యక్షమితవ్యంమే నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి' (విశ్వాసవశమునఁగాని స్నేహావశమునఁగానియతిక్రమించి ప్రవర్తించినట్లయిన, నేను నీభృత్యుండనుగాన క్షమించునది. లోకమునతప్పుచేయనివాడెవ్వండు?) ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్టి న్యాయము

న్స్థానముణ్డాక్కై యాలుమ్, పరమాత్మనిష్ఠనుక్కు ఆకృత్యక
రణ కృత్యాకరణఙ్గళాల్ పాపం పిఱవాదెన్నిఱవార్త్యం స్మృతిప
రమ్. ఉత్తరాఘాశ్లేష వచనముమ్ ప్రమాదికవిషయమాక
భాష్యాదికళిలే స్థాపిక్కైయాలుమ్ ,,అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే
మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ । తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తి
శ్శరణాగతిః'' ఇత్యాది ప్రపత్తిలక్షణ వాక్యానుగుణ మాక
బుద్ధి పూర్వాపచారఙ్గళ్ పుకున్దదాకిలుమ్, అవఱ్ఱుక్కు
ప్రతిప[illegible]క్త ప్రాయశ్చిత్తయోగ్యతై యిల్లాదపోదుమ్ ప్రపన్న
నుక్కు ,,యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాంతరైః ।
ముముక్షుణా యత్సాంఖ్యేన యోగేన నచభక్తితః । ప్రాప్య
తే పరమం ధామ యతోనావర్తతేయతిః । తేన తేనాప్య తే
తత్త్వన్యాసేనైవ మహామునే ॥ పరమాత్మాచతేనైవ సాధ్య
తే పురుషోత్తమః'' ఎన్నుమ్ ,,సాహి సర్వత్ర సర్వేషాం సర్వ
కామఫలప్రదా,, ఎన్నుమ్ ప్రతిపాదితమాన ప్రభావత్తై యుడై

నుబట్టియును, ఇట్లొనర్చిననే సత్సంప్రదాయానుష్ఠానముండి యుండుటం జేసియును, పరమాత్మనిష్ఠునికి అకృత్యకరణకృత్యాకరణాదులవలన పాపము రావని చెప్పుట అట్టివానిని స్తుతించుటకుగాను మాత్రమేయని యెఱుంగునది. అగామి పాపకర్మములు బ్రహ్మవేత్తతో సంబంధింపవని చెప్పియుండుట ప్రామాదికముగా నొనర్చినట్టి వాటినిగుఱించినది యని శ్రీభాష్యాదులయందు స్థాపించియుండుటం జేసియును, 'అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకం తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః' (వేఱొకదానిమూలముగ సాధింపజాలని స్వాభీష్టమును సాధించుకొను విషయమున మహావిశ్వాసపూర్వకముగ యాచన సేయఁబడునదియే యందులకుగానగు ఉపాయము. ఇది ప్రపత్తియనియును శరణాగతియనియును వ్యవహరింపఁబడును) ఇత్యాది ప్రపత్తిలక్షణ వాక్యంబుల కనుగుణముగ బుద్ధిపూర్వకాపచారంబులు తటస్థించినను, వాటికిగాను శాస్త్రమునందు ప్రాయశ్చిత్తము చెప్పఁబడక పోయినను, ప్రపన్నునికి 'యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాంతరైః ముముక్షుణా యత్సాంఖ్యేన యోగేనచ భక్తితః ప్రాప్యతే పరంధామ యతో నావర్తతే యతిః। తేన తేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవ మహాముసే పరమాత్మాచ తేనైవసాధ్యతే పురుషోత్తమః' (ముముక్షువుచే పునరావృత్తిరహితంబగు యేపరమపదము సాంఖ్యయోగ భక్తియోగాది సాధనాంతరములచే సాధించుటకశక్యమో, అది శరణాగతిచే సాధింపవచ్చును. భగవంతునిన్ని దీనిచే వశపఱచుకొనును) అనియు, 'సాహి సర్వత్ర సర్వేషాం సర్వకామఫలప్రదా' (శరణాగతి యందఱికిని యన్ని తావులనున్ను

త్తాన ప్రపత్తి తన్నైయే మీణ్డుమ్ ప్రయోగిక్కుమ్, అదువే స్వాధికారానుగుణ ప్రాయశ్చిత్తమాగ క్కడవదెన్ఱపడి.

౧౭. ఇప్పడి ప్రాయశ్చిత్తత్తిలే మూట్టుకిఱదుమ్ కఠినపరిక్రమంగళుక్కు కణ్కాట్టు వార్త్తై పోలే అవన్ పణ్ణుం శిక్షైకళుమెల్లామ్ శరణ్యప్రసాదఫలమ్ ఎన్ఱదు.

'యంహి రక్షితుమిచ్ఛన్తి బుద్ధ్యా సంయోజయన్తి తం' మెన్గిఱ సామాన్యన్యాయత్తాలుమ్ 'రక్షతే భగవాన్ విష్ణుర్భక్తానాత్మశరీరవత్' ఎన్గిఱ విశేషవచనత్తాలుమ్ ఆశ్రిత విషయత్తిల్ ఈశ్వరన్ శెయ్యుమ్ శిక్షైయెల్లామ్ ప్రసాద ఫలమాగ వేణ్డుకైయాలే హితైషికళాన పిత్రాదికళై పోలే అనుతాపాదికళై పిఱప్పిత్తు శాస్త్రముఖత్తాలే ప్రాయశ్చిత్తవిశేషత్తై యఱివిప్పిత్తు ప్రాయశ్చిత్తత్తిలే మూట్టుకిఱదుమ్ వినీతరల్లాద పుత్రాదికళై కశాదికళాలే భయమ్పిఱప్పిక్కుమా పోలే ఉపక్లేశంగళై పిఱైత్తు ఉపరతియై యుణ్డాక్కు మదువుమ్, సర్వభూతనిసర్గ సుహృత్తాన సర్వలోక శరణ్యనుడైయ ఇరక్క మడియాగ వరుకిఱదెన్ఱు కృతజ్ఞరాగ ప్రాప్తమెన్ఱపడి.

అన్ని ఫలములనున్ను సాధింపఁగలదు) అనియును ప్రతిపాదిం పఁబడినట్టి ప్రభావముగల పవిత్రినే మరల యనుష్ఠింపఁదగును. అట్టి పవిత్రియే యీతని యధికారమునకుఁదగినట్టి ప్రాయశ్చిత్తము కాఁగల దనుట.

౧౭. ఇవ్విధముగ ప్రాయశ్చిత్తములోఁ బ్రవేశింపఁ బెట్టుటయును దుష్టులను, కొట్టెదనని కర్రయెత్తిచూపించి భయపెట్టునట్టి వారివలెనే, వాఁడొనర్చునట్టి శిక్షలన్నియును వానియనుగ్రహఫలములే. దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

"యంహిరక్షితు మిచ్ఛంతి బుద్ధ్యా సంయోజయన్తితం" (ఎవనిని రక్షింపఁ దలంచుదురో వానికి జ్ఞానముఁ గలుగఁజేయుదురు) అను సామాన్యన్యాయమును బట్టియును, "రక్షతే భగవాన్ విష్ణుః భక్తానాత్మశరీరవత్" (శ్రీమన్నారాయణుండు తనభక్తులను తన శరీరమువలె కాపాడుచున్నాడు) అను విశేషవచనమును బట్టియును ఆశ్రితుల విషయమున భగవంతుండొనర్చునవి యన్నియును వాని యనుగ్రహఫలముగా నుండవలయును గాన, హితపరులగు తల్లిదండ్రాదుల వలెనే అనుతాపాదులఁ గలుగఁజేసి, శాస్త్రముద్వారా ప్రాయశ్చిత్తముఁ దెలియఁజేసి, యట్టి ప్రాయశ్చిత్తములోఁ బ్రవేశపెట్టుటయును, విధేయులు కానట్టి పుత్రాదులను చేతిలో బెత్తము నుంచుకొని కొడతాను సుమీ! అని భయపెట్టునట్లు, కొన్ని స్వల్పకష్టములఁ గలుగఁజేసి, యందులకు శాంతిఁ గలుగఁజేయుటయును ఇదియంతయును స్వభావసిద్ధముగ సమస్తజీవరాశులకును సుహృత్తగు సర్వలోకశరణ్యుని (భగవంతుని) యొక్క కృపాఫలంబనుకొని కృతజ్ఞులై యుండుట యావశ్యకము.

౧౮. ఇజ్జీరున్ద కాలం ధర్మానుబన్ధియాన భోగత్తిలుమ్ భోగబుద్ధియాలే ప్రావణ్యమ్పిఱన్దదాకిల్ ఇదుతన్నధికారాను రూపమాన కైంకర్యామృతరసత్తిఱ్కు తణ్ణీర్ తురుమ్బు ఎన్నదు.

‘రాగాద్యపేతం హృదయం వాగదుష్టా ఽనృతాదినా హింసాదిరహితః కాయః కేశవారాధనం త్రయమ్॥ అసక్తిరనభిష్వంగః పుత్రదారగృహాదిషు’ ఇత్యాదికళిల్పడియే ఆత్మగుణయుక్తనాయిరుప్పా నొరువనాకిలుమ్ గృహస్థానస్థైయిలే ధర్మావిరుద్ధభోగఙ్గళై శాస్త్రబలత్తాల్ వరవేణ్డి అత్తాల్ ముముక్షువాన వివనుక్కు ‘శరీరం వ్రణవత్పశ్యే దన్నన్తు వ్రణలేపనమ్। వ్రణసేచనవత్పానం వస్త్రంతు వ్రణపట్టవత్’ ఇత్యాదికళిల్పడియే వైరాగ్యజ్ఞానభక్త్యాదికళుక్కు అనుకూలమాన ఔషధాదిక్రమత్తాలే బుద్ధిపణ్ణ ప్రాప్తమాయిరుక్క అనాదిదుర్వాసనాపరిపాక విశేషత్తాలే ప్రయోజనాంతర పరనుడైయ విలక్కడి, ఇవనుడైయ బుద్ధియిలే వరుమదాకిల్ ఇత్తాల్ వరు

౧౮. ఈలోకమునందున్నప్పుడు శాస్త్రసమ్మతమగు భోగమునందైనను, అది భోగ్యంబనెడి తలంపుచే దానియందు ప్రీతిగలిగినట్లయిన, నట్టి ప్రీతి తనయధికారంబునకనుగుణం బైనట్టి కైంకర్యామృతరసమునకు పానకములో పుల్లవంటిది.

దీనియభిప్రాయ మేమనఁగా—

«రాగాద పేతం హృదయం వాగదుష్టా నృతాదినా హింసాదిరహితః కాయః కేశవారాధనత్రయం। అసక్తిర నభిష్వంగః పుత్రదారగృహాదిషు» (రాగాది రహితంబగు హృదయమును, అసత్యమాడుట మొదలగు వాటిచే దూషితంబు కానట్టి వాక్కును. హింసాదులనొనర్పని శరీరమును ఈమూఁడును కేశవారాధన మనిపించుకొనుచున్నవి. దారాపుత్ర గృహక్షేత్రాదుల విషయమున నాసక్తిలేకుండునది) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు యాత్మగుణములు గలవాఁడైనను, గృహస్థావస్థయందు ధర్మావిరుద్ధంబులగుభోగంబులు శాస్త్రబలముచే సంప్రాప్తింపఁ గలవు. కావున వాటిని ముముక్షువగు నతండు «శరీరం వ్రణవత్పశ్యే దన్నంతు వ్రణలేపనం వ్రణపేచనవత్పానం వస్త్రంతు వ్రణపట్టవత్» (శరీరమును వ్రణమునుగాను, అన్నమును వ్రణమునకు పూయునట్టి యౌషధమును గాను, పానీయంబును వ్రణమును కడుగుట కుదకమునుగానును వస్త్రమును వ్రణమునకు కట్టునట్టి గుడ్డనుగానును దలంచునది) ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు, వైరాగ్యజ్ఞాన భక్త్యాదులకు అనుకూలంబులగు ఔషధాదులనుగాఁ దలంపవలసియుండ, యనాదిదుర్వాసనాపరిపాకవిశేషముచే వాటివిషయమై, ప్రయోజనాంతరపరునికిఁగల చెడుతలంపు యీతనికిఁ గలిగినట్లయిన, నంచుమూలముగ

వదారుప్రధానఫల ప్రతిబన్ధకమిల్లైయే యాకిలుమ్ ఇప్పోదజ్గిరు
న్ద అనుభవిక్కుఱ కైంకర్య రసత్తుక్కు సంకోచాది హేతు
వాకై యాలే ॥యన్ముహూర్తం క్షణంవాపి వాసుదేవో౽నచిం
త్యతే। సాహాని స్తన్మహచ్ఛిద్రం స భ్రాన్తిః స్సాచవిక్రియా॥
॥అవిలక్కైక్కు ప్పి వర్ కణ్మైక్కుమ్ శిర్ శిస్సుమ్, పావియేనైప్ప
ల నీకాట్టిప్పడుప్పాయో’ ఎన్నుమ్ భీతనాక ప్రాప్తమొన్ఱుపడి.
॥పృథివీం రత్నసమ్పూర్ణాం యః కృష్ణాయ ప్రయచ్ఛతి। తస్యా
ప్యన్యమనస్కస్య సులభో న జనార్దనః॥ పరాఙ్ముఖానాం గోవిం
దే విషయాక్రాన్తచేతసామ్ । తేషాం తత్పరమం బ్రహ్మ దూ
రాద్దూరతరే స్థితమ్’ ఇత్యాదికళిల్ వర్జనీయా భోగజ్గళన్ఱి క్కే-
మోక్షరుచియై విలక్కుమ్పడియాన ప్రయోజనాన్తరజ్గళిల్
ప్రావణ్యత్తైయుడై యార్కున ర్వేశ్వరన్ దుర్లభనెన్గిఱదు, ॥అథో

ప్రధానఫలంబునకు (మోక్షమునకు) ప్రతిబంధకం బెద్దియును లేకున్నను ప్రస్తుతము ఈలోకమందుండి యనుభవించునట్టి కైంకర్య రసమునకు సంకోచాదులఁ గలుగఁజేయునది యగుటం జేసి, ‹యన్ముహూర్తం క్షణంవాపి వాసుదేవో న చింత్యతే సాహాని స్తన్మహాచ్ఛిద్రం సాభ్రాంతిస్సాచ విక్రియా' (ఒక క్షణకాలమైనను భగవంతుని చింతింపకున్నట్లయిన, నదియే హానియు, గొప్పయాపత్తును, భ్రాంతియును, మనోవికారమున్ను) అనియు ‹అవితృప్త కోమకెనికర్ నైపరకుమెత్కుమ్ శిఱ్ఱిన్బమ్ పావియేనై వ్వలనీకాట్టి ప్పడుప్పాయో' (మనస్సు అల్లాడునట్లును పంచేంద్రియములు బాధింగునట్లును అనేకములగు స్వల్పసుఖములనుచూపించి పాపిష్ఠుండగు నన్ను బాధించెదవా?) అనియును పాయించినట్లు భయముతో ప్రవర్తింపవలసియున్నది యనుట. ‹పృథివీంరత్నసంపూర్ణాం యఃకృష్ణాయప్రయచ్ఛతి। తస్యాప్యన్యమనస్కస్యసులభో న జనార్దనః॥ పరాఙ్ముఖానాంగోవిందేవిషయాక్రాంతచేతసాం। తేషాంతత్పరమంబ్రహ్మ దూరాద్దూరతరేస్థితం' (రత్నపరిపూర్ణంబగు ఈపృథివినంతయును శ్రీకృష్ణునికి సమర్పించినట్టివాఁడైనను, విషయాంతరాసక్తంబైనట్టి మనస్సుగలవాఁడైనట్లయిన, నట్టివాఁడు భగవంతుని బొందుట యశక్యము. భగవంతునివిషయమున పరాఙ్ముఖుండై విషయాంతరాసక్తంబైనట్టి మనస్సుగలవానికి పరబ్రహ్మమున్ను ఎక్కువదుష్ప్రాప్యముగా నుండగలదు) ఇత్యాదులయందు త్యాజ్యంబులగు భోగంబుల విషయముననే కాకుండ, మోక్షరుచికి ప్రతిబంధకంబులగు ప్రయోజనాంతరములయెడల ప్రీతిగలవారికిన్ని సర్వేశ్వరుండుదుర్లభుండని తెలుపఁబడినది. ‹అథోపాయ ప్రవన్తోపి భ

పాయప్రసక్తోపి భుక్త్వా భోగా ననామయాన్। అస్తే విరక్తిమా
పాద్య విశత్తే వైష్ణవంపదమ్॥ ఎన్నదు మోక్ష రుచియుమ్
స్వర్గాదిరుచియుమ్ నడప్పార్ క్కు విళమ్బం వరుమెన్నిఅదు, ‹అ
ప్రాప్తితః పరిహార స్వపర్త్య స్వ్యరతామ్ ’ ఎన్గిఅ నిక్షేపరక్ష
యిల్ శ్లోకత్తైయుమిఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు.

౧౯. ఇప్పడి నిషిద్ధభోగప్రావణ్యమ్ కైంకర్యామృతరస
త్తుక్కు విరుద్ధమాకైయాలే విషమ్బాలే। దూరపరిహారణీయమ్
ఎన్నదు.

సత్వనిష్ఠనాయ్ స్వామిక్కు నభిమతత్తిల్ విముఖనాక
ప్రాప్తనాయిరుక్క సర్వరుక్కుమ స్వప్నాద్యవస్థకళిలే నిషిద్ధ
ప్రవృత్తికళ్ వరుమాపోలవుమ్, అవహితరాన ఋషికళుక్కు
ఙ్కూడా ఓరళవుకళిలే దేవాదికళినాలే మోహితరా యకప్ప
డుమాపోలవుమ్, ముముక్షువుక్కు నిషిద్ధభోగప్రావణ్యం
వరుమాకిల్ ‹ అపాయా ద్విరతశ్చైవ న్మాంచైవ శరణంగతః।
తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః’ ఇత్యాదిక

క్త్వాభోగా ననామయాన్ అంతేవిరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపదం' (స్వర్గాదిభోగ సాధనానుష్ఠానము నందాసక్తిగలవాడైనను, అట్టిస్వర్గాదిభోగంబుల ననుభవించినపిదప వైరాగ్యముగలవాఁడై భగవంతుని పొందుచున్నాఁడు) అని చెప్పినదాని యభిప్రాయమేమనఁగా—ఒకప్రక్కన మోక్షరుచియును, ఒకప్రక్కన స్వర్గాదిభోగానుభవ రుచియును ఈరెండును గలవారికి మోక్షము గలుగుటలో నాలస్యము గలుగఁగలదనుట. 'అప్రాప్తితః పరిహారన్ స్వపరైస్స్వరతాం' అను నిక్షేపరక్షయను గ్రంథమందలి శ్లోకములనున్న ఈసందర్భమున ననుసంధించుకొనునది.

౧౯, ఇట్లు నిషిద్ధభోగంబుల యెడలఁగల ప్రీతి కైంకర్యామృతరసమునకు విరుద్ధంబగుటంజేసి, వాటిని విషమునుగాఁ దలంచి దూరముగ విడనాడవలసినది.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

సర్వానిష్ఠుఁడై, స్వామికియిష్టంబులైన వాటివిషయమున విముఖుండై ప్రవర్తింపవలసియుండ, సామాన్యముగ అందఱికిని స్వప్నాద్యవస్థలయందు నిషిద్ధాచరణములు సంప్రాప్తంబులగునట్లును, జితేంద్రియులగు మహాత్ములకు సయితము ఒకానొకప్పుడు దేవాదులచే మోహితులుగాఁజేయఁబడి వారి వలలో చిక్కుపడుట తటస్థించునట్లును, ముముక్షువుకున్ను నిషిద్ధభోగంబులవిషయమున ప్రావణ్యము గల్గినట్లయిన. 'అపాయాద్విరతిశ్చాశ్వ న్న్యాంగచైవ శరణంగతః తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః' (మోక్షప్రతిబంధకంబులగు నిషిద్ధభోగముల యెడల వైరాగ్యముగలవాఁడై నన్ను శరణు

ళిప్పడియే ఇవ్వు ప్రాయశ్చిత్తం దణ్డవిశేషఙ్గళ్ వరుమద
మేలే అసత్కల్పనాన తనక్కు ఉజ్జీవనముమాయ్ భోగము
కైయాలే' అమృతకల్పమాన కైంకర్యానుభవత్తుక్కు '
కారాదికళై పణ్ణుకైయాలే 'విషస్య విషయాణాంచ ద
మత్యంతమంతరమ్ । ఉపభుక్తం విషం హన్తి విషయాస్
ణాదపి' ఇత్యాదికళై యనుసన్ధిత్తు సన్నిధియిరిత్యాగం పణ్
ణ్ణాద పాపత్తి లకప్పడాదపడి నిపుణనిరూపణమ్పణ్ణి సర్వా
ళిల్లాద దేశంగళిలే వర్తిక్కుమాప్పోలే నిషిద్ధభోగ సంభా
యిల్లాద దేశఙ్గళిలే వర్తిక్కవుమ్, 'పాపం ప్రజ్ఞాం నాశ
క్రియమాణం పునఃపునః । నష్టప్రజ్ఞః పాపమేవ పునరార
నరః' ఇత్యాదికళిల్ శొన్న పాపారంభక పాపత్తు
ప్రాయశ్చిత్తమాక యేఱ్కవే ప్రపత్తి పణ్ణి
ప్రాప్తమెన్నవడి, ఇప్పడి వర్తిక్కుమవర్ 'అహోరివ బు
ద్ధ్యత స్నానాన్నరణాదివ । కుణపాదివచ స్త్రీభ్యస్స
వా బ్రాహ్మణావిదుః' ఇత్యాదికళిప్పడియే దేవర్కళుక్కు

జొచ్చినట్లయిన పాపంబుల నన్నింటిని క్షీణింపజేసికొని క్రమేణ నన్ను పొందగలడు) ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు, ఈ విషయమున ప్రాయశ్చిత్తముగ ఆయాదండనలు సంభవించుట కుపైగా నసత్కల్పుండగు తనకు ఉజ్జీవనమున్ను భోగమున్ను అగుటంజేసి అమృతానుభవ ప్రాయంబగు కైంకర్యానుభవమును అనధికారాదులను గలుగఁజేయుటచే 'విషస్య విషయాణాంచ దూరమత్యంత మంతరం ఉపభుక్తం విషంహన్తి విషయా స్స్మరణాదపి' (విషమునకును శబ్దాదివిషయంబులకును ఎక్కువభేదముగలదు, విషము తనను తినుటచే జంపుచున్నది. శబ్దాదివిషయంబులన్ననో తమను స్మరించుకొనిన నంతమాత్రముచేతనే యట్టివానిని నశింపఁజేయుచున్నవి) ఇత్యాది వాక్యముల ననుసంధించుకొని [illegible] విడనాడుటకు వీలు లేకుండ చేయునట్టి పాపంబులలోఁ జిక్కుపడకుండ, నైపుణ్యముతోఁ బరిశీలించి సర్పాదులు లేనట్టి ప్రదేశమునందు సంచరించునట్లు నిషిద్ధభోగంబు లెంతమాత్రము మనస్సునకు రానట్టి ప్రదేశంబులయందు వసించుటయును, 'పాపం ప్రజ్ఞాం నాశయతి క్రియమాణం పునఃపునః నష్టప్రజ్ఞః పాపమేవ పునరారభతే నరః' (పాపము ప్రజ్ఞను నశింపఁజేయుచున్నది పాపంబుల మూలముగ ప్రజ్ఞ నశించినట్టివాఁడు మరల పాపంబులనే యొనర్చుచుండును) ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లువేఱొక్క పాపంబునకు హేతుభూతంబులగు పాపంబులకై ప్రాయశ్చిత్తముగాను ముందుగనే ప్రవత్తి నొనర్చియుండుట ఆవశ్యకంబనుట. ఇవ్విధముగ ప్రవర్తించునట్టివాఁడు 'అహేరివబుణాద్భీతః సన్మానాన్మరణాదివా కుణపాదివచస్త్రీభ్య స్తందేవా బ్రాహ్మణం

బహుమానవిషయమాన్, ‹పరరంధ్రేషు జాత్యంధాః పరదా
రేష్వపుంసకాః। పరీవాదేషు యేమూకా స్తేతీవ దయితా
మమ। తస్మయత్వేన గోవిందే తేనరా స్త్యక్తజీవితాః। విష
యత్యాగిన స్తేషాం విజ్ఞేయంచ తద స్త్రికే॥ క్షణేపితే యద్వి
రహాః౨ తిదున్నహా’ ఎన్రపడి సర్వేశ్వరనుక్కు నిరతిశయ
ప్రీతి హేతువామ్.

౨౦. కైంకర్యమావతు స్వామియుకన్దయేవన్ త్తొ
ప్పిల్ శెయ్కైయాలే ఇదు యథాశాస్త్రం జ్ఞానా లుకిప్పామ్.
ఎన్రదు.

నిత్యముక్తరుమ్ భగవత్ప్రీతి హేతుక్కళెన్ఱోణ్డు నిర
పేక్షసర్వ :విషయజ్ఞానత్తాలే సాక్షాత్కరిత్తు కైంకర్యమ్పణ్ణి
మాప్పోలే యన్నికే బద్ధదశైయిల్ కరణసాపేక్షరై యుణ్డా

విదుః' (పామునుండివలెనే ఋణమునుండి భయపడువాఁడును, మరణమునుండి వలెనే సన్మానము నుండి భయపడువాఁడును, పీనుగనుండవలెనే స్త్రీలనుండి భయపడువాఁడును నగు వానిని దేవతలు బ్రహ్మవేత్తనుగా భావించుదురు) ఇత్యాది ప్రమాణం జెప్పియున్నట్లు దేవతులచేతనున్న గౌరవనీయుండు కాఁగలఁడు. మరియు నట్టివాఁడు ‘పరరంధ్రేషుజాత్యంధాః । పరదారేష్వపుంసకాః। పరీవాదేషుయేమూకాః తేతీవదయితామమ॥ తన్మయత్వేనగోవిందే యేనరాస్త్యక్తజీవితాః । విషయత్యాగినస్తేషాం పిజ్ఞేయుంచతదంతికే । క్షణేపితేయద్విరహోతిదుస్సహః (ఎన్నఁడు నెవ్వరు పరులదోషములను గన్పెట్టరో, ఎన్నటికిని పరదారా సాంగత్యముఁ జేయరో ఎన్నడును యితరులను దూషింపరో అట్టివారు నాకెక్కువ ప్రియులు. భగవంతునిపై నిరంతరము మనస్సునుంచి జీవితమును విడనాడినట్టివారు విషయత్యాగులు. అట్టివారి సన్నిధియందే తెలిసికొనునది. అట్టివారినిక్షణకాలమైనను విడనాడియుండుట దుర్లభము) అన్నట్లు సర్వేశ్వరుని కెక్కువ ప్రియుండు కాఁగలఁడు.

౨౦. కైంకర్యంబనఁగా స్వామి చెప్పినదానిఁ జేయుటయే కాన, దానిని (శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞాఅన్నట్లు) శాస్త్రప్రకార మొనర్చినచో, నది భగవత్ప్రీతికి హేతువగును.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

నిత్యులును ముక్తులును భగవత్ప్రీతికి హేతువులైనట్టివాటిఁగాని, వేఱొక్క దాని సహాయముపై యాధారపడనట్టి సర్వవిషయ జ్ఞానముచే సాక్షాత్కరించి కైంకర్యమొనర్చునట్లు కాకుండ, బద్ధావస్థయందు ఇంద్రియ సహా

కైయాలుమ్ ప్రత్యక్షాదికళుక్కు నిలమిల్లాద విషయత్తిల్ ।
పితృదేవమనుష్యాణాం వేద శ్చక్షుస్సనాతనః। మాసం ప్రదీప
మివ కారుణికో దదాతి' ఇత్యాదికళిల్పడియే శాస్త్రమొఴియ
కణ్ణుమ్ కైవిళక్కు మిల్లామైయాలుమ్ 'యశ్శాస్త్రవిధిము
త్సృజ్య వర్తతే కామకారతః । నససిద్ధి మవాప్నోతి నసుఖం
నపరాంగతిమ్॥' అశాస్త్ర మాసురం కృత్స్నమ్' మెన్ఱు అరుళిచ్చె
య్దదు ఇజ్ఞత్తై స్వయంప్రయోజన కైంకర్యత్తిలుమ్ 'సామాన్య
న్యాయమాకైయాలు 'మఱివిలేనుక్కరుళాయ్, అటియాద
పిళ్ళైకళోడు' ఎన్ఱునిఱ్కు ప్రాప్తమాన వవస్థైయిలే స్వాభిమ
త మాత్రత్తావే ఒన్ఱై కైంకర్యమెన్ఱు శెయ్దాల్ ఇదుస్వామి
క్కభిమత మెన్గిల నియమమిల్లామైయాలుమ్ 'లోకే ప్రియత
మా న్యాత్మన శ్చేష్టాని శాస్త్రవిరుద్ధాని' ఎన్గిల నిత్యత్తిలే శ్రీ
భాష్యకార రరుళిచ్చెయ్ కైయాలుమ్ 'స్వయన్తు రుచిరేదేశే
క్రియతామితి మాంవద' ఎన్గిల కట్టళైయిలే 'కింకరోమి' ఎన్ఱు

యమవసర మగుటం జేసియును, ప్రత్యక్షాదులకు గోచరము
గానిదాని(భగవంతుని) విషయమున, ‹పితృదేవమనుష్యాణాం
వేదశ్చక్షుస్సనాతనః। మానం ప్రదీపమివ కారుణికో దదాతి' (స
నాతనుండగు భగవంతుండు పితృదేవ మనుష్యులకు వేదశా
స్త్రంబను నేత్రమును దీపమునువలె నొసంగియున్నాఁడు) ఇత్యాది
తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, శాస్త్రము తప్పితే నేత్రములున్న దీప
మున్ను లేకపోవుటం జేసియును, ‹యశ్శాస్త్రవిధిముత్సృజ్య వర్త
తే కామకారతః। న స సిద్ధిమవాప్నోతి న సుఖం న పరాం గతిం। అశా
స్త్రమాసురం కృత్స్నం' (ఎవ్వండు శాస్త్రమును త్యజించి స్వేచ్ఛ
గ సంచరించునో అట్టివానికి, సిద్ధిగాని, సుఖముగాని, మోక్షము
గాని లేదు. శాస్త్రసిద్ధము కానిదంతయును రాక్షసకృత్యము)
అని చెప్పినది ఈలోకమున స్వయంప్రయోజనముగా నొనర్పం
బడునట్టి కైంకర్యము విషయమునను సామాన్యముగ
వర్తించుటం జేసియును, ‹అఱివిలేన క్కుఱుళాయ్ - అఱియాద
పిళ్ళైకళ్ళోడు' (బుద్ధితెలియని పిల్లలవలె జ్ఞానహీనుండగు నన్ను
కృపతో చూడుము) అన్నట్టి స్థితిలో నుండవలసి యున్నప్పుడు,
తనకిష్టమైనదియైనంతమున నద్దియైన నొక్కదానిని కైంకర్యంబని
యొనర్చినట్లయిన, అది స్వామికెన్ని యిష్టంబై యుండున నేడినియ
మంబెద్దియును లేనందునను, ‹లోకే ప్రియతమాన్యాత్మన శ్చేష్టా
ని శాస్త్రవిరుద్ధాని' (లోకమునందు తనకిష్టంబైనట్టి కార్యములు
శాస్త్రవిరుద్ధంబులు కానివై యుండవలయును) అని శ్రీభాష్య
కారులవారు ఆహ్నికగ్రంథమునందు సాయించియున్నందు
నను, ‹స్వయంతురుచిరే దేశే క్రియతామితి మాం వద' (స్వామీ!
దేవరవారే స్వయముగ తమకిష్టమైనట్టి తావున పర్ణశాలను

దాపర్ నిఱ్కుం స్వామిశోల్ల చ్చెయ్య మదువుమ్ కైంకర్యమా
క వేణ్డుకైయాలుమ్ శెయ్‌దవేల్ వియనావ ప్రపన్ననుక్కుమ్
యావచ్ఛరీరపాతం యథాధికారం యథాశాస్త్రం నడన్దా
లిదువుమ్ 'ప్రహార్షయిష్యామి' ఎన్గిఱ ప్రధానఫలపర్యంతమా
మెన్ఱపడి.

౨౧. భగవత్కైంకర్యముమ్ భాగవతకైంకర్యము
మ్ శేరవనుష్ఠిక్క వరిదానపోదు పరమపురుషార్థ కాష్ఠైయాన
భాగవతకైంకర్యమే ఉపాదేయతముమ్ ఎన్ఱదు,

ప్రణవత్తిల్ శిక్షితస్వరూపనాకైయాలే భాగవతకైంక
ర్యం ఇవనుక్కు ప్రాప్తమాయిరుందదు, ఇప్పడియానా లిరణ్డు
మ్ శేరవనుష్ఠిక్కవరుమ్పోదు శేరవనుష్ఠిక్కవుమ్, ఇరణ్డత్తొ
ట్టై విడవేణ్డుమ్పడియాన వాపద్దశైయిలే,

శ్లో॥ తస్మాద్విష్ణుప్రసాదాయ వైష్ణవాన్పరితోషయేత్।
ప్రసాదసుముఖో విష్ణుస్తేనైవ స్యాన్న సంశయః॥

శ్లో॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్।
తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః॥

నిర్వహించుటకై యాజ్ఞాపింపుడు) అని శ్రీలక్ష్మణస్వామివారు ప్రార్థించినప్రకారము ఏమిచేయుదును? అని దాసుండు నీవు వంటి, స్వామి నియమించినదాని జేయుటయున్న కైంకర్యము కావలసియున్నందునను, ఆత్మసమర్పణయాగము నొనర్చియున్నట్టి ప్రపన్నునికిన్ని, యావజ్జీవము తన యధికారము కనుగుణముగ శాస్త్రప్రకారము ప్రవర్తించి ట్లయిన, నిదియును 'ప్రహ్లాదయిస్వామి' అన్నట్లు భగవంతుని సంతోషపెట్టుట యనునదే ప్రధానఫలములలో నత్యద్భుతము [illegible]గల దనుట.

౨౧. భగవత్కైంకర్యమును భాగవతకైంకర్యమును రెంటింటి నొనర్చుట యశక్యంబైనప్పుడు, పరమపురుషార్థకాష్ఠయగు భాగవతకైంకర్యమునే యనుష్ఠించునది.

దీని యభిప్రాయ మేమనగా—

ప్రణవమునుండి స్వరూపజ్ఞానము గలిగినవాం డగుటం జేసి భాగవతకైంకర్యం బీతనిస్వరూపాను[illegible]మై యున్నది. ఇందుచే భగవద్భాగవతకైంకర్యంబులను రెంటినిన్ని కూడ యనుష్ఠింపవలసి వచ్చినప్పుడు రెంటినిన్ని చేర్చి యనుష్ఠింపవచ్చును. ఈరెంటిలో నొక్కదానిని విడనాడవలసినంతటి కష్టస్థితి తటస్థించినప్పుడు,

తా॥ విష్ణువుని సంతోషపెట్టుటకై విష్ణుభక్తులను సంతోషపెట్టునది. అందుచే భగవంతుండు నిస్సంశయముగ సంతోషపడును.

తా॥ నాభక్తుల భక్తులయెడల నాకెక్కువ ప్రీతి. కావున నట్టివారు విశేషముగ ఆదరింపవలసినవారు,

శ్లో॥ ఆరాధనానాంసర్వేషాం విష్ణోరారాధనంపరమ్।
తస్మాత్పరతరంప్రోక్తం తదీయారాధనంపరమ్॥

శ్లో॥ అనాదృతసుతంగేహీ పురుషం నాభినందతి।
తథాఽనర్చితసద్భక్తం భగవా న్నాభినందతి॥

శ్లో॥ స్వారాధనంవిహాయాపి స్వభక్తానర్చయ న్తియే।
తేభ్యః ప్రసన్నో భగవాం స్సిద్ధి మిష్టాంప్రయచ్ఛతి॥

ఇత్యాది ప్రమాణ విశేషఙ్గళాలుమ్ 'ఏన్ఱ్ యిరుప్పారై ఎల్లుమే శ్రీవచనైయ్యాన్ఱ్ యిరుప్పార్ తవమ్' ఎన్గిఱ న్యాయం స్వయం ప్రయోజనకైంకర్యత్తిలుమ్ సమానమాకై యాలున్, భాగవతకైంకర్యం తన్నిలే భగవత్కైంకర్యత్తై క్కండు కృతార్థనాయిరుక్కై ప్రాప్తమెన్ఱపడి.

౨౨. ఇవై యిరండిలుమ్ ప్రధాన మాచార్య కైంకర్యమ్ ఎన్నదు.

భగవాన్ పక్కలిల్ పోలే ఆచార్యన్ పక్కలిలుమ్ అనువర్తిప్పనెన్ఱు అతిదేశిత్తు పనస్తిక్కై,

శ్లో॥ గురోర్గురుతరంనాస్తి గురోరన్యం నభావయేత్।
గురోర్వార్తాం కథాంచైవ గురోర్నామసదాజపేత్॥

తా॥ అందఱిని ఆరాధించుట కంటెను విష్ణువు నారాధించుట మేలు. వాని నారాధించుట కంటెనున్ను వాని భక్తుల నారాధించుట మేలు.

తా॥ తనపుత్రుని తిరస్కరించినట్టి వానిని తండ్రి యాదరించునా? అట్లే తన భక్తుల నాదరింపనివారిని భగవంతుండు ప్రేమింపడు.

తా॥ భగవదారాధనమును విడనాడినదైనను, భగవద్భక్తుల నారాధించునది. అందుమూలముగ సంతోషించినట్టివాఁడై భగవంతుండు ఇష్టసిద్ధిని గలుగఁజేయఁగలడు.

ఇత్యాది [illegible] వాక్యములఁబట్టియును 'ఎన్ పోయి రుప్పారై వె[illegible] వరై చ్చాత్తియిరుప్పార్ తవమ్' భాగవతులకు కైంకర్యము నెఱపుట భగవత్స్తోత్రమును మించినది) అను న్యాయము స్వప్రయోజనంబగు కైంకర్యము విషయమునను వర్తించుటం జేసియును భాగవతకైంకర్యం బొనర్చుటచేతనే భగవత్కైంకర్యమునున్ను సిద్ధించునట్టి దానినిగాఁ జూచి కృతార్థుండగుట యావశ్యకం బనుట.

౨౨. ఈ రెంటిలో ప్రధాన మాచార్య కైంకర్యము.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

భగవంతుని విషయమునవలెనే దానితోఁబాటు ఆచార్యుని విషయమునను వర్తించునదియని యింతమాత్రమే చెప్పఁబడ,

తా॥ ఆచార్యునికంటెను గొప్పవాడులేడు. ఆచార్యుని సమాచారంబులను జెప్పుచు, తన్నామస్మరణమును సదా యొనర్చునది.

శ్లో॥ గురురేవ పరంబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః
గురురేవ పరా విద్యా గురురేవ పరంధనమ్॥ ।
శ్లో॥ గురురేవ పరః కామో గురురేవ పరాయణః'

ఇత్యాదికళిలే ఆచార్యకైంకర్య ప్రాధాన్యం ప్రమితమాకైయాలుమ్, భగవద్భాగవత కైంకర్యజ్గళుమ్ ఆచార్య సక్షైయాల్ పడక్కడవేణ్డుకైయాలే ఆచార్యకైంకర్యత్తై నిరూపిత్తుప్పార్త్తాల్ ఇదు భగవదాజ్ఞా సిద్ధమాకైయాలే భగవత్కైంకర్యము మాచార్యనుడైయ భాగవతత్వ సామాన్యత్తాలే ఇదుతానే భాగవతకైంకర్యమాయ్ నిఱ్కైయాలే,

శ్లో॥ చక్షుర్గమ్యం గురుం త్యక్త్వా
శాస్త్రగమ్యన్తు యస్స్మరేత్।
హస్తస్థముదకం త్యక్త్వా
ఘనస్థ మభివాంఛతి॥

శ్లో॥ సులభంతు గురుం త్యక్త్వా దుర్లభం య ఉపాసతే।
లబ్ధం త్యక్త్వా ధనం మూఢో గుప్తమన్వేషతే క్షితౌ'

ఇత్యాదికళిల్ చొల్లుగిఱపడియే ఆచార్యకైంకర్యత్తై విట్టు భగవత్కైంకర్యాదికళిలే ఇழియక్కడవనల్లన్. కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బుప్పడియే ఆచార్యకైంకర్య ప్రధానరాయ్ నిన్ఱు తిరితన్దాకిలు

తా॥ ఆచార్యుండే పరబ్రహ్మము. ఆచార్యుండే యాధారము. ఆచార్యుండే బ్రహ్మవిద్య ఆచార్యుండే గొప్పధనము

తా॥ ఆచార్యుండే పురుషార్థము ఆచార్యుండే పరమాశ్రయము.

ఇత్యాదితావులయందు ఆచార్యకైంకర్యము ప్రధానంబైనదిగాఁ దెలుపఁబడినందునను, భగవద్భాగవత కైంకర్యంబులు సయితము ఆచార్యానుజ్ఞచే జరిపింపవలసినవి యైనందునను, ఆచార్య కైంకర్యమును పరిశీలించి విచారించితిమేని యిది భగవదాజ్ఞా సిద్ధంబగుటం జేసి యిదియును భగవత్కైంకర్యంబగును. మరియు ఆచార్యుండును భాగవతులలో నొక్కండు గాన నట్టి యాచార్య కైంకర్యము భాగవతకైంకర్యమున్ను కాఁగలదు. ఈహేతువులను బట్టి.

తా॥ చక్షురింద్రియ గోచరుండగు గురువును వదలి శాస్త్రవేద్యుండగు గురువును (భగవంతుని) ఎవ్వఁడు స్మరించుకొనునో, అట్టివాఁడు చేతిలోనుండు యుదకమును వదలుకొని మేఘములలో నుండునట్టి యుదకముకై యాశపడునట్టి వానివంటివాఁడు.

తా॥ సులభుండగు గురువును వదిలి దుర్లభుండగు గురువును (భగవంతుని) యెవ్వఁడు ఉపాసించునో, వాఁడు చేజిక్కిన ధనమును పోఁగొట్టుకొని భూమిలో నెచ్చటనో గూఢముగా పాతిపెట్టియున్నట్టి ధనమునకై వెదకునట్టి వానివంటివాఁడు.

ఇత్యాదితావులఁ జెప్పియున్నట్లు ఆచార్య కైంకర్యమును విడనాడి భగవత్కైంకర్యాదుల నవలంబింపఁగదు. శ్రీశ జ్ఞానుణ్ శిరుత్తాంబను గ్రంథమునఁ జెప్పియున్నట్లు, ఆచార్య

న్నైయప్పిరానుడై, కణ్ణియణోల తిరువరుక్కాణ్పినార్, పెరియ వణ్ కురుకూర్ నకర్ నమ్బిక్కాళ్ ఉరియనా యడియేన్ పెఱ్ఱ నమ్బియే' ఇత్యాదికళిల్పడియే ఆచార్యాభిమతమెన్ఱు యథాకాలం భగవద్భాగవతకైంకర్యఙ్గళై యనుభవిక్క ప్రాప్తమెన్ఱపడి.

౨౩ ఇక్కైంకర్యపరనుక్కు పరమైకాన్తికళుకన్దవిడమే ఉచితస్థా[illegible] న్ఱదు.

కర్మశీలరాయిరుప్పార్క్కు వాసస్థానమాక శాస్త్రార్థఙ్గళ్ వకుత్త పుణ్యదేశఙ్గళ్ కలికాలాది దోషఙ్గళాలే మ్లేచ్ఛాది పరిగృహీతఙ్గళాయ్ 'నాధర్మజనభూయిష్ఠ' మిత్యాదికళిల్పడియే పరిత్యాజ్యఙ్గళాకైయాలుమ్, పుణ్యదేశఙ్గళుక్కు చ్చొల్లుమ్ శిల లక్షణఙ్గళుక్కు అవ్యాప్త్యతివ్యాప్తికళుణ్డాకైయాలే, ఇవై ప్రాయికఙ్గళాకైయాలుమ్ ''ఆత్మనస్తుష్టి రేవచ'' ఇత్యాదికళై ప్పార్త్తు తన్నభిమతమాత్రత్తాలే ఒరుదేశత్తై యఱుదియిట్టుక్కొళ్ళప్పార్త్తాల్ అదుతప్పుమ్ కూడుకైయాలుమ్ ''ఏకః కార్యం ననిర్ణయేత్'' ఎన్ఱదు శాస్త్రనిషిద్ధమా

కైంకర్య ప్రధానులై యుండి, «తిరుత్తణ్కాలుమ్ దేవపిరాను దై కక్కుటియకోల తిరుపతుకాణ్పార్ పెరియువణ్కురుహూర్ నగర్ నమ్బికాళ్ ఉరియనాయడియేన్ పెత్తనన్నైయే' (తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీనమ్మాళ్వారులే ప్రాప్యప్రాపకంబులని నమ్మియుండునట్టి నేను అట్టి శ్రీనమ్మాళ్వారులు ప్రీతించినది యగుటను బట్టి భగవద్దివ్య మంగళవిగ్రహమును సేవించెదను) ఇత్యాదిగాథాదులఁ జెప్పియున్నట్లు ఆచార్యాభిమతంబులనెడి తలంపుతో కాలపరిస్థితులనుబట్టి భగవద్భాగవత కైంకర్యంబులననుభవించుట యావశ్యకంబనుటఁ.

93. ఇట్లు కైంకర్యపరుండైనట్టివానికి పరమైకాంతులు వేంచేసియున్నట్టి స్థానమే యుచితమైనట్టి వాసస్థానము.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

కర్మిష్ఠులుగానుండునట్టి వారికి వాసస్థానముగాను శాస్త్రీయము లొప్పుకొనినట్టి ప్రదేశంబులు కలికాల దోషం-బులవలన మ్లేచ్ఛాదులచే నాక్రమింపఁబడినవై, «నాధర్మిజ భూయిష్ఠం' (కర్మనిష్ఠులుకాని వారుండునట్టి ప్రదేశమున వసింపకూడదు) అన్నట్లు పరిత్యాజ్యంబు లగుటంజేసియును, పుణ్యదేశంబుల విషయమగు కొన్నిలక్షణంబులకు అతివ్యాప్త్యవ్యాప్తిదోషంబు లుండుటంజేసి యవి సామాన్యంబులైనందునను. «ఆత్మనస్తుష్టిరేవచ' (తనకు సంతోషముగా నున్నట్టి తావుల వసించునది) ఇత్యాది ప్రమాణములఁబట్టి తనకిష్టంబైనది యగుటనుబట్టి మాత్రమే యేదొక ప్రదేశమును వాసస్థానముగా నేర్పఱచుకొనినట్లైయున, అది తప్పియునుపోఁదగియుండుటంజేసియును «ఏకః కార్యంననిర్ణయేత్' (ఒక్కండుగా దేనినిన్ని నిర్ణ

కై యాలుమ్ రాజసతామసపురుషబుద్ధియోడే కూడిన్గొళ్ళ ప్పార్గళ్ "యయాధర్మ మధర్మంచ కార్యంచా కార్యమేవచ। అయథావ త్ప్రజానాతి బుద్ధి స్సాపార్థ రాజసీ" ఇత్యాదికళిల్పడియే అవర్కళుడైయ కలక్కత్తై యిట్టు తన్నుళ్ళ తెళివైయుమ్ కలక్కప్పడియాయ్ నైక్కైయాలుమ్ సమ్యక్ జ్ఞానహేతువాన సత్త్వగుణోన్మేషత్తాలే అనన్యార్హ శేషత్వ జ్ఞానవాన్గళుమ్ అనన్యోపాయరుమాయ్ అనన్య ప్రయోజరుమాన ప్రతిబుద్ధాధికారికళ్ తఙ్గళుక్కు స్వరూపప్రాప్త స్వామికైంకర్యత్తుక్కు నిలమిదు వెన్ఱు విసంవాదయాయ్ నిర్ణయిత్తు ఆదరిత్తుడనే వర్త్తిక్కుమ్ క్షేత్ర మార్యావర్తాదికళన్ఱిక్కే యొక్తిన్దాలుమ్, అవర్గళుక్కు అవ్విడయాకిఙ్గళ్ కణ్డతిల్లైయే యాకిలుమ్,

శ్లో॥ "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః।
తత్రతత్ర కురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరంతథా॥

శ్లో॥ తులసీకాననం యత్ర యత్రపద్మవనానిచ॥
వసన్తి వైష్ణవాయత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః॥

శ్లో॥ యత్ర భాగవతాస్స్నానం కుర్వంతి విమలాశయాః।
తత్తీర్థ మధికం విద్ధి సర్వపాపప్రణాశనమ్॥

యుంపఁ గూడదు' అని చెప్పి యాస్కందున నది శాస్త్ర నిషిద్ధం బగుటం జేసియును, రాజసతామస బుద్ధి గల వారితోఁ జేరి యాలోచించితే (యయాధర్మ మధర్మంచ కార్యంచా కార్యమేవచ అయథావత్ప్రజానాతి బుద్ధిస్సా పార్థరాజసీ' (దేనిమూలముగ ధర్మాధర్మంబులను యథార్థరీతిని తెలిసికొనఁజాలడో, అట్టిబుద్ధి రాజస మనఁ బడుచున్నది) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, అట్టివారి యజ్ఞానము మూలముగ తనకున్నట్టి జ్ఞానమున్ను పోవుటకు సిద్ధంబగుటం జేసియును, యథార్థజ్ఞానమునకు హేతుభూతంబగునట్టి సత్వగుణము అతిశయించుటచే అనన్యార్హ శేషత్వ జ్ఞానము గలవారును, అనన్యోపాయులును, అనన్య ప్రయోజనులును నగు ప్రతిబుద్ధాధికారులు తమకు స్వరూపంబగు భగవత్కైంకర్యం బొనర్చుటకు అనుకూలంబగు ప్రదేశంబిద్దియని విచారించి నిర్ణయించి ప్రీతితో వసించునట్టి క్షేత్రము ఆత్మావస్థాదులకు కాకపోయినను, అట్టిప్రదేశంబున నట్టి లక్షణములు కానఁబడక పోయినను,

తా॥ ఇంద్రియ జయము గలవాఁ డెచ్చట వసించునో, అదియే కురుక్షేత్రము. నైమిశమును, పుష్కరమును నదియే.

తా॥ ఏప్రదేశమున తులసీవనంబు లుండునో, ఏ ప్రదేశమున, పద్మములుండునో, ఏప్రదేశమున శ్రీవైష్ణవులు వసించుదురో, ఆప్రదేశమున భగవంతుండు సిద్ధముగా నుండును.

తా॥ ఏ తీర్థమునందు నిర్మలమనస్కులగు భగవద్భక్తులు స్నానము చేయుదురో, అట్టి తీర్థము సర్వపాపములను నశింపఁజేయునట్టి దానినిగా నెఱుంగునది.

శ్లో॥ నిమిషం నిమిషార్ధంవా యత్ర తిష్ఠన్తి వైష్ణవాః ।
తద్దేశం మంగళం పుణ్యం తత్తీర్థం తత్తపోవనమ్ ॥

శ్లో॥ యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధో మహాభాగో మహీయతే ।
నతత్ర సంచరిష్యన్తి వ్యాధిదుర్భిక్షతస్కరాః॥

ఇత్యాదికళిల్పడియే సర్వాధికమాన పుణ్యక్షేత్రమా యైయాలే స్వయం ప్రయోజన త్రివిధకైంకర్య పరనుక్కు అశేషశేషవృత్తికళుక్కుమ్ ఇదువే విష్ణునివాంణాది హేతువాన ఉచితస్థాన మెన్ఱపడి. ఇవర్కళుక్కు పరమైకాన్తిత్వమావదు ? పరశిత్వ పంహిత పరమపురుషార్థజ్ఞళిల్ ప్రమాణానుగుణమాన వనన్యత్వాధ్యవసాయ విశేషమ్. ఇదువే భాగవత వైష్ణవ శబ్దఙ్ఙళుక్కుమ్ ప్రధానవిషయమ్॥

౨౪. ఇప్పడి తుల్యశీలరై క్కూడై యాదుపోగు విపరీత పంసర్గ మేకాన్తవాన పరిహార్యమ్ ఎన్ఱదు.

శ్లో॥ "దుర్జనః పరిహర్తవ్యో విద్యయాఽలంకృతోపినస ।
మణినా భూషిత స్సర్పః కిమసౌ నభయంకరః ॥

శ్లో॥ త్యజదుర్జనసంసర్గం భజ సాధుసమాగమమ్ ।
కురు పుణ్యమహోరాత్రం స్మర నిత్య మనిత్యతామ్॥
నానద్భిః కించిదాచరేత్ ॥

తా॥ ఒక నిముషముగాని, అర్ధనిముషముగాని యేప్రదేశమున శ్రీవైష్ణవులు నివసింతురో, అట్టి ప్రదేశము మంగళకరమును, పుణ్యకరమును, పుణ్యతీర్థమును, తపోవనమును.

తా॥ అష్టాక్షరమంత్ర సిద్ధిగల మహానుభావుం డెచ్చట వసించునో, అచట వ్యాధులు, దుర్భిక్షము, దొంగలు నుండరు.

ఇత్యాదివాక్యములం జెప్పియున్నట్టిది సర్వాధికంబగు పుణ్యక్షేత్రం బగుటం జేసి, స్వయంప్రయోజన త్రివిధ (భగవద్భాగవతాచార్య) కైంకర్యపరునకి సనుస్థ కైంకర్యంబులకును ఇదియే విఘ్ననివారణాది హేతువగు ఉచిత ప్రదేశం బని మెలంగునది. వీరికి పరమైకాంతిత్వ మనఁగా—పరతత్వ, పరహిత, పరమ పురుషార్థంబుల విషయమున ప్రమాణానుగుణంబగు అనన్యతాధ్యవసాయము. ఇదియే భాగవతుం డన్నను వైష్ణవుండన్నను ప్రధానంబైనట్టి యర్థము.

౫౭. ఇట్లు తనవంటి యనుష్ఠానపరులతో సహవాసము తటస్థింపనప్పుడు, విరుద్ధానుష్ఠానపరులతోఁ జేరక తాను ఏకాంతముగానుండి యట్టివారిని త్యజించుట యుచితము.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

తా॥ పరనిందా విద్యావంతుండై నప్పటికిన్ని వానితో సహవాసము చేయఁగూడదు. మణితో నలంకరింపఁబడినప్పటికిన్ని, సర్పము భయంకరంబైనది కాదా?

తా॥ దుర్జన సాంగత్యమును విడనాడునది. సజ్జనసాంగత్యముఁ జేయునది. దివారాత్రములు పుణ్యకార్యముల నొనర్చునది. సంసారమనిత్యంబని నిత్యము స్మరించుకొనునది, సత్పురుషులు కానివారితో నెట్టి సాంగత్యముఁ జేయఁకూడదు.

శ్లో॥ ఏకాన్తశీలస్యదృఢవ్రతస్యపంచేంద్రియప్రీతినివర్తకస్య।స్వ అధ్యాత్మయోగేధృతమానసస్యమోక్షో ధ్రువో నిత్యమహింసక

ఇత్యాదిగళిల్ తాత్పర్యత్తై యుటైయ్య యావరుమ్ముక్తై యిల్లై యెన్ను యథా శక్తి " పణమాడర వణ్ణైప్పల్పలకాల ముమ్ వళ్ళళ్ మణవాళర్ మెయ్యన్నైత్త పరిశితు " ఎన్ను పరసంకల్ప పారవశ్యత్తై యనుసన్ధిత్తు " తామరైక్కణ్ణావో తనియేన్ తనియాళావో, తామరైక్కైయావో ఉన్నై ఎన్ను కోల్ శేర్ పదువే" ఎన్నుమ్, ఉయిర్ తున్నై యాన వెమ్పెరుమానోడే ఉణ్కక్కుటైయై ఎణ్ణికొణ్డిరుక్క ప్రాప్తమెన్నపడి॥ ౨౮॥

౨౯. ఇవనుక్కు గతిచిన్తనాదికళ్ చిత్తతోష హేతువాన కాలయాపనమ్ ఎన్నదు.

ప్రవృత్తిక్కు గతిచింతనాదికళ్ శరీరవిశేషమాక వేణుమెన్నోరు విశేషమన్ఱిక్కే ముటుక్కు విద్యాన్తర సామాన్యత్తాలే ఉత్తరపూర్వాఘాశ్లేషవినాశఙ్గళ్, ఉత్క్రమణవిశే

తా॥ ఏకాంతశీలుండును, దృఢాధ్యవసాయముగల వాఁడును, శబ్దాదీంద్రియ విషయములయెడల వైరాగ్యముగల వాఁడును, భగవద్ధ్యానముచే మనస్సును వశపఱచుకొనినట్టి వాఁడును, దేనినిన్ని హింసింపనివాఁడునగు వానికి మోక్షము గలుగుట నిశ్చయము.

ఇత్యాది వాక్యముల ముఖ్యోద్దేశముఁ దెలిసికొని, యెవ్వరును మనకు సహాయకులు లేకుండుట యనునది యాశేషశాయియగు శ్రీరంగనాథుని సంకల్పంబే యనుకొని భగవత్సంకల్పంబునకు పరవశుండై యుండవలసినదాని ననుసంధించుకొని, ,,తామరైక్కణ్ణావో, తనియేన్ తనియాళావో తామరైక్కైయావో వున్నై యెన్ఱుకొల్ శేర్వధువే'' (ఓ పుండరీకాక్షుఁడా? ఓ యద్వితీయుఁడా! ఓ పద్మమువలె చల్లని హస్తముగలవాఁడా! ఒంటరిగా నుండునట్టి నన్ను ఎప్పటికి నీతోఁ జేర్చుకొనెదవు?) అని పాయించినట్లు మనయాత్మకు సహాయ భూతుండగు భగవంతుని చేరుట యెప్పటికో యని యందులకై నిరీక్షించుచుండుట యావశ్యకం బనుట.

౨౫. ఇట్టి వానికి అర్చిరాదిమార్గమును పదేపదే చింతించుకొనుచుండుట మొదలగునవియే మనస్సంతోషకరంబగు కాలక్షేపము.

దీనియభిప్రాయ మేమనఁగా—ప్రవత్తికి అంగములుగాను అర్చిరాదిమార్గ చింతనము మొదలగునవి యావశ్యకంబులని నియమం బెద్దియును లేకున్నను, తక్కిన యుపాసనా

షమ్, జ్ఞానోపాయనప్రకారమ్, అర్చిరాదిమార్గమ్, అపవర్గ దశా విశేషమెన్ఱివర్ఱై యనుదిన చిన్తనం ప్రపత్తి కంగమాగ క్కొళ్ళవేణుమెన్ఱు ఉపహిత్తవ్యాఖ్యాల్ కంఠోక్తమాన వర్ధనం చకత్తైయుమ్ తత్త్వవిత్తుక్కు ముముక్షుత్వ ప్రాప్తమాన స్వత న్త్రకర్తృత్వాది బుద్ధివిశేషత్యాగత్తైయుమ్ ఒన్ఱివర్ఱిల్ "ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యతే" ఎన్ఱదుక్క సంకోచరిల్లామైయాలుమ్ "మాకవైకున్దం కాణ్పదఱ్కెన్మ నమ్, ఏకమెణ్ణుమిరాప్పకలిన్ఱియే" ఇత్యాదికళ్ ఉపాయాన న్తరకళైయుమ్ ఉపేక్షిక్క ప్రార్త్తాలుమ్ విలక్షణాళ్ణాదపడి మనస్సుక్కు స్వప్రాప్తవిషయత్తిల్ పిఱన్ద ప్రావణ్యాతిశయత్తై క్కొళ్ళుకైయదాకైయాలుమ్, ఇప్పడియిరుక్కుమ గతిచిన్తనాదికళ్ "ద్వయమర్థానుసన్ధానేనసహ సదైవం వక్తా యావచ్ఛరీర పాత మత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ । ఆరాధయాశా హారిం భ

ద్వ్యుపాయంబులతోఁ బాటు దీనిఁ గొనుటచే ¹పూర్వోత్తరాఘా శ్లేషవినాశములును, ఉత్క్రాంతిమార్గ విశేషములును, హార్దోపాయన ప్రకారమును, అర్చిరాదిమార్గమును, అపవర్గదశా విశేషమును వీటినియను సంధించుకొనుచుండుటను ప్రపత్తి కంగంబుగాఁ గొనవలయునని యూహించి చూచినట్లయిన, కంఠోక్తంబైనట్టియర్థపంచకమున్ను, తత్త్వవేత్తకు ముముక్షుత్వమును బట్టియుండునట్టి స్వాతంత్ర్య కర్తృత్వాది బుద్ధి విశేష త్యాగమున్ను తప్ప "ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షా న విద్యతే" (ప్రపత్తి వేఱొకదానిసహాయమును నపేక్షింపనిది) అని చెప్పిన నా[illegible]లోపమున్ను లేకుండుటం జేసియును, "మామకీనకుసుమ్ కాణ్వాదర్కన్మనం ఏకమేవ మిరాప్పకలిస్త్రియే" (రాత్రి పగలన్నమాట లేకుండ ఎల్లప్పుడును నా మనస్సు శ్రీవైకుంఠము నెప్పుడు సేవింతునా యని చింతించుచుండును) ఇత్యాదులు ఉపాయాంతరము (ప్రపత్తికి) ఉపకారకంబులు కావని యుపేక్షింపఁదలంచినను, తప్పించుకొనుటకు వీలులేనట్లు మనస్సునకు స్వతః ప్రాప్తంబగు విషయమునఁ గల్గిన ప్రావణ్యముఁ దెలుపునవి యగుటం జేసియును, ఇట్టివిగా నుండునట్టి గతిచింతనాదులు "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహా సదైవం వక్తాయావచ్ఛరీర పాతమత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ। అరా

---

(1) బ్రహ్మవేత్తయొక్క సంచిత పాపకర్మములు బ్రహ్మవిద్యామాహాత్మ్యముచే నశించుననియు అందుచేతనే యాగామి పాపకర్మంబు లీతనితో సంబంధింపవనియును వేదాంతశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. దీనిని బ్రహ్మవేత్త సర్వదాయును సంధించుకొనవలయు ననెడి నియమము కద్దు,

 (అరవము

త్రాన్ గనుయిష్యామి వాసరాన్ । శీరా౹లన్ద శోల్నినైన్దు పోక్కు కేల్ శూళ్విన్నైయినాళ్ త్తుయిరై ఎన్నినైన్దు పోక్కుపరిప్పను'' ఇతి వ్యాదికళిల్ బ్బడియే విరహిణీవృత్తాంతన్యాయత్తాలే చిత్తసంశ్లేష హేతుక్కళుమాయ్ ఉచితమాన పోదుపోక్కు యాగుక్కు మెన్ఱపడి.

శ్లో॥ సమీపం రాజసింహస్య రామస్యవిదితాత్మనః।
సంకల్పహయసంయుక్తైర్యాస్యామివ మనోరథైః ॥

శ్లో॥ నైషా పశ్యతి రాక్షస్యో నేమాన్ పుష్పఫలద్రుమాన్।
ఏకస్థ హృదయానూనం రామమేవాను పశ్యతి॥

ఇత్యాదికళై యిఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు ॥

౨౬. చాతకవృత్తియాన విదనుక్కు అన్తిమ ప్రత్యయం స్వయత్నసాధ్యమన్ఱు ఎన్ఱదు.

అన్తిమప్రత్యయ విశేషానుగుణమాన ఫలవిశేష సిద్ధి యెన్ఱు అష్టమాధ్యాయత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్ద ప్రకారత్తై నినై

ధయః హరింభక్త్యా గమయిష్యామి వాసరాః । శీర కలంద శీల్ నిఱైన్దు పోక్కాలెల్ శూర్ప్ వినైయి నాళ్ తొఱుమై ఎన్నెన్ను పోక్కు వరిప్పోదు'' (అనాను సంధానతో సర్వదా ద్వయానుసంధానముఁ జేసికొనుచు యావజ్జీవము శ్రీరంగక్షేత్రమునందు సుఖముగా వసింపుము) (భక్తితో భగవంతుని యారాధించుచు కాలముగడిపెదను.) (కల్యాణగుణములతోఁ గూడియుండునట్టి భగవన్నామములను అనుసంధించుకొనుటచే పాపంబులను పోగొట్టుకొనకపోతే మరల వానిని ట్లు పోగొట్టుకొనుట?) ఇత్యాదులయందు చెప్పియున్నట్లు విరహిణీ వృత్తాంత ప్రకారము మనస్సంతోష కారణంబులైన సత్కాలక్షేపములుగా నున్న యుండగలవని యెఱుంగవలెను.''

తా॥ సీతాపిరాట్టి సంకల్పరూపంబులగు గుణ్ణంబులు ఈడ్చునట్టి మనోరథంబులతో సుపర్ణుండగు శ్రీరామచంద్రుని సన్నిధికి పోవుచున్నట్లున్నది.

తా॥ ఈమె మనస్సు ప్రక్కనుండు రాక్షస స్త్రీలపైగాని, పుష్పవృక్షములపైగాని పోనందున, ఈమె వారిం జూడక, సర్వదా శ్రీరామచంద్రుని యందే మనస్సు గలదైనందున ఆయననే చూచుచున్నది.

ఈ పైవాటినిన్ని ఈసందర్భమున ననుసంధించుకొనేది.

౨౮. చాతకవృత్తియగు ఈతనికి అంతిమ స్మృతి స్వప్రయత్నముచే సాధించుకొనలసినది కాదు.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

అంతిమ ప్రత్యయముకు (మరణకాలమునం దీతనికిఁ గల యనుసంధానముకు) అనుగుణముగ ఫలము సిద్ధింపఁగలదని

తున్నమక్కుమ్ ప్రాప్యవిషయత్తిల్ అంతిమప్రత్యయత్తై నామే సాధిక్కవేణు మెన్ఱు నినైత్తిరుక్కవేణ్డామ్,

శ్లో॥ స్థితే మనసి సుస్వస్థే శరీరేసతి యోనరః ।
ధాతుసామ్యే స్థితే స్మర్తా విశ్వరూపంచ మామజమ్ ॥

శ్లో॥ తతస్తం మ్రియమాణన్తు కాష్ఠపాషాణసన్నిభమ్ ।
అహంస్మరామి మద్భక్తం నయామి పరమాంగతిమ్ ॥

శ్లో॥ జ్ఞానసమకాల ముక్తః కైవల్యం యాతి గతశోకః ।
తీర్థే శ్వపచగృహే వా నష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహమ్॥

చూ॥ శరీరపాతసమయేతు కేవలంమదీయైవదయయా ।
అతిప్రబుద్ధోమామేవావలోకయన్ అప్రచ్యుతపూర్వ
సంస్కార మనోరథః ॥

పా॥ ఎయ్ప్పెన్నై వన్దు నలియుమ్బోదఙ్గేదు నానున్నై నినైక్కమాట్టేన్ అప్పోదైక్కిప్పోదే శొల్లివైత్తేన్"

ఇత్యాదికళిఱ్పడియే భగవత్కృపైయాలే అదువున్దానే వన్దదాకిల్ కాణ్గిరోమెన్ఱు పరమఫలత్తిలోపలే అన్తిమప్రత్యయత్తిలుమ్ నిర్భరనాయ్ "యం యోగినః ప్రాణవియోగకాలే యత్నేన చిత్తే వినివేశయన్తి" ఎన్గిఱ శ్లోకత్తై విట్టు చాతకప్ర

శ్రీభగవద్గీతలయొక్క యెనిమిదవ యధ్యాయమునఁ దెలిపియు న్నట్టిదానిఁ దలంచుకొని, మనకున్ను ప్రాప్యవస్తువు (భగవం తుని) విషయమున నంతిమ ప్రత్యయమును మనమే సాధిం చుకొనవలయునని తలంచి యుండవద్దు.

తా॥ మనస్సు స్థిరముగానుండి, శరీరము స్వస్థముగా నుండి యెవ్విధమైన జాడ్యమున్ను లేకుండయున్నప్పుడు,ఎవ్వం డు నావిశ్వరూపమును స్మరించుకొనుచున్నాఁడో, అటుపిమ్మట అట్టి నాభక్తుండు మృతినొంది కట్టెవలె బడియుండునప్పుడు వా నిని నేనే స్మరించుకొని వానికి సద్గతిని గలుగఁజేయఁగలను.

తా॥ నాభక్తుండైనవాఁడు పుణ్యక్షేత్రమునఁ గాని ఛండాల గృహమునఁగాని స్మృతితప్పియైనను మరణించి నట్లయిన మోక్షమును బొందగలడు

తా॥ మరణకాలమున నాయొక్క దయచేతను మాత్ర మే జ్ఞానాధిక్యము గలవాఁడై నన్నే సాక్షాత్కరించుచు పూర్వసంస్కారమునున్ను మనోరథమునున్ను బోగొట్టుకొనక నన్ను పొందును.

తా॥ స్వామీ ! మరణబాధతో శ్రమపడుచు స్మృతి తప్పియున్నప్పుడు నిన్ను స్మరింపజాలను. కావున నప్పటికిగాను యిప్పుడే ప్రార్థించుచున్నాడను,

ఇత్యాదితాత్పర్యంబులఁ జెప్పియున్నట్లు, భగవత్కృపచే నది తనంతనే గలిగినట్లయిన, చూచుకొందమనుకొని భగవత్ప్రా ప్తివిషయము నందువలెనే యంతిమ ప్రత్యయము విషయము నను్న నిశ్చింతుండై, ‘‘యంయోగినః ప్రాణవియోగకాలే యత్నేనచిత్తే వినివేశయన్తి’’ (ఏపరబ్రహ్మమును యోగులు

త్తియాయ్ కృష్ణమే ఘత్తిష్ణైయ కృపారసత్తై ప్పార్త్తిగు క్కు ఉచితమెన్నపడి. "సత్యస్థా న్నిభృతో భజస్వసహ యాచారా[illegible] వ్యవస్థాపయ" ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ తాత్పర్యత్తైయు మిఙ్గే యనుసన్ధిప్పదు.

౨౭. ఇప్పడి శుణకృత్యమాన ఆత్మసమర్పణ యాగత్తిఱ్కు భగవత్సంకల్పసాధ్యమాన దేహావసాన మవభృథమెన్నదు

న్యాసవిద్యై యిల్ విధిక్కప్పట్ట వాత్మసమర్పణయాగం సాఙ్గమాక సకృత్కర్తవ్య మెన్ఱు ప్రమాణసిద్ధమాకై యాలుమ్ "ఏవం శరణ మభ్యేత్య భగవన్తం సుదర్శనం । అనుష్ఠిత క్రతుశ్శతో భవత్యేవ నసంశయః" ఇత్యాదికళిల్ప్పడియే ఉత్తరానువాకం పూర్వోక్త ప్రపత్తిఫలత్తైప్పఱ్ఱిక్ కర్తవ్య శేషమిల్లై యెన్ఱు తోఱ్ఱుకైక్కాక సర్వకర్తవ్యఙ్గళు మివనుక్కత్తానే సమ్పన్నఙ్గళెన్ఱు తానే ప్రశంసిక్కిఱదాకైయాలుమ్ ఇవనుక్కు మరణత్తై అవభృథమెన్ఱు శొన్నదుక్కు ఇన్ద యాగత్తు

ప్రయత్నముంతో మరణకాలమున తమ మనస్సునం దుంచుకొందుగోం) అనుతావున జెప్పియున్నట్టి స్వప్రయత్నమును విడనాడి, చాతకవృత్తి గలవాండై శ్రీకృష్ణుండనెడి మేఘముయొక్క కృపారసంబుకై నిరీక్షించుచుండునది యనుట. ,,సత్వస్థాన్నిభృతో భజస్వ సముదాచారాణ్ వ్యవస్థాపయ'' అను శ్లోకముయొక్క తాత్పర్యమునున్ను యీసందర్భమున ననుసంధించుకొనునది.

౨. ఇట్లు క్షణమాత్రకాలములో నొనర్పంబడునట్టి యాత్మసమర్పణ రూపంబగు యాగమునకు భగవత్సంకల్పసాధ్యంబగు దేహావసానమే (మరణమే) అవభృథ స్నానము.

దీని యభిప్రాయమేమనంగా—

న్యాసవిద్యయందు (ప్రపత్తి శాస్త్రమునందు) విధింపంబడినట్టి యాత్మ సమర్పణయాగము సాంగముగ నొక్కతూరిమాత్రము చేయవలసినది యనెడి విషయము ప్రమాణసిద్ధంబగుటం జేసియును, ,,ఏవంశరణ మభ్యేత్య భగవంతం సుదర్శనం అనుష్ఠితక్రతు శ్శతోభవత్యేవ నసంశయః'' (ఇవ్విధముగ భగవంతుని శరణుజొచ్చినట్టివాండు నూఱ్లకొలది యాగంగంబులు నొనర్చినట్టివాండు కాంగలఁడు సంశయము లేదు) ఇత్యాదిశాస్త్రములయందుం జెప్పియున్నట్లు, ఉత్తరానువాకమున పూర్వానువాకమునం జెప్పంబడినట్టి ప్రపత్తియొక్క ఫలమును గుఱించి మరలచేయవలసిన దేదియును లేదని తెలుపుటకు గాను సమస్తకర్తవ్యంబులును తమంతనే యాతనికవి యొనగూడుచున్నవని తానే స్వయముగ కొనియాడి యుండుటం జేసియును, ఈతనికిం గలుగంబోవునట్టి మరణంబు అవభృథంబని చె

కుక్కు వేణ్డారు అవభృథమిల్లై ,,శరణమాకు న్తనతాళ్ దైన్దార్కెల్లామ్, మరణమానాల్ వైకున్దం కుడుక్కుమ్బిరాన్” ఎన్గిఱపడియే దేహపాతానన్తరం దివ్యలోకప్రాప్తియుణ్డామెన్గిఱత్తిలే తాత్పర్యమ్.

అల్లదినవనుక్కు స్వయమనుష్ఠేయమున్ఱిక్కే భగవత్సంకల్ప మాత్రత్తాలే ఒరుకాలత్తిలే ,,కృతకృత్యాః ప్రతీక్షన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిమ్,” ఎన్ఱు కణ్డిగుక్కు కూడవ మరణత్తై ఇవనుక్కు కర్తవ్యమాక విధిప్పిక్కత్తాల్ కానేవరు కిఱ మరణత్తిలే అవభృథదృష్టి పణ్ణ విధిప్పిత్తత్ శెయ్కిఱదన్ఱెన్ఱు పడి.

౨౮. సదాచార్యపరిగ్రహత్తుక్కు మున్బుళ్ళ వనాదికాలమెల్లామ్ ఒరు కాళరాత్రి ఎన్ఱదు.

శ్లో॥ అచేతనాపరార్థా చ నిత్యా సతతవిక్రియా।
త్రిగుణా కర్మిణాం క్షేత్రం ప్రకృతే రూప ముచ్యతే॥

ప్పినదాని కభిప్రాయం బేమనఁగా నీయాగమునకుగాను వేఱొక్క యవభృథ స్నానంబనునది లేదు. అయితే ''శరణమాకుంతన తాళడైన్దార్కెల్లామ్ । మరణమానాల్ వైకుందం కొడుక్కుమ్ పిరాన్'' (భగవంతుండు తన శ్రీపాదముల నాశ్రయించినట్టి వారందఱికిన్ని మోక్షోపాయంబై శరీరావసానమున మోక్షము నొసంగఁగల యుపకారకుండు) అన్నట్లు దేహము విడిచిపోయినప్పుడు దివ్యలోక (శ్రీవైకుంఠ) ప్రాప్తి గలుగఁగల దనుట.

అథవా ఈతనిచే స్వయముగ అనుష్ఠింప వలసినది కాకుండ, భగవత్సంకల్ప మాత్రముచే నేదొక కాలమున, ''కృతకృత్యాః ప్రతీక్షన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిం' ''(ప్రపన్నులు మృత్యువును ప్రియమైనట్టి యతిథినిగాఁదలంచి నిరీక్షించుచుందురు) అన్నట్లు నిరీక్షించియుండవలసినట్టి మరణమును ఈతనిచే నొనర్పవలసినట్టి దానినిగా విధించుట గాని, అట్టిమరణమును అవభృథస్నానమునుగాఁదలంచి యుండవలయునని విధించుటగాని యీసందర్భమునఁ జెప్పఁబడలేదని యెఱుంగునది.

౨౮. సదాచార్యునిచే నంగీకరింపఁ బడుటకు పూర్వము గడచిన యనాదికాలమంతయు నొకప్రళయకాలరాత్రివంటిది.

దీని యభిప్రాయ మేమనఁగా—

౧॥ అచేతనమును, యితరులకుగానే యేర్పడియుండునట్టిదియును, నిత్యమును, పదేపదే మార్పు నొందునదియును, సత్త్వరజస్తమోగుణాస్పదం బైనదియును, కర్మానుభవము నొనర్పుటకు స్థానభూతంబైనదిగాను నుండుట ప్రకృతియొక్క లక్షణము.

శ్లో॥ దారుణ్యగ్నిర్యథా తైలన్తిలే తద్వత్పుమానపి ।
ప్రధానేవస్థితే వ్యాపీ చేతనాత్మా ఽఽత్మవేదనః ॥

బ్ర॥ సూ॥ దేహయోగాద్వా సోపి ॥

బ్ర॥ సూ॥ తదన్తర ప్రతిపత్తౌ రంహతి సంపరిష్వక్తః ।
ప్రశ్న నిరూపణాభ్యామ్ ॥

ఇత్యాది కళిల్పడియే అనాదికాల మాయైయా
త్కర్మమూల త్రిగుణద్రవ్యరూప తిరస్కరణీ సంవృతనాయ్
బీజాంకురన్యాయత్తాలే శజ్గిలిత్తువక్కాయ్ పోరుకిఱ వపచార
ప్రవాహత్తిలే ఇరుళ్ తరు మాఞాలత్తుళ్ళే యిరున్దు యెట్టుమి
రణ్డుమాన ఇక్కట్టలై యఱియాదే స్వయంప్రకాశనాన తన్ను
డైయ వాకారజ్గళైయుమ్ కాణమాట్టాదే ఎజ్ఞాన్ఱు మెజ్గు
మొక్షవఱ నిఱైన్దు నిత్యాసన్నమాన సరపాయ మహానిధియై
యుమ్ కాణప్పెరాదే ప్రకాశవృత్తి శూన్యతైయాలే కాళ
రాత్రికల్పమాన అనాదికాలమెల్లామ్ అనాదిమాయైయాలే
సుప్తనాయ్ క్కిడక్కిఱ వాత్మావుక్కు ఇవ్వవస్థైకళిల్ పకల్
కాణ్ణైక్కాక ఆచార్యపరిగ్రహం అరుణోదయంబోలే తోన్ఱు
కిఱదాకైయాలే.

శ్లో॥ గుశబ్దస్త్వంధకారస్స్యాద్రుశబ్దస్తన్నిరోధకః।
అంధకారనిరోధిత్వాద్గురు రిత్యభిధీయతే ॥

తా॥ దారువునందు అగ్నివలెను, తిలలయందు తైలమువలెనున్ను ప్రకృతియందీపురుషుండు వ్యాపించియున్నట్టివాఁడును, చేతనుండును, స్వవిషయజ్ఞానము గలవాఁడును.

తా॥ దేహసంబంధముచేగాని, సూక్ష్మచిత్సంబంధముచేగాని జీవుని స్వాభావికస్వరూపము తిరోహితమగుచున్నది.

తా॥ జీవుండు భూతసూక్ష్మములతోఁగూడి దేహాంతరమును బొందునట్లు పంచాగ్నివిద్యయందలి ప్రశ్నోత్తరములవలనఁ దెలియుచున్నది.

ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, అనాదికాలముగ మోక్షము గలుగువరకును, కర్మమూలముగ సత్త్వరజస్తమోగుణమయంబగు వస్తువనెడి తెరచే మూయఁబడినవాఁడై (అజ్ఞానావృతుండై బీజాంకురన్యాయముచే సంశ్లిష్టబంధముగానుండునట్టి యుపచారప్రవాహమునందు అజ్ఞానాంధకారములోఁ బడియుండి, దశవిధ కష్టంబుల నెఱుంగక, స్వయంప్రకాశుండగు తనయొక్క-యాకారంబునున్ను తెలిసికొనక, కొంచమైనను వ్యవధానములేక యంతటను వ్యాపించినదియును, నిత్యాసన్నంబును నిరపాయంబునగు మహానిధినిన్ని (భగవంతునినిన్ని) సాక్షాత్కరింప లభింపక, జ్ఞానప్రకాశము ప్రసరించుటయైనను లేనందున ప్రళయకాలరాత్రిఁ బోలియుండునట్టి యనాది కాలముగ, యనాదిమాయచే మైమరచి యుండునట్టి యాత్మకు నీయవస్థయందు పగలు (జ్ఞానప్రకాశము) దెలియవచ్చుటకుగాను, ఆచార్య పరిగ్రహము అరుణోదయమువంటిదిగాఁ దెలియుటంజేసి,

తా॥ గురువనఁగా గుశబ్దమున కంధకారమని యర్థము. రుశబ్దముకట్టి యంధకారముఁ బోగొట్టునదని యర్థము

శ్లో॥ ఆచినోతిహి శాస్త్రార్థా నాచారే స్థాపయత్యపి।
స్వయ మాచరతే యస్మా త్తస్మా దాచార్య ఉచ్యతే॥

ఇత్యాదికళిల్పడియే ఇప్పొరుళై సీర్కవల్లఞానచ్చుడర్ విళక్కైత్తను నల్వ్యాఖ్యకాట్టిన పరమోపకారకర్ తిఱత్తిల్ ''బ్రహ్మవిద్యాప్రదానస్య దేవైరపి నశక్యతే। ప్రతిప్రదాన మథవా దద్యాచ్ఛక్తిత ఆదరాత్'' ఎన్గిఱపడి నిత్యఋణి యాయ్ ''ఎన్నైత్తీమనంకెడుత్తా యునక్కెన్ శెయ్కేన్'' ఎన్ఱు నినైప్పురుళై యాడే ''అముత్ర పరత్రచాపి నిత్యం యదీయచరణౌ శరణం మదీయమ్'' ఎన్నిరుక్క ప్రాప్త మెన్ఱు పడి.

౨౯. పిన్బు దేహావసానత్తళవుమ్ సల్విడివు ఎన్ఱదు.

ఇప్పడి ఫలమూలమాన వాచార్య పరిగ్రహం పిఱన్ద దాకిల్ అత్తాల్ అస్థిస్థూణాదిలక్షణశరీరకారాగ్రహం విడుమళవుమ్ ప్రారబ్ధకర్మవిశేషఙ్గళాలే అజ్ఞానాంధకార లేశమిళి)

అజ్ఞానాంధకారమును పోగొట్టునట్టి వాడగుటంజేసి గురువనంబడుచున్నాడు.

తా॥ శాస్త్రముచేఁ దెలుపఁబడినట్టి సద్విషయములఁ దెలిసికొని వాటిని శిష్యులకుఁ దెలిపి వాటిప్రకారము తాను న్నుప్రవర్తించునట్టివాఁడు ఆచార్యుం డనఁబడును.

ఇట్లాద్యాదితాపులం జెప్పియున్నట్లు, ఈ యజ్ఞానాంధకారమును పోగొట్టగల జ్ఞానంబగు దీపము నొసంగి, మంచిమార్గమునుజూపించినట్టి పరమోపకారుని విషయమున ‹‹బ్రహ్మవిద్యాప్రదానస్య దేవైరపినశక్యతే। ప్రతిప్రదాన మథవాదద్యాచ్ఛక్తిత అదరాత్'' (బ్రహ్మవిద్య నొసంగినదానికి గాను ప్రతియిచ్చుట యిద్దియని దేవతలకున్ను తెలియదు. అథవా ఆదరించి శక్తికొలది యిచ్చునది) అని చెప్పియున్నట్లు నిత్యబుణియై ‹‹ఎన్నెఞ్జత్తీ మననంకెడుత్తాయ్ ఉనక్కు శెయ్‌వేన్'' (నాయొక్క దుష్టమైనట్టి మనస్సును పోగొట్టినావు నీకేమిచేయగలను ?) అని కృతజ్ఞుండై, ‹‹అముత్రపరత్రచాపి నిత్యంయదీయ చరణౌ శరణంమదీయం'' (ఈలోకమునఁగాని, పరలోకమునఁగాని, నీశ్రీపాదంబులే నాకు రక్షకంబులు) అనెడి నిశ్చయముతో నుండుట యావశ్యకమనుట.

౨౯. అటుపిమ్మట దేహావసానమువరకును మధ్యనుండుకాలము సుప్రభాతము వంటిది.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

ఇట్లు ఫలమూలంబగు ఆచార్యాంగీకారము గల్గినట్లయిన, దానివలన అస్థిస్నాయ్వాది పూర్ణంబగు శరీరంబనెడి కారాగృహమునుండి విడదల యగువరకును, ప్రారబ్ధకర్మ విశే

నాయ్ నడన్దాలుమ్ సదాచార్యప్రసాదత్తాలే జ్ఞానవైరాగ్య భక్తికళ్ పూర్ణాప్పోలే వికసిక్కుంపడియుమ్ ఇత్తాలే తనక్కు వరుకిఱ ఆమోదత్తైయుమ్ అనుభవిత్తుక్కొణ్డు ప్రబుద్ధనాయ్ (౧) పలశిఱ్ఱిన్బఙ్గళ్ పృగుక్కుఱ వరుక్కైయున్డు మెన్ఱున్ది రున్దు ౹౹నిస్సంశయస్సుఖమాస్వ'' ఎన్గిఱపడియే ప్రతిష్ఠితబుద్ధి యాయిరున్దు,

శ్లో॥ అనయాహంవశీభూతః కాలమేతన్నబుద్ధవాన్ ।
ఉచ్చమధ్యమనీచాం తాం తామహం కథమావసే ॥

శ్లో॥ అపేత్యాహమిమాంహిత్వాసంశ్రయిష్యేనిరామయమ్
అనేన సామ్యం యాస్యామి నానయాహమచేతసా॥

క్షమం మమసహానేన నైకత్వమనయాసహ।

ఇత్యాదికళిల్పడియే మేల్ వరుకిఱ సర్వానిష్టనివృత్తి యైయుమ్ నిరతిశయ మహానందేష్టప్రాప్తియై యుమ్ ప్పారత్తు ఇప్పైయుళ్ళలోడుక్కు ఇరుక్కు పాసిత్త మెన్దవడి.

౩౨. మేల్ ముముక్షు స్వచ్ఛన్దకైంకర్యం మహోత్సవ దివసమ్ ఎన్దను,

ముముక్షువాయ్ కృతకృత్యనాన వాత్మావై ఒరువా

షంబులచే కొంచముగ అజ్ఞానాంధకారముతో ప్రవర్తించుచున్నను, సదాచార్యానుగ్రహముచే జ్ఞాన, వైరాగ్య, భక్తులు పుష్పమువలె వికసితంబు లగుటయును, ఇందు మూలముగ తనకుఁగలుగునట్టి యానందమును అనుభవించుచు మేల్కాంచిన(జ్ఞానముగల)వాఁడై, నానావిధంబులగు క్షుద్రఫలముల ననుభవించుట యనెడి పడకనుండి లేచివచ్చి, ‘‘నిస్సంశయ స్సుఖమాస్వ’’ (నిస్సంశయుండవై సుఖముగా నుండుము’) అన్నట్లు స్థిరమైనట్టి యధ్యవసాయము గలవాఁడై,

తా॥ ప్రకృతివశమున నుండి గడిచిన కాలము నెంత మాత్రము గమనింపకపోతిని. విషమావస్థలుగల ప్రకృతితో నేనెట్లు వసింపఁగలను?

తా॥ నేను యీప్రకృతిని విడనాడి యానందమయుండగు భగవంతుని యాశ్రయించెదను. అందువలన నేను భగవంతునితో సామ్యమును బొందగలవాడను కాని, అచేతనంబగు ప్రకృతో సామ్యముఁ బొందుట నాకుఁ దగదు కదా!

ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు, రాబోవు సర్వానిష్టనివృత్తినిన్ని, నిరతిశయ మహానందంబగు ఇష్టప్రాప్తినిన్ని చూచి సర్వేశ్వరుని విషయమున నమ్రుఁడై యుండుట యావశ్యకం బగుట.

౩౦. దేహావసానముకుపిమ్మట ఎల్లప్పుడును పరమపదమున స్వేచ్ఛగ కైంకర్యమునర్చునట్టికాలము మహోత్సవదివసము.

దీని యభిప్రాయమేమనఁగా—

ముముక్షువై కృతకృత్యుండగు (ఆత్మసమర్పణము నొ

కారత్తినిన్ఱుమ్ పెఱ్ఱ మహారత్నత్తై మణ్పత్తై కట్టికు-
మాపోలే స్థూలసూక్ష్మప్రకృతిసమ్బంధత్తై కళైత్తు సర్వతో
ముఖమాన ప్రకాశత్తైయుడైయాక్కి శ్రీకౌస్తుభత్తైపోలే హృదయ
నాకువదాకవడియిలే మిళావద్దైక్కలమ్ కొణ్డరుళిన శ్రియః
పతి తిరువడికళిలే అవనన్నపోలే దేశకాలాది పరిచ్ఛేద
మన్ఱిక్కే ఇరుప్పదాయ్ ‘‘సాయుజ్యం ప్రతిపన్నా యే తీవ్ర
భక్తా స్తపస్వినః । కింకరా మమ తే నిత్యం భవన్తి నిరుప
ద్రవాః॥ భవంతమేవానుచరన్నిరన్తరం’’ ఇత్యాది ప్రమాణ
సమ్ప్రదాయ సిద్ధగళాన కైంకర్యమహోత్సవత్తుక్కు ‘‘మా
ముపేత్యతు కౌన్తేయ పునర్జన్మ న విద్యతే । మాముపేత్య పు
నర్జన్మదుఃఖాలయ మశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మాన
స్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః’’ ఇత్యాదికళిప్పడియే అపరస్థియి
ల్లాదపడి ఒరుకాల్ విడిన్దదివసమాయ్ యథావస్థితాత్మస్వ
రూపావిర్భవత్తుక్కు మూలమాయుదయాస్తమయఙ్గళుమ్ ఉ
పరాగముమన్ఱిక్కే అనపాయ ప్రభాన్వితనాన వవరిచ్చినా

వర్చినట్టివాఁడగు ఆత్మకుఁగల, స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతి సంబంధమును ఒకగనిలోనుండి వెదకి తీసినట్టి మహారత్నముకుఁ జుట్టుకొని యుండునట్టి మట్టిని కడిగితీసివేయునట్లు, తీసివేసి, సర్వతోముఖంబగునట్టి ప్రకాశముఁ గలుగఁ జేసి, శ్రీకౌస్తుభమణివలెనే మనోహరంబగుటనుబట్టి యీతనిని ముందుగానే దాసునిగా నధీనపఱచుకొనినట్టి శ్రియఃపతియొక్క శ్రీపాదసన్నిధియందు, వానివలెనే దేశకాలాది పరిచ్ఛేదంబులు లేనిదై యుండినదై, „సాయుజ్యం ప్రతిపన్నా యే తీవ్రభక్తాస్తపస్వినః। కింకరా మమ తే నిత్యం భవంతి నిరుపద్రవాః। భవస్తమేవానుచరన్నిరంతరం' (తీవ్రమైనట్టి భక్తిగలవారును, తపోవంతులును, నాతోసాయుజ్యమును బొందినట్టి వారు ఉపద్రవరహితులై యెల్లకాలము నాకింకరులై యుందురు.) (ఓ స్వామీ నిన్నే యనుసరించి యుందుము) ఇత్యాది ప్రమాణంబులను బట్టియును సంప్రదాయమును బట్టియును నిరూపితంబైనట్టి కైంకర్యమహోత్సవమును „మాముపేత్య తు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యతే మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయ మశాశ్వతం' నాప్నువంతి మహాత్మానః సంసిద్ధిం పరమాం గతాః (ఓ యర్జునా! నన్ను పొందినవారికి పునర్జన్మము లేదు. నన్ను పొందుటచే పరమంబగు సిద్ధిని పొందినట్టివారికి నశ్వరమును దుఃఖకరమునగు పునర్జన్మము రాఁజాలదు) అనియును ఈ మొదలగు తావులయందుఁ జెప్పియున్నట్లు, ప్రొద్దుగూకుటలేకుండ, ఒక్కతడవగానే తెల్లవారినట్టిదివసంబై యథావస్థితాత్మస్వరూపావిర్భావమునకు మూలభూతంబై ఉదయాస్తమయంబులుగాని ఉపరాగము (గ్రహణబాధ) గాని లేకుండ అనపాయ

దిత్య నెన్ఱనుసన్ధిత్తవనుడైయ నిత్యోదయమే తనక్కు నితా భ్యుదయమాగ నిరూపిత్తుక్కొణ్డిరుక్కై ప్రాప్తమెన్ఱపడి.

ఈశ్వరనుక్కు ఆత్మప్రాప్తియుమ్ ఆత్మావుక్కు ఈశ్వరప్రాప్తియిల్లై, ఎన్ఱుమ్ పేఱుమిఴవుమిరణ్డు మవనతెన్ఱుమిదిప్రకారత్తిల్ శొల్లుమ్ వార్త్తైకళుక్కెల్లామ్ పరశేషత్తైకరసనాన తనక్కు అపవర్గదశైయిల్ వరుమతిశయముమ్ సర్వశేషిక్కు పుష్పాఙ్గరాగ పరిమళాదివ ద్భోగ్య మెన్ఱనుసన్ధిక్కై ప్రాప్తమెన్ఱు తాత్పర్యమ్.

౩౧, ‘ఇదు సాత్త్వికహృదయఙ్గమైయాన రహస్యరత్నావలీ’ ఎన్ఱదు,

ముదఱ్కువితొడఙ్గి మువ్వదువాక్యఙ్గళినాలే ప్రతిపాదిత్తవర్థఙ్గళైయెల్లామ్ మోక్షశాస్త్ర సారభూత మూలమన్త్రాదికళిల్ సంగృహీతఙ్గళాన పరతత్త్వపరమహిత పరమపురుషార్థఙ్గళైప్పఱ్ఱిన సమ్యగర్థఙ్గళాకైయాలే మరతకత్తైకాచమెన్ఱు ఉపేక్షిక్కుమ్ మందమతికళైప్పోలన్ఱిక్కే ఇవైత్తినుడైయ ప్రాశస్త్య భోగ్యత్వ మహత్త్వ మంగళత్వ సంగ్రహత్వాదికళైయఱియవల్ల సత్త్వనిష్ఠరుక్కు రహస్యరత్నావలి యెప్పోదుమ్ హృదయత్తిలే పూణుమదెన్ఱపడి.

పరిభాస్వతుండును, అపరిచ్ఛిన్నుండునగు ఆదిత్యుండని యను సంధించుకొనని, వానియొక్క నిత్యోదయమే తనకు నిత్యాభ్యుదయంబని నిశ్చయించుకొనియుండుట యావశ్యకంబనుట.

ఈశ్వరునికి ఆత్మప్రాప్తి గలదు. ఆత్మకు ఈశ్వరప్రాప్తి లేదు అనియు, సుఖముగా నుంచుటగాని, కష్టంబులలో నుంచుటగానియంతయును వానిదేయనియును, ఈవిషయమును గురించి తెలుపునట్టి వార్తలన్నింటిచే పరశేషతైకరసుండగు తనకు మోక్షావస్థయందుంగలుగంగల యతిశయంబున్న సర్వశేషికి (సర్వేశ్వరునికి) పుష్పాంగరాగ పరిమళాదుల వలెనె భోగ్యంబైనది యని యనుసంధించుకొనుట యావశ్యకంబనుట.

౩౧. ఇది సాత్వికుల మనస్సును రంజింపజేయునట్టి రహస్య రత్నావళి.

దీని యభిప్రాయమేమనంగా — మొట్టమొదటి పాశురము మొదలుకొని ముప్పది వాక్యంబులచేతనున్న ప్రతిపాదింపంబడినట్టి యర్థంబులన్నియును, మోక్షశాస్త్రసారభూతంబులగు మూలమంత్రాదులయందు సంగ్రహింపంబడినట్టి పరతత్వ, పరమహిత, పరమపురుషార్థంబుల విషయములగు మంచి యర్థంబులగుటం జేసి, మరకతమణిని గాజుపెంకనుకొని యుపేక్షించునట్టి మందమతులవలెం గాకుండ, వీటికిం గల ప్రాశస్త్యము, భోగ్యత్వము, మహత్త్వము, మంగళత్వము, సంగ్రహత్వాదులం దెలిసికొనంగల సత్త్వనిష్ఠులకు యీరహస్య రత్నావళి యెల్లకాలము హృదయమునందు ధరింపవలసినది యనుట.

శ్లో॥ త్రైగుణ్యవిషయా వేదాః నిస్త్రైగుణ్యోభవార్జున ।
నిర్ద్వంద్వో నిత్యసత్వస్థో నిర్యోగక్షేమ ఆత్మవాన్॥

శ్లో॥ యావానర్థ ఉదపానే సర్వత స్సంప్లుతోదకే।
తావా న్సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణస్య విజానతః॥

శ్లో॥ బహుభ్యశ్చ మహద్భ్యశ్చ
శాస్త్రేభ్యో మతిమా న్నరః ।
సర్వత స్సారమాదద్యా
త్పుష్పేభ్య ఇవ షట్పదః॥

శ్లో॥ అనంతపారం బహు వేదితవ్యం
అల్పశ్చ కాలో బహవశ్చ విఘ్నాః ।
యత్సారభూతం తదుపాదదీత
హంసోయథా క్షీరమివాంబుమిశ్రమ్॥

శ్లో॥ త్రయో వేదా షడంగాని ఛందాంసి వివిధాస్స్వరాః।
సర్వ మష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చాన్యదపివాఙ్మయమ్॥

తా॥ ఓయర్జునా! వేదములు సత్త్వరజస్తమోగుణపరవశులైనట్టి వారికిగాను యేర్పడినవి. కావున నీవు త్రిగుణాతీతుండవును, శీతోష్ణసుఖదుఃఖాది ద్వంద్వముచే బాధనొందనివాఁడవును, నిత్యము సత్త్వగుణనిష్ఠుండవును, నీయొక్క యోగక్షేమములను గుఱించిన యాదుర్దాలేనివాఁడవును, నిశ్చింతుండవు నగుము.

తా॥ నది వెల్లువై యంతటను ప్రవహించియున్నను, దాహముగొనినవాఁడు తనకు కావలసిన మాత్రమే త్రాగునట్లు, బుద్ధిమంతుండగు బ్రహ్మవేత్తకు వేదములనుండియును అంతే యుపయోగము.

తా॥ తేనెటీగె నానావిధపుష్పములనుండి మకరందముఁగొనివచ్చి యొకతావునఁ జేర్చునట్లు, బుద్ధిమంతుండగు మనుష్యుండును నానావిధంబులగు శాస్త్రములనుండి సారముఁగొనునది.

తా॥ తెలిసికొనవలసినదాని కంతము లేదు, జీవితకాలమన్ననో, బహుస్వల్పము. హంస నీళ్లనువదలి పాలనుత్రాగునట్లు, వివేకవంతుండును శాస్త్రములనుండి సారభూతంబైనట్టి దానిఁగొనునది.

తా॥ మూఁడువేదంబులును, ఆఱు అంగంబులును, నానావిధంబులగు ఛందస్సులును, స్వరములును, ఇంతియొకాక, తక్కినవన్నియును శ్రీమదష్టాక్షరమంత్రమునం దంతర్భూతంబులై యున్నవి.

శ్లో॥ కిం తస్య బహుభి ర్మంత్రైః
కింతస్య బహుభి ర్వ్రతైః ।
నమోనారాయణాయేతి
మంత్రస్సర్వార్థసాధకః ॥

శ్లో॥ తత్వ జిజ్ఞాసమానానాం హేతుభి స్సర్వతో ముఖైః ।
తత్వమేకో మహాయోగీ హరిర్నారాయణఃపరః ॥

శ్లో॥ తత్కర్మ యన్నబంధాయ సా విద్యా యా విముక్తయే ।
ఆయాసాయాపరంకర్మ విద్యాఽన్యా శిల్పనైపుణమ్ ॥

శ్లో॥ సంజ్ఞాయతే యేన తదస్తదోషం
శుద్ధంపరం నిర్మల మేకరూపం ।
సందృశ్యతే వాప్యధిగమ్యతేవా
తజ్జ్ఞాన మజ్ఞాన మతో ఽన్యదుక్తమ్ ॥

శ్లో॥ సర్వేషామేవ ధర్మాణా ముత్తమో వైష్ణవోవిధిః ।
నవిష్ణ్వారాధనాత్పుణ్యం విద్యతే కర్మవైదికమ్ ॥

శ్లో॥ ఇతిసంసారదుఃఖార్తతాపతాపితచేతసామ్ ।
విముక్తిపాదపచ్ఛాయా మృతే కుత్ర సుఖంనృణామ్ ॥

తా॥ అనేకంబులగు మంత్రంబులతో నేమి కావలసినది? అనేకంబులగు వ్రతంబులతో నేమి కావలసినది? "నమో నారాయణాయ" అను మంత్రము సర్వార్థసాధకము.

తా॥ తర్కించుటచే తత్వము నెఱుంగఁగోరునట్టి వారికి మహాయోగియగు నారాయణుం డొక్కండే పరతత్వం బని యెఱుంగఁదగును.

తా॥ సంసారబంధ రాహిత్యము కుపయోగపడనిది కర్మ కాదు. మోక్షము కుపయోగపడనిది విద్య (ఉపాసనము) కాదు. తక్కినకర్మల నొనర్చుట వృథాయాసము, తక్కిన విద్యల నభ్యసించుట శిల్పనైపుణ్యము. (చాకచక్యము)

తా॥ ఏ జ్ఞానము మూలముగ దోషరహితమును, పరిశుద్ధమును, పరతత్వమును, నిర్మలమును, ఏకరూపమునగు బ్రహ్మము తెలియఁబడుచున్నదో, సాక్షాత్కరింపఁబడుచున్నదో, అధిగమింపఁబడుచున్నదో, ఆ జ్ఞానమే జ్ఞానము. తక్కిన జ్ఞానమంతయు నజ్ఞానము. కాఁబట్టి యట్టి జ్ఞానము తెలుపఁబడినది.

తా॥ సమస్తధర్మములలోనును వైష్ణవధర్మము ప్రధానంబైనది. విష్ణువు నారాధించుటకంటెనున్న వైదికంబగు పుణ్యకర్మం బెద్దియును లేదు.

తా॥ సంసారదుఃఖముచే పరితపించిపోవునట్టి వారికి మోక్షరూపంబగు వృక్షముయొక్కనీడను నిలువఁబడుటకంటెను సుఖంబైనది యేమున్నది?

శ్లో॥ తదస్య త్రివిధస్యాపి దుఃఖజాతస్యపంసితైః।
గర్భజన్మజరాద్యేషుస్థానేషు ప్రభవిష్యతః॥
నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైకలక్షణమ్।
భేషజం భగవత్ప్రాప్తి రేకాన్తాత్యంతికీమతా॥

పా॥ తిరుమాలై యల్లదు తైయ్వమెన్ఱేత్తే
తిరునారణంతాళ్ కాలమ్బెఱచ్చిన్దిత్తుయ్ మినో।
కోల త్తిరుమామకళోడుః నైన
ఇత్యాదికలై యుఙ్గే యనుసన్ధిప్పథు।

(రహస్యరత్నావళి యంతిమ పాశురము.)

పా॥ *శిరుపయనిల్పడియాద తకవోరెమ్మైచ్చేర్క వడైక్కు లజోక్కడ్డా తిగువాల్ తానే, మఱుపిఱప్పు యఱుత్తప్పియావా నిల్ వైకుమన మేనిమకిళ్దే యిరుప్పతెన్కోల్, ఉఱువదున క్కుఱైత్తే నిఱ్ఱుందకాలమోరు పిఱయు మ్మువకుత్తాతిపుణర్త్తి వేండి, ప్పెరువదెల్లామిఙ్గేనామ్పెఱ్ఱ వాళ్ప్పేఱడిమైయాలేతె న్త్రికళ్ళాసియే.

మేల్కవి—ఇప్పడి ప్రతిష్ఠితబుద్ధియాన ప్రపన్నునకు స్వయంప్రయోజనమాన ఉపకారకత్వమమాయ్ అన్తరంగమాన మనస్సైన్నెప్పృత్తి ఉపదేశిక్కిఱాప్పోలే ప్రివృత్తమాన వ్యాజవిశేషత్తాలే కాట్టుకిఱదు.

---

* ఈ పాశురముయొక్క తెనుగు టీకా తాత్పర్యములను రహస్య రత్నావళియందిచ్చియున్నాము అచట చూచుకొనునది.

తా॥ గర్భవాసము, జన్మము, మునలితనము, మొదలగువాటిలో కష్టపడునట్టి జీవాత్మకు ఈ కష్టంబులెవ్వియును లేకుండ ఆనందరూపంబై యమోఘంబగు ఔషధముగాను భగవత్ప్రాప్తి చెప్పంబడి యున్నది.

తా॥ లక్ష్మీపతిఁ దప్ప వేఱొక్కనిని దైవముగా నంగీకరింపను, లక్ష్మీపతియొక్క శ్రీపాదంబులను దివారాత్రములు ధ్యానించునది, స్వామీ! పిరాట్టితోఁ జేరియుండునట్టి నిన్నెప్పుడు చేరుదును?

ఈ మొదలగు వాక్యములనున్ను ఈసందర్భమున ననుసంధించుకొనునది.

(రహస్యరత్నావళి యంతిమ పాశురము.)

పా॥ *శిరుపయనిల్పడియాద తకవోరెన్మెన్నచ్చేర్క వదైక్కలఙ్గొణ్డ తిరుమాల్ తానే, మఱుపిఱవి యరుత్తరియావానిల్ వైక్కుమనమేనీమకిழాదే యిరుప్పతెన్గొల్, ఉరువదునక్కురైత్తే నిజ్జిరుందకాలమోరు పిழయు మ్ముకుబాతవుణర్త్తి వేండి, ప్పెరువదెల్లామిజ్జేనామ్పెఱ్ఱవాழ ప్పెఱడిమైయాలే తెన్దికఴలినీయే.

ఇవ్విధముగ దృఢాధ్యవసాయముగల ప్రపన్నునికి స్వప్రయోజనంబగు ఈవిషయమును మిక్కిలి యుపకారకంబై, అంతరంగంబగు మనస్సునకు ఉపదేశించునట్టి విధమును రహస్యరత్నావళి యంతిమ పాశురము తెలుపుచున్నది. దీనిలో,

ఇదిల్ (శిరుపయనిల్ పడియాదతకవోర్) ఎన్నదు ,,గతాగతం కామకామా లభంతే॥ అంతవత్తు ఫలం తేషాం తద్భవ త్యల్పమేధసామ్'' ఎన్నుమ్ ,,యేతు శిష్టా స్త్రయో భక్తాః ఫలకామా హి తే మతాః । సర్వే చ్యవనధర్మాణః' ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱ క్షుద్రప్రయోజనఙ్గళై యాశైప్పడాదే ప్రారబ్ధకర్మవశత్తాలే వన్దవఱ్ఱిలుమ్ ,,అనంతం బతమే విత్తం యస్యమే నాస్తి కించన । మిథిలాయాం ప్రదీప్తాయాం నమే కించిత్ప్రదహ్యతే', ఎన్నుమ్పడి తువక్కఱ్ఱు. ,ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభాక్' ఎన్నుమ్ ,,జాయమానంహి పురుషం యం పశ్యేన్మధుసూదనః । సాత్త్వికస్సతు విజ్ఞేయస్సవై మోక్షార్థచింతకః । ,కణ్డుకేట్టుఱ్ఱు'' ఎన్గిఱ పాట్టిలుమ్ ఊనేఱ శెల్వత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే ద్వయత్తిలుత్తరఖండత్తిల్ ఊత్తము డైయవర్‌కళెన్నపడి.

,,శిరుపయనిల్ పడియాదతకవోర్'' అనఁగా ,,గతాగతం కామకామాలభంతే'' (లౌకికఫలముఁగోరువారు క్షణభంగురంబులగు ఫలంబులను పొందుచున్నారు) అనియు, ,,అంతవత్తుఫలం తేషాం తద్భవత్యల్పమేధసాం'' (అల్పజ్ఞులగు వారికిఁగలుగునట్టి ఫలము నాశవంతంబైనది) అనియు, ,,యే తు శిష్టాస్త్రయోభక్తాః ఫలకామాహి తేమతాః సర్వేచ్యవనధర్మాణః'' (ఫలకాములగు తక్కిన శిష్టులగు ముగ్గురు భక్తులును నశ్వరంబైనట్టి కర్మఁగలవారు) అనియును చెప్పియున్నట్టి క్షుద్రఫలంబులకై యాశపడక (ప్రారబ్ధకర్మవశమున సంప్రాప్తంబులయినట్టి వాటివిషయమున ,అనంతం బత మే విత్తం యస్య మే నాస్తికించన మిథిలాయాం ప్రదీప్తాయాం నమే కించిత్ప్రదహ్యతే'' (ఇది నాది యనెడి యభిమానము లేనట్టి వాడనగు నాయొక్క ధనము మితిలేనిది, మిథిలా పట్టణమంతయును దహించి పోయినను నాదేదియును దహింపఁబడలేదు) అన్నట్లు వాటితో సంబంధము లేనివాఁడై ,, ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభాక్'' (జ్ఞానవైరాగ్యంబులు పూర్తిగాఁ గలవాఁడు మోక్షమును పొందునట్టివాఁడు) అనియు ,,జాయమానంహి పురుషం యం పశ్యే న్మధుసూదనః । సాత్త్వికస్సతు విజ్ఞేయః సవై మోక్షార్థ చింతకః'' (పురుషుండు జన్మింపఁబోవునప్పుడు పరమాత్మ యెవ్వనిని కటాక్షించునో, అట్టివాఁడు సాత్త్వికుండును, మోక్షచింత గలవాఁడును కాఁగలఁడు) అనియు ,కండు కేట్టు' ,,ఊనేరుశెల్వం'' అను పాశురములందును చెప్పియున్నట్లు ద్వయముయొక్క యుత్తరఖండమునందు ఎక్కువ యభినివేశము గలవారనుట.

(తకవో) రెన్రదు ‘‘పరిత్యజ్యవివిధోపాయైః కృపయా నిస్పృహో వదేత్’’ ఇత్యాదికళిల్పడియే సుపరీక్షితరానసచ్ఛిష్యర్కళై ప్పెఱ్ఱాల్ ఖ్యాతిలాభపూజాదిప్రయోజనాన్తరనిరపేక్షమాక చ్చొల్లియల్లదు ధరిక్కమాట్టాదపడియాన పరదుఃఖనిరాకరణేచ్ఛై యుడైయవర్కళెన్రపడి.

(ఎమ్మైచ్చేర్క) వెన్రదు ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మి’’ ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిలుమ్, ‘‘నోఱ్ఱనోన్బిలేన్’’ ఇత్యాది కళిలుమ్ శొల్లుకిఱ వాకించన్యపూర్త్తియుడైయ నమ్మై. కెడుమాక్కలత్తైయొరు అనుకూల సదాగతి కరైచ్చేర్క్కుమాపోలే ‘‘శోకమోహగ్రహగ్రస్తో విచరన్భవసాగరే । ఇహాద్య విధినా ప్రాప్తస్తవ పాదాబ్జపత్తనమ్’’ ఎన్నుమ్పడి ‘‘విణ్ణోర్ పిరానార్ మలరడిక్కీఴ్ ఎమ్మైచ్చేర్క’’ వెన్రపడి.

(అడైక్కలజ్జోడ్డ తిరుమాల్) ఎన్రదు, ఇవ్వడి నానుమ్ పిఱరుమ్ ఉనక్కుత్తజ్జము మాకాదపడి నిఱ్కిఱ నమ్మై అనన్యరక్ష్యత్వేన సమర్పిక్క అలంఘనీయపురుషకార గుణ

"తకవోర్" అనఁగా "పరీక్ష్యవివిధోపాయైః కృపయా నిస్పృహోవదేత్?" (నానావిధములుగ పరీక్షించి, కృపతో ఫలాపేక్ష లేనివాఁడై శిష్యులకు బోధించునది.) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు మంచిగ పరీక్షింపఁబడినట్టి శిష్యులను సంభించినట్లయిన, ఖ్యాతి, లాభ, గౌరవాది ప్రయోజనాంతరములకై యాశపడక, వారికి సద్విషయములను భోధించితేకాని ప్రాణములను ధరించియుండనంత పరదుఃఖ నిరాకరణేచ్ఛ గలవారనుట.

"ఎమ్మైచేర్క" అనఁగా— "నధర్మనిష్ఠోస్మి" అను శ్లోకమునందును, 'నోఱ్ఱు నోమ్బిలేన్' అను పాశురమునందును ఈ మొదలగు తావుల సాయించియున్నట్టి యాకించన్యము సంపూర్తిగానుండి యున్నట్టి మమ్ములను దారితప్పినట్టి ఓడను ఒక యనుకూలంబగు వాయువు యొక్క యొడ్డుకు గొనివచ్చునట్లు, "శోకమోహ గ్రహాగ్రస్తో విచరన్ భవసాగరే ఇహాద్యవిధినా ప్రాప్తస్తవ పాదాబ్జపత్తనం" (శోకమోహాది రూపంబులగు మొసళ్ళతో నిండియున్నట్టి సంసారసముద్రమున సంచరించుచున్నట్టి నేను అదృష్టవశమున మీశ్రీపాదంబు లనెడి పట్టణమునుచేరితిని) అనిచెప్పియున్నట్లు నిత్యసూరినిర్వాహకుని శ్రీపాదపద్మముల సన్నిధియందుఁ జేర్పఁగాఁ ననుట.

"అడైక్కలంకొండ తిరుమాల్" అనఁగా ఇవ్విధముగ నేనున్ను యితరులున్ను నీకు రక్షకులము గాకుండ యుండునట్టి స్థితియందు మనము వేఱొక్క రక్షకుండు లేడనుచు మనలను వాని యధీనము చేయఁగా, నిరాకరింప కూడనిదియు

ವಿಶೇಷಜ್ಞಳಾಲೆ ಪ್ರೇರಿತನಾಯ್‌ಕ್ಕೊಣ್ಡು ಭರಸ್ವೀಕಾರಂ ಪಣ್ಣಿನ ಶ್ರೀಯಃಪತಿ ಯೆನ್ಱಪಡಿ.

(ತಾನೇ ಮಱುಪಿಱವಿ ಯಱುತ್ತು) ಎನ್ಱದು, ಅಡಿಯಿಲೇ ಕರಣಕಳೇಬರಪ್ರದಾನಾದಿ ಪೂರ್ವಕಮಾಕ ವಿವರ್ಕ್ರೃಪಿಪಣ್ಣಿನ ಸರ್ವವಿಧಬಂಧುವಾನ ತಾನೇ ದೇಹಾಂತರ ಪರಿಗ್ರಹಾ ಹೇತುವಾನ ಪುಣ್ಯಪಾಪಸಂಚಿತ ಪಾಪವರ್ಗತ್ತೈ ಯೆಲ್ಲಾ ಙ್ಕೞಿತ್ತೆನ್ಱಪಡಿ.

(ಅಙ್ಗೆಯಾವಾರ್ಕ್ ವೈಕುಣ್ಡಮ್) ಎನ್ಱದು ‹‹ದಿವ್ಯಂ ಸ್ಥಾನಮಜರಂಚಾಪ್ರಮೇಯಂ ಬುದ್ಧಿಜ್ಞೇಯಂ ಚಾಗಮೈರ್ಗಮ್ಯ ಮಾದ್ಯಮ್ ॥ ಏತೇವೈ ನಿರಯಾ ಸ್ತಾತ ಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ’’ ಇತ್ಯಾದಿಕಳಿಲ್ ಶೊನ್ನ ಕಲ್ಗಾಪ್ಪೆರುನಕರತ್ತಿಲೇ ನಿತ್ಯಸೂರಿಕಳೋಡು ನಿರ್ವಿಶೇಷಮಾಕಮೇಱ್ಳ ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾಮ್, ಪುಣ್ಣೊಡುಕ್ಕಲುಮ್ ಪೋಕವೊಟ್ಟಾದೇ ವೈಕುಣ್ಡಮೆನ್ಱಪಡಿ.

(ಮನಮೇ ನೀ ಮಕಿೞ್ನ್ದಾದೇ ಯಿರುಪ್ಪದೆನ್ಕೊಲ್) ನಿಶ್ಶೇಷಾನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯೆಯುಮ್ ನಿರತಿಶಯಪುರುಷಾರ್ಥಮುಮ್ ಪೆಱುಕೈಕ್ಕು, ನಿಸ್ಸಮಾಭ್ಯಧಿಕನಾನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನ್ ‹‹ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಶುಚಃ’’ ಎನ್ಱು ನಿನೈಪ್ಪಿಟ್ಟರುಳಿನ ಪಿನ್ಬು ಹಾರ್ಷಸ್ಥಾನತ್ತಿಲೇ ಶೋಕಿಕ್ಕೈಕ್ಕು ಒರುಪಡಿಯಾಲುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲೈ ಎನ್ಱಪಡಿ.

ను, పురుషకార భూతురాలునగు పిరాట్టియొక్క గుణములచే ప్రేరేపింపఁ బడినవాఁడై మన రక్షణభారము నంతయును తన పై బెట్టుకొనినట్టి శ్రియఃపతి యనుట,

“తానే మఱుపిఱవియఱుత్తు” అనఁగా ఇంతకు ముందు దేహేంద్రియాదుల నొసంగుటచే కృపి యొనర్చియున్నట్టి సర్వవిధ బంధువగు తానే దేహాంతర ప్రాప్తికి హేతుభూతంబును పుణ్య పాప రూపంబునగు సంచిత పాపరాశినంతయును పోగొట్టగాననుట.

‘అన్తియావానిల్ వైకుణ్ఠమ్’ అనఁగా “దివ్యంస్థాన మజరం చాప్రమేయం బుద్ధిజ్ఞేయం చాగమైర్గమ్య మాద్యం” (పరమపదము దివ్యమును, బుద్ధిచేఁ దెలియవలసి నదియును, శాస్త్రగమ్యమును) అనియు, “ఏతేవై నిరయాస్తాత స్థానస్య పరమాత్మనః” (ఇవి యన్నియును పరమపదముతోఁ బోల్చి చూచినట్లయిన, నరకములవంటివి) ఇత్యాదివాపులఁ జెప్పియున్నట్టి శ్రీవైకుంఠమునందు నిత్యసూరులతోఁ బాటు భేదము లేకుండ, రాబోవు కాలంబంతయును, మరల నెన్నటికిని యేహేతువువల్లనైనను సంసారములోఁ బడనీయ కుండుననుట.

‘మనమేనీమకిఱ్రాతే యిరుప్పదెన్కొల్’ అనఁగా— సమస్తంబులగు అనిష్టంబులను నివర్తింపఁజేయు విషయమునను, నిరతిశయ పురుషార్థమును చేకూర్చువిషయమునన్ను నిస్సమాభ్యధికుండగు సత్యసంకల్పుండు “మోక్షయిష్యామి మా శుచః” (విముక్తునిగాఁ జేసెదను దుఃఖింపకుము) అని మనస్సుపట్టినపిమ్మట, ఓమనస్సా! నీవు సంతోషింపవలసి యుండఁగా, దుఃఖించుట కెవ్విధమైనట్టి హేతువున్ను లేదనుట.

(ఉఴువ దునక్కురై క్కేనిఙ్గిరున్దకాలమ్) ఎన్నదు ॥ అస్థిస్థూణం స్నాయుబద్ధం మాంసశోణితలేపనమ్ । చర్మావనద్ధం దుర్గంధి పాత్రం మూత్రపురీషయోః ॥ జరాశోక సమావిష్టం రోగాయతన మాతురమ్ । రజస్వల మనిత్యంచ భూతావాస మిమం త్యజేత్ ॥ ఇన్ద్రియాణి ప్రమాథీని హరన్తి ప్రసభంమనః । అసంశయం మహాబాహో మనో దుర్నిగ్రహం చలమ్ ॥ ఊనుడైచ్చువర్ వైత్తెఱ్పుదూణ్ నాట్టి యురోమమేయ్న్దొన్బదువాశల్ తానుడైక్కురమ్బై, పొల్లావాక్కై యిఱ్పుణర్విన్నైయఱుక్కలఱ్ఱా, వఱ పరఙ్గళోడుత్తైవర్ తిశై తిశై వలి త్తెఱ్ఱుక్కిన్ఱనర్, నిన్ఱువానిల్లా నెఞ్జినై యుడైయేఱ్”

««ఉరువ దునక్కరై క్కే నింగిరున్ద కాలం' అనఁగా «అస్థిస్థూణం స్నాయుబద్ధం మాంసశోణితలేపనం చర్మావరుద్ధం దుర్గంధంపాత్రం మూత్రపురీషయోః॥ జరా శోక సమావిష్టంరోగాయతన మాతురం రజస్వలమ నిత్యంచ భూతావాసమిమంత్యజేత్' (అస్థిస్థూణ స్నాయువులచేఁ గట్టబడినదియును, రక్తమాంసములచేఁ బూయఁబడినదియును, చర్మముచేఁ గప్పబడినదియును, దుర్గంధమును, మూత్రపురీషంబులకు స్థానంబైనదియును, ముసలితనము దుఃఖము వీటితోఁగూడుకొనినదియును, రోగస్థానమును, ఆతురమును, రజస్సుతోఁగూడియుండునదియును, అనిత్యంబును, పంచభూతమయంబగు శరీరమును త్యజించునది.) అనియు ««ఇంద్రియాణి ప్రమాథీని హరంతి ప్రసంభమనః। అసంశయం మహాబాహో మనోదుర్నిగ్రహంచలం' (ఇంద్రియంబులు మనస్సును తమవైపుకు ఆకర్షించునవి. కావున మనస్సు చంచలంబైన దైనందునదానిని వశపఱచుకొనుట దుర్లభము) అనియు, «ఊను డై చ్చువర్నై త్తెచ్చుతూణాట్టి యురోమమేయ్ న్దొంబదువాశల్ తాను డైకురంబై' (మాంసము గోడలుగాఁగలదియు, ఎముకలు స్తంభములుగాఁగలదియు, రోమములు పైకప్పుగాఁగలదియును యీయాత్మయుండునట్టి శరీరరూపంబగు కుటీరము) «పొల్లావాక్కైయిఁ పుణల్విసై యరుక్కులజా' (క్రూరంబైనట్టి శరీరముయొక్క సంబంధమును ఛేదింపఁదలచినను, తెగకున్నది) «వఁపరగొడు త్తైవర్తిశై తిశైవలిత్తీర్క్కిన్నవర్' (క్రూరములైనవిషయములనెడి భారమును మోయించిపంచేంద్రియంబులును ప్రతిదిక్కునుయీడ్చి బాధించుచున్నవి) «నిష్టవానిల్లా నెంజ

ఇత్యాదికళిల్ శొన్న దుర్నివార దుస్త్యజదోష బహుళ దేహేన్ద్రియఙ్గళ్ డేకూడ «అతిమానం సదాహాసం వార్ప్రలాపం పకత్థనమ్। అనాత్మన్యాత్మమననమాత్మ నిందాప్రశంసనే" ఇత్యాదికళిల్శొన్న రాజసతామస వికారఙ్గళుక్కు విళైనిల మాన శొకవృలత్తిలే ఒరుమరుళాలే యిరుక్కవేణ్డియ కాలత్తిళవుమ్ ఎన్నపిత్తైవరుకిఱదెన్ఱు మిప్పోదు నిరపాయప్రధాన కైంకర్యత్తై ఉకన్దు నిఱ్కుమో మెన్ఱుమ్, పరిత్రపిక్కప్పార్ త్తా యాకిల్ సాధ్యోపాయ విశేషవశీకృతమాన విద్యోపాయవిశేషత్తాలే సాధ్యప్రాప్తి విశేషలక్షణభూత (మాన) సిద్ధప్రాప్య విశేషప్రాప్తియిల్ సంశయము న్ద్ర ఉనక్కుమికవుమ్పరితాపం శమిక్కుమ్పడి నిన్ఱనిలైక్కు ఉక్ న్దు శొల్లుకిఱో మెన్ఱపడి.

(ఒరుపిత్తైయు మ్పుకురాద వుణర్ త్తివేణ్డి) ఎన్ఱదు భగవదపచారాదికళ్ ఎల్లాత్తుక్కుమ్ నిదానం తత్త్వజ్ఞానాది వైకల్యమాకైయాలే «తత్త్వదభక్తిజ్ఞానాభ్యాం ఫల మన్య త్కదాచన। నయాచే త్పురుషో విష్ణుం యాచనాన్నశ్యతి ధ్రువమ్" ఇత్యాదికళిల్పడియే అనన్యప్రయోజనరైక్కొణ్డు తత్త్వజ్ఞానాది వృద్ధియై యపేక్షిత్తెన్ఱపడి.

నై యుడయేక’(చంచలంబైనట్టిమనస్సుగలవాడను) అనియును ఈ మొదలగు తావులయందు జెప్పియున్నట్లు, దుర్నివార్యమును ను,దుస్త్యజంబును నగు, దోష బాహుళ్యముతోఁగూడియున్నట్టి దేహేంద్రియంబులతోఁగూడ, "అతిమానంసదాహాసం వాక్ప్రలాపంవికత్థనం ఆనాత్మన్యాత్మ మననమాత్మనిందా ప్రశంసనం (గర్వపడుట, పరిహసించుట, వదరుట అనాత్మన్యాత్మబుద్ధి, స్వనింద,స్వప్రశంస)ఇత్యాదితావులఁజెప్పియున్నట్టి రాజసతామస మనోవికారంబులకాకరంబై క్రూరమైనట్టి లోకముందున యేదోకవిధముగ అజ్ఞానములోఁబడియుండవలసినట్టి కాలములో ఏ యపరాధము సంభవించునో ? ప్రస్తుతము నిరపాయంబుగ జరుగుచున్నట్టి ప్రధానకైంకర్యము విషయమునను న్ను, భయపడుచున్నామే! యనుకొని పరితపింపఁ దలంచితివేని, సాధ్యోపాయముచే (ప్రవృత్తిచే) వశపఱచుకొనఁబడునట్టి సిద్ధోపాయముచే (భగవంతునిచే)సాధ్యమును,స్వరూపప్రాప్తమునగు సిద్ధప్రాప్యప్రాప్తి (పరమపదమునఁ నొనర్పఁబడు కైంకర్యము) విషయమున సంశయములేనట్టి నీయొక్క పరితాపము శమించునట్లు, ప్రస్తుతస్థితికిఁ దగినట్లుపదేశించెదననుట,

(ఓ కుపిం. ప్రయుమ్ పుకురాదపుణర్త్ వేండి) అనఁగా, భగవదపచారాదులకన్నింటికిని మూలభూతంబైనది తత్త్వజ్ఞానాదిలోపంబగుటం జేసి, "తత్త్వాదభక్తిజ్ఞానాభ్యాం ఫలమన్యత్కదాచన నయాచేత్పురుషో విష్ణుంయాచనాన్నశ్యతిధ్రువం" (ఈపురుషుండు భగవద్భక్తిజ్ఞానంబులకంటెనున్న వేఱొక్క ఫలంబునకై భగవంతునియాచింపఁగూడదు. అట్లుయాచించినందుననిశ్చయముగ చెడిపోవును)అన్నట్లు అనన్యప్రయోజనులై

(పెఱువదెల్లామిఙ్గే నామ్పెఱ్ఱువాழ்) ఎన్నదు పరమపదత్తిలేశ్నెన్ఱు శేషశేషాశనాదిసమానమాక వే పెఱక్కడవ శేషవృత్తికళైయెల్లామ్ ఇన్దత్తిలే తామరైప్పూప్పోలవుమ్ మరుభూమియిలే మహాతటాకత్తైప్పోలవుమ్ ‘‘ఈశ్వరోహమహంభోగీ,’ ఇత్యాదికళిల్పడియే ఎదిరమ్బుతోడుత్తు నిఱ్కుమ్ దేశత్తిలే అత్మదాస్యత్తైయుణర్న్దు అకిఞ్చనరాయ్ అనన్యప్రయోజనరాయ్ స్వస్త్రభరరాయ్ నిర్భరరాన నామ్ నిరపాయమాక ప్పెఱ్ఱు సన్తుష్టరాక వెన్నపడి.

(పేరమైయాలే తెన్నికళేల్)ఎన్నదు, సర్వశక్తియాన పరమకారుణికన్ పక్కలిలే భరన్యాసమ్పణ్ణినోమే యాకిల్ పణ్ణప్పోకిఱ కైంకర్యం మోక్షోపాయమన్ఱాకిల్ ఇదెన్నప్రయోసమెన్ఱు స్వరూపానుగుణవృత్తియాన కైంకర్యత్తై యుపేక్షయాదే కొళ్ళెన్నపడి.

(నీయే) ఎన్నదు మేలుమ్ మోక్షోపాయమల్లాద కైంకర్యత్తైయన్ఱో నీ పరమపురుషార్థమాక కొణ్డలిపదు, ఆనాలిజ్జు మదు సమానమన్నో యన్ఱుణర్న్దుకొళ్ళెన్నపడి.

శ్లో॥ రత్యం త్వనన్యరత్యాం లఘీయసీమపి గరీయసీం సంతః।
రత్నవహాయహృద్యాం రహస్యరత్నావళీం రమ్యామ్ ॥

మేలాచార్యోక్తియిల్ ‘‘విద్యాచోరో గురుద్రోహీ వేదేశ్వరదూషకః। త ఏతే బహుపాపాన్న స్సద్యోదండ్యా ఇతి

ట్టివారిఁగొని వారినుండి తత్త్వజ్ఞానాదివృద్ధిన పేక్షించియనుట.

'పెఱువదెల్లామింగేనామ్ పెఱ్ఱువాఴ్' అనఁగా, పరమపదముకుఁబోయి ఆదిశేషువు గరుడ్వాళ్వారులు మొదలగు వారితో సమానముగ లభింపఁగల కైంకర్యంబులనన్నింటిని, కుంపటిలో తామరపూసినట్లును, మరుభూమియందు తటాకంబున్నట్లును, 'ఈశ్వరోహమహంభోగీ' (నేనే యీశ్వరుండను నేనేభోగిని) ఇత్యాది తావులఁజెప్పియున్నట్లు, యెదిరించి నిలువబడునట్టి దేశమునందు(లీలావిభూతియందు) ఆత్మకుఁగల దాస్యమును పరిశీలనతోఁ దెలిసికొని, అకించనులమై, అనన్య ప్రయోజనులమై, మనరక్షణభారమునంతయును భగవంతునిపై యుంచినట్టివారమై, అందుచేని శ్చింతులమగు మనము నిరపాయముగాలభించి సంతుష్టులము కాఁగా యనుట.

''పేఱుడమైయా లేత్తొక్రైల్'' అనఁగా, సర్వశక్తియును, పరమకారుణికుండునగు సర్వేశ్వరునకి మనరక్షణభారమునంతయు నొప్పచెప్పినవారమైనట్లయిన, మనము చేయఁబోవునట్టి కైంకర్యము మోక్షహేతువుకానిచో, ఈప్రయాసయెందుకనుకొని స్వరూపానురూపంబగు వృత్తిని యుపేక్షింపకుమా!

(నీవే) అనఁగా — పరమపదముకుఁబోయిన పిమ్మట నున్ను మోక్షోపాయముకానట్టి కైంకర్యమే కదా! నీవుకోరునది? అది ప్రకృతమునను సమానమే యోచింపుకో?

అటుపిమ్మట అర్థావృత్తపుశ్లోకమునందు ''విద్యాచోరో గురుద్రోహీ వేదేశ్వరవిదూషకః । త ఏతే బహుపాప్మానః స్సద్యోదండ్యా ఇతి శ్రుతిః'' (విద్యాచోరుండును, గురుద్రోహియును, వేదంబులనున్ను భగవంతునిన్ని దూషిం

శ్రుతిః” ఇత్యాదికళిల్ చ్చొన్న విపరీతర్ క్కైయిలకప్పడాదపడి రక్షిక్కై విధిక్కిఱదు,

(రక్షంతు) ఎన్ఱదు, ఇదినుడైయ శీర్మై యటిన్ఱు “యో గోపయ త్యయోగ్యానాం యోగ్యానాం సంప్రయచ్ఛతి। ఇమ మర్థం స మానోమే స్వస్తివోస్తు ప్రజామ్యహం। విద్యయైవ సమం కామం మర్తవ్యం బ్రహ్మవాదినా। ఆపద్యపి హి ఘోరాయాం న త్వేనా మిరణే వపేత్ ” ఇత్యాదికళిన్పడియే శిందామల్ కొళ్ళుమెన్ఱపడి.

(అనన్యరక్ష్యం) ఎన్ఱదు “నాపృష్టః కస్యచి ద్బ్రూయా న్నచాన్యాయేన పృచ్ఛతః। పృష్టోపినవదేదర్థం గుహ్యం సిద్ధాంతమేవచ ” ఎన్ఱుశొల్లుకిఱ నియమంగళై నిరూపిత్తు, అపాత్ర ప్రయుంవణ్ణ రుచియిల్లాద వనన్య ప్రయోజనరాలే రక్షిక్కప్పడు మెన్ఱపడి. అంగనన్ఱిక్కే “ఊషరే నివపేద్బీజం షండే కన్యాం ప్రయోజయేత్ । నృశేద్వా వానరే మాలాం నాషాత్రే శాస్త్ర ముత్సృజేత్” ఎన్గిఱపడియే అ

చునట్టివాఁడును, వీరు గొప్పపాపాత్ములు, కావుననిట్టివారిని వెంటనే శిక్షించునదని శ్రుతులు తెలుపుచున్నవి) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పఁబడినట్టి విపరీతప్రవర్తనగలవారిచేఁ జిక్కకుండ రక్షించుకొనమని విధించుచున్నది.

(రక్షింతు) అనఁగా దీనియొక్క ప్రభావము నెఱింగి "యో గోపయత్యయోగ్యానాం యోగ్యానాం సంప్రయచ్ఛతి। ఇమమర్థం సమానో మే స్వస్తి వో౽స్తు వ్రజామ్యహం। విద్యయైవ సమం కామం మర్తవ్యం బ్రహ్మవాదినా। ఆపద్యపి హి ఘోరాయాం న త్వేనామిరణే వపేత్" (ఎవ్వండు యీవిద్యను అయోగ్యులకు తెలుపక, యోగ్యులకు మాత్రము తెలుపునో, అట్టివాడు నాతో సమానుండు. మీకు శుభము గలుగుఁగాక నేను పోయెదను. బ్రహ్మవేత్తయైనవాఁడు విద్యకై ప్రాణములనైనను కోల్పోవవచ్చును గాని, భయంకరంబైనట్టి యాపత్తునందైనను దీనిని అయోగ్యునికిఁ దెలుపఁగూడదు) ఇత్యాది తావులఁ జెప్పియున్నట్లు ఇందుకైనను విడువకుండ అనువర్తించునది.

(అనన్యరక్ష్యం) అనఁగా "నాపృష్టః కస్యచిద్బ్రూయాత్ నచాన్యాయేన పృచ్ఛతః పృష్టో౽పి న వదేదర్థం గుహ్యం సిద్ధాంతమేవచ" (తనను అడుగకుండ నొక్కయర్థమునున్ను చెప్పకూడదు. అడిగినను, ధర్మవిరుద్ధముగా నడిగినట్లయిన, అట్టివానికి రహస్యంబులగు సిద్ధాంతార్థములఁ దెలుపఁగూడదు) అన్నట్టి నియమంబులను నిరూపించి అపాత్రులైనట్టివారికి వినియోగపడనట్టి యనన్యప్రయోజనులగు వారిచే రక్షింపఁబడి యునుట. అథవా "ఊషరే నివపేద్బీజం షండే కన్యాం ప్రయోజయేత్ న్యసేద్వా వానరే మాలాం నాపాత్రే

పాత్రత్తిలే సమర్పిత్తాల్ మాణిక్కజ్యోతిస్సు కుఱైగ్గేటివి త్తదుపోలిదు రత్నైయుణ్డాకాదెన్నపడి.

(లఘీయసీ మపి గరీయసీం) ఎన్నదు, పరిమాణాదికళాలే శిఱియదాయ్ ప్రభాదికళాలే పెఱియదాయిరుక్కుమాపోలే అల్పగ్రన్థమాయిరున్దదేయాకిలుమ్ అశేషసారార్థసంగ్రహమాకైయాలే ఇదు గౌరవాతిశయత్తైయుడైత్తానదెన్నపడి.

(సంతః) ఎన్నదు "సారాసారవివేకజ్ఞా గరీయాంసో విమత్సరాః, ప్రమాణతంత్రాస్సంతీతి కృతో వేదార్థ సంగ్రహః" ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారరరుళిచ్చెయ్ద గుణవిశేషంగళుడైయవరెన్నపడి.

(లక్ష్మీసహాయహృద్యామ్) ఎన్నదు, తిరుమకళ్ శేర్మార్బనుక్కు కోలమామణియారముమ్ ముత్తుత్తామముమ్పోలే ఇదువుమ్ హృదయత్తుక్కు యేఱ్కుమ్ తిరువాభరణమెన్నపడి,

(రహస్యరత్నావళీమ్) ఎన్నదు, రత్నావళిపోలే ప్రకాశాది బహుళమాయ్ శేర్త్తియుణ్డామ్పడి కోర్వుణ్డదెన్నపడి.

శాస్త్రముత్సృజేత్" (చవిటిభూమియందు విత్తనములఁ జల్లుటయెట్లో, నపుంసకునికి కన్యాదానముఁ జేయుటయెట్లో, వానరము మెడలో పుష్పమాలను వేయుట యెట్లో, అట్లే యపాత్రునికి శాస్త్రప్రదానముఁ జేయుటగాన నట్టివానికి శాస్త్రవిషయములఁ దెలుపఁ గూడదు) అన్నట్లు అపాత్రునికి శాస్త్రముఁ దెలిపినట్లయిన, మాణిక్యమును కోతిచేతికిచ్చినట్లు నురక్షితంబు కాదనుట.

"లఘీయసీమపి గరీయసీం" అనఁగా పరిమాణాదులనుబట్టిచూస్తే చిన్నదైనను, ప్రభావాదులనుబట్టిచూస్తే చాల గొప్పదిగా నుండునట్టి వాటివలెనే, యిది (రహస్యరత్నావళి) బహుచిన్నగ్రంథంబైనను సమస్తసారార్థసంగ్రహంబగుటంజేసి, యిది గౌరవింపఁదగినది యనుట.

"సంతః" అనఁగా "సారాసార వివేకజ్ఞా గరీయాంసో విమత్సరాః ప్రమాణతంత్రా స్సంతీతికృతో వేదార్థసంగ్రహః" సారాసారవివేకముగలవారును బహుశ్రుతులును, మాత్సర్యరహితులును, ప్రమాణపరతంత్రులును కలరని వారికిగాను వేదార్థసంగ్రహము రచియింపఁబడినది, అని శ్రీభాష్యకారులవారు సాయించినట్టి గుణవిశేషంబులు గలవారనుట.

"లక్ష్మీ సహాయ హృద్యాం" అనఁగా, వక్షస్థలమున లక్ష్మీదేవిగలవానికి (భగవంతునికి) మణులహారమువలెను ముత్యాలహారమువలెనున్న యీ రహస్యరత్నావళియును హృదయమునందు ధరింపఁదగినట్టి యాభరణంబనుట.

"రహస్యరత్నావళీం" అనఁగా రత్నహారమువలెనే ప్రకాశాదిబాహుళ్యముగలదియై, చక్కఁగ నొక్కదానితో నొక్కటి చేరియుండునట్లు కూర్పఁబడినది యనుట.

(రమ్యామ్) ఎన్ఱదు, స్వభావసౌభాగ్యత్తాలుమ్ ప్రమాణచ్చేర్త్తియాలుమ్ తన్నిల్ త్తాళ్చ్చేత్తియాలుమ్ ఆబాలపండిత మనవరతసేవ్యమాయిరుక్కుమదెన్ఱపడి.

ఇప్పడియుళ్ళ [illegible] ద్వైయ ప్రథమమధ్యమోత్తరదశైకళై ప్రకాశిప్పిక్కిఱ రహస్యరత్నావళిక్కు సూత్రస్థానీయమాన ముదలక్కువియిల్ ఆచార్యముఖత్తాలే సమర్పితభరనాయ్ సర్వేశ్వరనాలే స్వీకృతభరనాన వనైయ నిర్భరత్వానుసన్ధానం కాట్టుకిఱదు.

„ఒరు జీవనుక్కొరుజీవన్ తంజమల్ల” ఎన్ఱదుతు డక్కి ఇరుపత్తునాలు వాక్యంగళిల్, శరణ్య విశేషనిర్ధారణముమ్ ఘటక విశేషకృత్యముమ్ ఘటకాపేక్షా నిదానముమ్ శరణ్య విశేష వశీకరణ విశేషముమ్ అదినుడైయ సౌకర్యాది విశేషముమ్ కృతకృత్యనుడైయ ఉత్తరకృత్య విశేషముమ్ అపరాధపరిహార ప్రయోజన విశేషము అపరాధపరిహార ప్రయోజన విశేషముమ్ ప్రపత్తిప్రభావ విశేషముమ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రతికూలానుకూలానుభయంగళ్ వందాల్ పణ్ణక్కడవ ప్రతిపత్తి (ప్రాయశ్చిత్త)విశేషముమ్ శాస్త్రోల్లంఘన ప్రసక్తిపరిహారముమ్ ఉచితంగళాన కైంకర్యజ్గళిల్ శరణ్యాభిమత తారతమ్యముమ్ కైంకర్యస్థాన విశేషముమ్ శొల్లుకిఱరు. మేల్ మూన్ఱువాక్యజ్గళాలే అజ్గవిశేష

''రమ్యామ్' అనఁగా స్వభావ సౌభాగ్యముచేతనున్ను ప్రమాణముల చేరికచేతనున్ను, తనలోఁ దనకుఁగల చేరికచేతనున్ను, పండితులు మొదలుకొని పామరులవరకును అనఁగా ఆబాలగోపాలము అందఱిచేతనున్ను సేవింపఁబడునదియనుట

ఇవ్విధముగ నొకముముక్షువుయొక్క ప్రథమ,మధ్యమ ఉత్తరస్థితులఁ దెలుపునట్టిదియగు రహస్యరత్నావళికి సూత్రస్థానముననుండు (అర్థములను సంగ్రహముగాఁ దెలుపునట్టిదియగు) మొదటి పాశురము ఆచార్యునిద్వారా భరసమర్పణము నొనర్చినవాఁడై సర్వేశ్వరునిచే తనభారమునంతయు నంగీకరింపఁబడినట్టి వాఁనియొక్క నిశ్చింతుండుగానుండునట్టి స్థితిని తెలుపుచున్నది.

''ఒక్క జీవునికి వేఱొక్క జీవుండు రక్షకుండుకాఁడు' అని యారంభించి యిరువదినాల్గు వాక్యములముల యందు శరణ్యవిశేషనిర్ధారణమును, ఘటకవిశేష (పురుషకార) కృత్యమును, పురుషకారము కావలసియుండుటకు హేతువున్ను, శరణ్యవిశేషవశీకరణవిశేషమును, దానియొక్క సౌకర్యాదులును, కృతకృత్యుని (ప్రపన్నుని) ఉత్తరకృత్యమును, అపరాధపరిహారప్రయోజనమును, ప్రపత్తిప్రభావమును, ప్రపన్నునికి ప్రతికూలంబులును, అనుకూలంబులును అనుభయంబులునైనవి సంప్రాప్తించినట్లయిన, అతండొనర్చఁగా నవలసినట్టి (పునః ప్రపత్తిరూపంబగు) ప్రాయశ్చిత్తమును, శాస్త్రాతిక్రమణప్రసక్తిపరిహారమును, ఉచితంబులగు కైంకర్యంబులలో భగవంతుని కభిమతంబులైనట్టి వాటికిఁగలవైలక్షణ్యమును, కైంకర్యస్థానమున్ను దెలుపఁబడినవి. పైమూఁ

శంకా పరిహారము పణ్ణుకిఱదు. అనన్తరమ్ మూన్ఱు వా
క్యంగళాలే సంసార మోక్షాంతరాళస్థితనుక్కు సన్తోషాతిశ
యార్థమాక ముముక్షుక్కళ్లాదవర్గళై ముక్తిమార్గత్తిలే
మూట్టుకైక్కాకవుమ్ కాలత్రయ వైషమ్య ప్రదర్శనం పణ్ణు
కిఱదు, నిగమన వాక్యత్తాలే శేర్న్తనుభవిక్కలామ్పడి శిక్షి
యాదాన ప్రబంధత్తినుడైయ శీర్మైయై శొల్లుకిఱదు. మేల్
శవియాలే ఆచార్య వైభవత్తైయుమ్ శరణ్య గుణంగళైయు
మ్బార్త్తు మోక్షలాభత్తిల్ నిస్సంశయనానవనుడైయ ము
క్తకైంకర్య తుల్యయాన ఉత్తరకృత్యత్తిలుకప్పు శొల్లుకిఱదు
మేలిలార్రైయాలే ప్రబన్ధ వైలక్షణ్యత్తైయఱిన్దు పాత్రాపా
త్రవివేకమ్పణ్ణి ప్రవర్త్తిప్పిక్క చ్చొల్లుకిఱదు.

ము వాక్యములచే అంగములను గుఱించిన యాక్షేపంబులకు సమాధానము తెలుపఁబడినది. అటుపైని మూడువాక్యముల యందు సంసారమోక్షములకు మధ్యకాలమున నుండువారికి సంతోషాతిశయార్థముగాను, ముముక్షువులుకానివారిని ముక్తి మార్గమునఁ గొనివచ్చుటకుగానును కాలత్రయవైషమ్యము తెలుపఁబడినది. నిగమనవాక్యమునందు మోక్షముగ అనుభవింపఁదగినట్లు చిన్నదియగు రహస్యరత్నావళీ గ్రంథము యొక్క ప్రభావము తెలుపఁబడినది. అంతిమపాశురమునందు ఆచార్యవైభవమునున్ను శరణ్య (భగవంతుని) గుణంబులనున్ను తలంచుకొని మోక్షము విషయమున సంశయరహితుండగువానియొక్క ముక్తికైంకర్యతుల్యంబగు ఉత్తరకృత్యమునఁగల సంతోషాతిశయము తెలుపఁబడినది. పై ఆర్యావృత్తపు శ్లోకమునందు ప్రబంధవైలక్షణ్యముఁ దెలిసికొని పాత్రాపాత్రములనువివేచనతోఁబరిశీలించి ప్రవర్తింపఁజేయవలమునని తెలుపఁబడినది.

రహస్యరత్నావళీహృదయము ముగిసెను.

అనుసంధానశ్లోకములు—పాశురములు.

శ్లో॥ రహస్సఖపరిష్క్రియా మితి రహస్యరత్నావళీం।
స్వయం వివృతవాన్ యథామతి వేంకటేశకవిః॥
కదర్థ్యరుచికర్బురవ్యసనకత్థనప్రక్రియా।
నిరర్గళవినిర్గళద్గిరిహాళ ఘోషభీతార్థితః॥

శ్లో॥ సంక్షిప్తం విస్తృతం వా సరళసముచితం సావధానం ప్రియం
ప్రాధాన్యేన ప్రణీతం పరఫణితిపరిష్కారవృత్త్యా స్థితం వా
శిక్షాసౌకర్యతుష్టి ప్రచిత గురుజనానుగ్రహేద్ధం సుధీభి
శ్శ్రీద్ధేయం నాథజుష్టశ్రుతియువతిశిరోభూషణం భాషణం నః

శాక్కియర్ శైవర్కళ్ శార్వాకర్ శాంక్కియర్ మఱ్ఱవ్వే
తాక్కియ నూల్కళ్ శిదైయత్తనిమఱైయిన్ కరుత్తై
వాక్కియ ముప్పదినాల్వకైశెయ్దు వియాకరిత్తోమ్
తేక్కమనత్తుళితనైత్తిణియిరుణీఙ్గుమినే॥

పా॥ తళ్ళుత్తుణియనున్తాయ్ పోలిరంగు న్తనిత్తకవాల్
ఉళ్ళత్తుఱైకిన్ఱ ఉత్తమన్తన్నైయుణర్న్దురైత్తోమ్
ముళ్ళొత్త వాదియర్ మున్నేవరి నెఙ్గళ్ ముక్కియర్పాల్
వెళ్ళత్తిడైయిల్ నరిపోల్ విఱకిన్ఱ పీణర్కళే॥ ౨౧॥
శయ్యోల్ మఱమెన్ఱు తేశికన్ తాఙ్గియవనురైత్త
మెయ్యోయరుళ్పొరుళ్ శూడియ వెణ్మదికాదలియామ్
పొయ్యొప్పక్కైప్పులనై యిరండొన్ఱు పొఙ్గురువి
కైయ్యేరుశక్కరక్కావల నాక్కావలనైన్దవర్క్కే॥

ఇతి కవితార్కికసింహ శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
రహస్యరత్నావళీహృదయం సమాప్తమ్.